Вівторок, 4 лютого 2003 року. № 21 (3021)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Фото Укрінформу (Репродукція з вільних ресурсів Інтернету).

Останній політ «Колумбії»

Президент України Леонід Кучма висловив співчуття народам США та Ізраїлю у зв'язку із загибеллю астронавтів шатла «Колумбія». Про це повідомила прес-секретар глави держави Олена Громницька. «Глибоко вражений трагедією у США. Співчуваю народам Америки та Ізраїлю», — передала слова Президента Олена Громницька. Американський космічний човник «Колумбія» зазнав катастрофи в суботу під час заходження на посадку в штаті Техас. На борту шатла перебувало 7 астронавтів — 6 американців (зокрема, дві жінки) і перший ізраїльський астронавт 47-річний Ілан Рамон.

На знімку: екіпаж «Колумбії» перед стартом.

(Закінчення на 19-й стор.).

З ПЕРШИХ УСТ

Генпрокуратура викрила аферу

Генеральна прокуратура викрила схему фінансових махінацій, що їх здійснювала НАК «Нафтогаз України», коли нею керував Ігор Бакай. Про це заявила вчора на прес-конференції заступник Генерального прокурора України Тетяна Корнякова.

За її словами, під час останньої перевірки «Нафтогазу України» Генпрокуратура вийшла на таку схему: компанії «Ітера» і «Нафтогаз України» підписали договір на поставку восьми мільйонів кубометрів газу на загальну суму 400 мільйонів доларів США. Але завдяки розрахунку через взаємозаліки, переуступки боргу, використання офшорних компаній п'ять мільйонів доларів потрапили на рахунок литовського банку на прізвище громадянина Єрьомина, особу якого встановити так і не вдалося, **повідомляє агентство «Форум».**

Я ВАМ ПИШУ...

Зверніть увагу на «дрібниці»

Прошу звернути увагу на такі, здавалося б, дрібниці в організаційних питаннях Верховної Ради України. Під час трансляції сесії в її роботі беруть участь мільйони радіослухачів і головуючий, відкриваючи засідання, має вітатися з ними. Часто сесія затримується: депутатам бракує пунктуальності. Не завжди головуючий повідомляє, скільки депутатів і за яке питання проголосували. Дедалі частіше вживається назва «парламент» замість «Верховна Рада». Та ще, зважаючи на неврівноважений характер декотрих народних обранців, поблизу Голови Верховної Ради постійно мають бути охоронці.

Олексій ДУГЕЛЬНИЙ.

Полтава.

Сесія розпочинає роботу. У планах — 760 питань

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Сьогодні розпочинає роботу третя сесія Верховної Ради України четвертого скликання. На її відкриття запрошено членів уряду, голів Верховного і Конституційного судів, Генерального прокурора України, голів Національного банку і Рахункової палати України. Після складання присяги народним депутатом України і суддею Конституційного Суду виступлять Голова Верховної Ради України Володимир Литвин і Прем'єр-міністр України Віктор Янукович. Потім групу народних депутатів України буде нагороджено Грамотами Верховної Ради України за законотворчу роботу в період другої сесії парламенту. Парламентарії планують також проголосувати за розклад засідань Верховної Ради на 4—7 та 11—12 лютого 2003 року, порядок денний третьої сесії.

Однак на погоджувальній раді голів парламентських комітетів, депутатських фракцій і груп, деякі фракції, зокрема, комуністи і «Наша Україна», запропонували перенести затвердження порядку денного на наступний пленарний тиждень, оскільки низку важливих, на їх думку, питань не включено до порядку денного.

(Закінчення на 2-й стор.).

Шанси є, але їх треба реалізувати

Третя сесія парламенту має стати знаковою, етапною зусебіч. Про це заявив в інтерв'ю журналістам після погоджувальної ради Голова ВР Володимир Литвин. Він наголосив, що це пов'язано і з розвитком суспільно-політичних процесів в Україні, і з тими рішеннями, які має прийняти Верховна Рада протягом третьої сесії. Кажучи про шанс ухвалення Податкового кодексу України, глава парламенту зауважив: «Шанси завжди є, але їх треба реалізувати».

(Закінчення на 2-й стор.).

У НОМЕР

Праця, що горить

Троє гірників загинули внаслідок пожежі на шахті імені Дзержинського виробничого об'єднання «Дзержинськвугілля» в Дзержинську Донецької області. Аварія сталася в неділю ввечері на горизонті 916 метрів. Як повідомили кореспондентові «Голосу України» в центральному штабі Державної воєнізованої гірничорятувальної служби, приблизно о 21 годині 25 хвилин шахтарі помітили дим у виробці і повідомили диспетчеру. На цей момент під землею перебували 74 робітники, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Гроші на повітря

В Івано-Франківську впроваджують передові технології енергозбереження. Зокрема, міський голова Зіновій Шкутяк підписав меморандум про взаєморозуміння та співпрацю з міжнародним «Альянсом за збереження енергії». Уже нині в кількох загальноосвітніх школах встановлено обладнання, яке допомагає економити майже 30 відсотків теплової енергії. Очікується, аналогічний прилад встановлять і на одній із котелень міста. Це посилить контроль якості спалювання газу та істотно зменшить кількість шкідливих викидів в атмосферу.

Івано-Франківськ — перше місто в Східній Європі, де стартував даний проект. За словами представника альянсу Андрія Чумака, обласний центр Прикарпаття вибрано не випадково. Адже місто чи не єдине в Україні, де енергія використовується найефективніше, **повідомляє наш власний кореспондент Наталя АНДРУСЕЧКО.**

В Україні через негоду вчора без зв'язку залишився 91 населений пункт у п'яти областях

Шанси є, але їх треба реалізувати

(Початок на 1-й стор.).

Сьогодні у Верховній Раді зареєстровано уже майже 10 проектів закону про внесення змін до закону про держбюджет-2003. Як повідомив В. Литвин, має відбутися засідання спільної робочої групи з представниками уряду і народних депутатів, а також зустріч з керівниками фракцій і бюджетного комітету ВР, щоб «у політичному плані вирішити, що робити з цими законопроектами». Водночас Володимир Литвин заявив: йому нічого не відомо про нібито фальсифікацію підписаного Президентом України закону про держбюджет-2003, про що говорив на погоджувальній раді лідер фракції комуністів Петро Симоненко. В. Литвин зазначив, що під цим документом стоять усі відповідні підписи — і відповідальних за цей закон у Верховній Раді, і прем'єра та першого віце-прем'єра. «Не хотів би, щоб переважали політичні емоції, а не прискіпливий аналіз», — наголосив глава парламенту.

Коментуючи ситуацію з депутатами-сумісниками, Володимир Литвин заявив, що звернеться до суду, якщо протягом тижня вони не напишуть заяви про складання депутатських повноважень. «Іншого виходу я не бачу», — сказав він. Нині у Верховній Раді працюють чотири депутати, котрі суміщують свої мандати з роботою у виконавчих органах влади: двоє віце-прем'єрів України (Дмитро Табачник та Іван Кириленко) і двоє голів облдержадміністрацій — Чернігівської Валентин Мельничук і Сумської Володимир Щербань. Володимир Литвин зазначив, що вже не раз писав листи і до депутатів-сумісників, і до Президента України (останній 28 січня), щоб сумісники визначилися, чи вони хочуть працювати у виконавчій владі, чи в парламенті. Голова ВР також мав особисті розмови з депутатами-сумісниками. Профільний регламентний комітет уже прийняв рішення щодо трьох сумісників.

Ще одним пріоритетом третьої сесії, на думку Володимира Литвина, має стати політична реформа. «Вчора, можливо, було рано розглядати це питання, сьогодні — вчасно, а завтра — буде пізно, — сказав глава парламенту. — З цього можна зробити висновок, що політична реформа — одна з нагальних проблем, яку потрібно розв'язати, щоб зняти певний ажіотаж і напруженість у суспільстві, які зростатимуть із наближенням президентських виборів. Тоді буде новий вектор інтересів, і країна дихатиме спокійніше».

Юліана ШЕВЧУК.

Сесія розпочинає роботу. У планах — 760 питань

(Початок на 1-й стор.).

Це, зокрема, закони про вибори народних депутатів і Президента України, зміни до Конституції стосовно позбавлення повноважень народних депутатів, обраних за партійним списком, у разі їх переходу до іншої фракції, зміни до бюджету-2003, складання депутатських повноважень депутатами-суміжниками.

Загалом до порядку денного третьої сесії Верховної Ради вже внесено понад 760 питань, із них 36 подано Президентом України як невідкладні.

За словами Голови Верховної Ради щоденне навантаження на парламент зросте порівняно з попередньою сесією в півтора разу. Володимир Литвин наголосив, що це потребує відповідної організаційної роботи з процедури розгляду питань — на голосування в сесійний зал повинні виноситись лише узгоджені, а не декілька альтернативних документів, а ті законопроекти, які не підтримують парламентські комітети, — голосувати пакетом. Окрім цього, першого лютого до ВР надійшло ще 15 законопроектів, які уряд пропонує включити до розгляду в першочерговому порядку.

До розгляду народним депутатам на перший пленарний тиждень третьої сесії заплановано 75 законодавчих актів. Як невідкладні пропонується обговорити 10 проектів законів. Зокрема, про внесення змін до закону про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування, проекти законів «Про деякі питання сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування», «Про державну підтримку страхування та кредитування експорту», «Про реструктуризацію заборгованості, яка виникла внаслідок неповних розрахунків за енергоносії», «Про відчуження земельних ділянок права приватної власності» тощо. Впродовж тижня народні депутати також мають визначитися стосовно низки законопроектів, які підготовлені до другого читання — зміни до Кодексу законів про працю та закону про оплату праці (щодо мінімальної погодинної зарплати), зміни до деяких законів України з питань запобігання використанню банків та інших фінансових установ з метою відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, тощо.

11 лютого у Верховній Раді відбудеться день уряду, на якому депутати обговорять проблему соціального захисту та реабілітації інвалідів.

12 лютого мають відбутися парламентські слухання про вшанування пам'яті жертв голодомору 1932—1933 років.

Наступного тижня народні депутати також працюватимуть у комітетах і фракціях.

Юліана ШЕВЧУК.

Ухвалити кодекси

Протягом третьої сесії ВР України розгляне шість кодексів — Податковий, Кримінально-процесуальний, Цивільно-процесуальний, Трудовий, про етику суддів, Виправно-трудовий. Про це повідомив на прес-конференції Перший заступник Голови Верховної Ради Геннадій Васильєв.

За його словами, нині у ВР також працює кілька робочих груп з підготовки Податкового та Кримінально-процесуального кодексів, законів про внесення змін до держбюджету на нинішній рік, з питань внесення змін до Конституції, реформування правоохоронних органів, з трансформації майна Верховної Ради. Кажучи про прийняття змін до держбюджету-2003, Геннадій Васильєв застеріг, щоб пропозиції, що вносяться, не мали популістської спрямованості. «Бо ми можемо прийняти такі поправки, які не виконуватимуться. І поставимо в дуже складну ситуацію і уряд, і ВР», — зазначив він.

На засіданні робочої групи з розгляду змін до держбюджету-2003 у зв'язку з набранням чинності закону про зростання мінімальної заробітної плати, за словами Г. Васильєва, вирішено поки що підвищити мінімальну зарплату до 185 грн. і переглянути тарифну сітку. А збільшити мінімальну зарплату з 1 липня до 237 грн. поки що неможливо, бо це потребує додаткових понад 6 млрд. грн.

Відповідаючи на запитання кореспондента «ГУ» про обрання нового координатора парламентської більшості і долі самої більшості, Геннадій Васильєв повідомив, що до Верховної Ради внесено два законопроекти про парламентську більшість і опозицію — народних депутатів Романа Зварича (фракція «Наша Україна») та Олександра Карпова (фракція НДП). Пропозиції про координатора більшості, за словами Першого заступника Голови ВР, мають вносити керівники фракцій, і цю кандидатуру слід погоджувати. Водночас Г. Васильєв наголосив, що кожний народний депутат, незалежно від того, чи входить він до більшості, чи ні, має право вносити до парламенту свої пропозиції і законодавчі акти. І їх розглядатимуть незалежно від того, які політичні сили їх вносили: рішення залежатиме від голосування в залі.

Відповідаючи на запитання журналістів про виконання зобов'язань України перед FATF, Перший заступник Голови ВР зазначив, що парламент має розглянути, як невідкладний, законопроект про внесення змін до закону про банки і банківську діяльність у другому читанні. Цей документ надає дозвіл на проведення моніторингу щодо фінансових операцій у вітчизняних банках. Геннадій Васильєв наголосив, що під час доопрацювання законодавчих актів про боротьбу з відмиванням «брудних» грошей Верховна Рада дбатиме про інтереси нашої держави.

Олександра КУЧЕРЯВА.

ФОТОФАКТ

У суботу кілька сотень учасників Маршу миру проти війни в Іраку пікетували посольство США в Києві.

Фото УНІАН.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Шановні народні депутати України!

Рада Всеукраїнської професійної спілки народних депутатів України у Верховній Раді України, правління всеукраїнського депутатського клубу народних депутатів України «Парламент» та правління футбольного клубу народних депутатів України «Парламент України» у Верховній Раді України інформує вас про офіційне запрошення генерального директора турніру Ю. Бєлоусова на VII міжнародний турнір серед футбольних клубів парламентів та урядів країн СНД, адміністрацій областей і мерій міст Росії, який відбудеться 17—20 квітня 2003 року в Сочі. Його організують компанія «Футбол Маркет» та газета «Комсомольская правда» за сприяння Російського футбольного союзу.

Усім бажаючим узяти участь у турнірі звертатися до Всеукраїнської професійної спілки народних депутатів України у Верховній Раді України за адресою: м. Київ, вул. Лютеранська, 28-А; тел. 253-33-83; факс 253-01-23.

***

4 лютого о 14-00 у Верховній Раді України розпочнеться прес-конференція за підсумками роботи Постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї Ради Європи на засіданні Бюро Асамблеї у Страсбурзі 27 — 31 січня (вул. Грушевського, 18/2, к. 12).

До уваги журналістів!
Вхід за картками акредитації.

Колектив Міністерства закордонних справ України висловлює глибокі співчуття ГУБЕРСЬКОМУ Леоніду Васильовичу, директору Інституту міжнародних відносин Національного університету ім. Тараса Шевченка, члену-кореспонденту НАН України, Надзвичайному і Повноважному Послу України у зв'язку з тяжкою втратою — смертю його батька

Василя Миколайовича.

Фальсифікація, масони і спільні проекти

У ФРАКЦІЯХ І ГРУПАХ

Верховна Рада повинна терміново розглянути закон про пропорційну систему виборів народних депутатів. Про це заявили Юлія Тимошенко — лідер фракції БЮТ, Олександр Мороз — СПУ, Петро Симоненко — КПУ.

Лідери опозиційних фракцій підготували низку законопроектів, до ухвалення яких планують залучити і представників парламентської більшості. Зокрема, за їхніми словами, треба передбачити відповідальність народних обранців за вихід із фракції та неможливість впливу владних структур і певних фінансових кіл на позиції парламентаріїв. Бютівці, соціалісти та комуністи планують внести зміни до постанови про висвітлення діяльності ВР, що, на їхнє переконання, значно поліпшить об'єктивність висвітлення роботи парламенту. Зокрема, щотижня 4,5 години транслювати на Першому національному каналі виступи депутатів різних політичних сил.

Крім того, опозиція пропонує внести до закону про Держбюджет такі зміни, які «не зачіпатимуть інтересів більшості» і дадуть змогу вдвічі підвищити мінімальну заробітну плату. Водночас лідери БЮТ, СПУ і КПУ готують звернення до Голови ВР Володимира Литвина з проханням створити комісію, яка пояснила б ситуацію навколо «сфальсифікованого бюджету», оскільки, за словами Юлії Тимошенко, головний фінансовий документ країни, який підписав Президент, «істотно відрізняється від документа, який ухвалив парламент».

Опозиційні лідери також пропонують внести зміни до Земельного кодексу й підготували законопроект про заборону продажу квартир за заборгованість з комунальних послуг. А найшвидший шлях вирішення питання про депутатів-сумісників, на їхнє переконання, — це звернення Голови ВР до суду.

Крім того, опозиція готує заяву про «ганебне» явище в українському політикумі — входження 300 вищих керівників нашої держави до масонської ложі ордену святого Станіслава.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

12 лютого мають відбутися парламентські слухання про вшанування пам'яті жертв голодомору 1932—1933 років

Конституційний Суд вирішив. Президент відреагував

Нещодавно прийняте рішення Конституційного Суду (КС) щодо повноважень Президента при реорганізації органів виконавчої влади викликало чималий інтерес серед наших читачів. А тому надрукований 31 січня матеріал «Держкомінформ залишається» потребує коментарів.

Передусім КС виходив з того, що хоча Президенту належить право реорганізації міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, однак, здійснюючи ці повноваження, він повинен дотримуватися встановлених зазначеною нормою порядку та умов їх реалізації. Водночас Конституція безпосередньо або опосередковано визначає конкретні міністерства та інші центральні органи виконавчої влади через посилання на посади їх керівників. Такі органи не просто називаються, з ними в окремих випадках пов'язуються повноваження інших органів державної влади. Встановлення Конституцією України прямо чи опосередковано назв міністерств та інших центральних органів виконавчої влади зумовлює зміст повноважень Президента України щодо їх реорганізації. У разі реорганізації таких органів не можуть бути змінені їх назва та основне цільове призначення, що випливає з назви, оскільки це може призвести до зміни конституційно визначеного механізму здійснення державної влади її окремими органами або вплинути на обсяг конституційних повноважень цих органів, зокрема, на повноваження Верховної Ради України щодо надання згоди на призначення та звільнення встановлених Основним Законом України посадових осіб.

Отже, з дня прийняття рішення КС всі акти, прийняті Президентом, якими змінюється назва органу державної влади, стосовно органів, визначених Конституцією, стають недійсними. Саме тому минулої п'ятниці Президент України підписав указ про перейменування Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення в Державний комітет телебачення і радіомовлення України.

І пряма трансляція, і дебати

Яким буде висвітлення діяльності Верховної Ради під час нової, третьої, сесії? Із цим запитанням наш кореспондент звернулася до голови парламентського Комітету з питань свободи слова та інформації Миколи ТОМЕНКА:

— На сьогодні підписано практично всі угоди з телерадіоорганізаціями, які висвітлюватимуть діяльність парламенту. Є певні якісні зміни: скажімо, домовилися з Першим національним телеканалом, що дебати представників фракцій у прямому ефірі йтимуть у зручний і для депутатів, і для глядачів час — у понеділок. Збільшується кількість парламентських «Щоденників», висвітлення діяльності парламенту відбуватиметься не лише під час пленарних тижнів, а й під час роботи депутатів у комітетах та виборчих округах. Бо треба показати, що роблять комітети, фракції, депутати в регіонах.

Продовжуватиметься і співпраця з комерційними каналами: крім прямої радіотрансляції сесії ВР та висвітлення через УТ-1, продовжуємо працювати з «Радіо-рокс» та телерадіокомпанією «Ера», де також будуть прямі включення з сесійної зали і присутність депутатів у прямому ефірі.

Уточнюється формат висвітлення діяльності парламентських комітетів і депутатських фракцій в «Голосі України», оскільки є застереження з боку різних фракцій, що хтось більше, а хтось менше з'являється на сторінках газети ВР. На засіданні комітету погодимо новий варіант постанови про пропорційність висвітлення діяльності комітетів і фракцій в «ГУ». Зокрема, вперше запропонуємо формулу рівномірного висвітлення діяльності народних депутатів-мажоритарників. Це дасть можливість і газеті, і депутатам бути впевненими, що «Голос України» на боці всіх депутатів, а не якоїсь однієї фракції.

Сподіваюся, що загалом якість висвітлення діяльності Верховної Ради буде набагато вищою. Хоча є маса проблем: скажімо, не можна зобов'язати комерційні канали у своїх випусках новин говорити про парламент так, як ми вважаємо за потрібне. Це справа їхньої професійної етики. Також потребує розв`язання проблема з висвітленням діяльності мажоритарних депутатів у регіонах: щоб депутат-мажоритарник принаймні раз на місяць мав можливість через обласні державні телерадіокомпанії розповісти, що він робить як депутат у своєму виборчому окрузі.

Записала Юліана ШЕВЧУК.

Будуть стимули — з'являться і гроші

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

У Бюджетний кодекс потрібно закласти механізм стимулювання територіальних громад до збільшення доходів. Про це під час зустрічей у виборчому окрузі заявив народний депутат України, перший заступник голови бюджетного комітету Верховної Ради Валерій КОНОВАЛЮК.

— Сьогодні в Україні є дотаційні території, які, отримуючи дотацію із державного бюджету, не вживають жодних заходів для того, щоб економічно забезпечити себе, — зазначив Валерій Коновалюк. — Ми прагнемо до того, щоб території, де збирають найбільше коштів, отримали більше можливостей для акумулювання грошей. Тим паче що в регіонах-донорах, наприклад, на Донеччині, проблеми зі здоров'ям населення, з екологією набагато серйозніші. Тобто потрібно запровадити таке поняття, як коефіцієнт депресивності. Адже деякі шахтарські міста, інші населені пункти потребують індивідуального підходу у формуванні свого бюджету.

І на сесії Докучаєвської міської ради, і на засіданні колегії Волноваської районної державної адміністрації, участь у яких узяв перший заступник голови бюджетного комітету, насамперед ішлося про місцеві бюджети на 2003 рік. Розглядалися також питання про розміри і виплату пенсій, про фінансування Збройних Сил і реформу в армії, про проект Податкового кодексу. Учасники засідань висловлювали і пропозиції щодо головного фінансового документа країни.

— Бюджетний процес 2003 року був найскладнішим, тому що «наклався» на політичну ситуацію, — визнав Валерій Коновалюк. — Але ми не мали права новий уряд заздалегідь зробити заручником нереальних показників. Ми домоглися скасування результатів другого читання, щоб іще раз збалансувати бюджет і, найголовніше, визначити основні напрями державної фінансової політики. Адже поряд зі зростанням економіки в нас триває випереджальне збільшення витрат. Якщо в 2002 році валовий внутрішній продукт зріс на 4 відсотки, то витрати бюджету — на 15—18 відсотків. Це свідчить про відсутність соціальної спрямованості витрат.

Народний депутат підкреслив, що вперше визначено новий механізм розподілу державних капіталовкладень: кожна область отримає гарантовану суму на виконання програм та проектів, зокрема, із водопостачання, газифікації тощо. Внаслідок перегляду проекту держбюджету лише Волноваському району збільшено дотацію на 400 тисяч гривень. Консолідований бюджет Донецької області зріс на 300 мільйонів гривень (на 15 відсотків) порівняно з минулим роком. Заплановано збільшення витрат за основними позиціями: на освіту — на 28 відсотків, на охорону здоров'я — на 23 відсотки.

Але досягти передбачених цифр на місцях буде непросто. Доходна частина бюджету Докучаєвська, наприклад, складається переважно з податку на прибуток із громадян та плати за землю. За розрахунками міського голови Леоніда Самборського, для того, щоб виконати намічене, середня заробітна плата в місті повинна збільшитися із 440 до 500 гривень і більше. І якщо великі підприємства, насамперед містоутворювальний флюсо-доломітний комбінат, гроші працівникам платять регулярно, то з малими підприємствами є проблеми. На думку голови, мають діяти економічні важелі, внаслідок чого роботодавцеві буде невигідно «ховати» заробітну плату.

— Верховна Рада вже зробила крок для реалізації податкової реформи, — сказав Валерій Коновалюк. — Ми розглянули і прийняли закон про податок на прибуток підприємств, прийняли нову редакцію закону про акцизний збір. Щоб мати справді ефективне податкове законодавство, потрібно прийняти закон про податок на доходи фізичних осіб. Це дасть можливість легалізувати той обсяг фонду оплати праці, який нині перебуває в тіні. І спрямовувати ці ресурси на забезпечення додаткових доходів місцевих бюджетів, наповнення фонду соціального страхування і Пенсійного фонду.

Волноваський район — кращий в області серед сільськогосподарських районів. Однак під час приїзду сюди народного депутата пролунало питання і про базову для області вугільну галузь. Валерій Коновалюк зазначив, що в бюджеті цього року вперше зроблено акцент не на дотацію шахтам, а на забезпечення розвитку вугільних підприємств: передбачено кошти на придбання обладнання і запуск нових лав, що дасть можливість збільшити річний видобуток палива на 5 мільйонів тонн. «Витрати на вугільну галузь передбачено в розмірі 2,9 мільярда гривень. Мало, але достатньо, щоб подолати негативні тенденції. І вже в бюджеті наступного року можна зменшити витрати держави на базову галузь».

Виборців округу № 62 хвилюють не лише загальнодержавні проблеми, а й побутові питання. З травня по грудень 2002 року народний депутат Валерій Коновалюк отримав близько 70 скарг, звернень та листів громадян. Законодавчого сприяння потребувала діяльність підприємств гірничо-металургійного комплексу (Новотроїцького рудоуправління, Великоанадольського вогнетривного комбінату та Докучаєвського флюсо-доломітного комбінату) в умовах експерименту. Серед питань, які потребували втручання народного депутата, — відновлення роботи хіміко-металургійної фабрики в селищі Донське Волноваського району, поетапна газифікація низки населених пунктів округу, завершення будівництва школи в селищі Мелекине Першотравневого району та Зорянської сільської лікарні Володарського району. Пріоритетним напрямом у діяльності Валерія Коновалюка є виховання підростаючого покоління: для десяти сільських шкіл округу придбано комп'ютери, встановлено іменну стипендію обдарованим дітям, придбано художню літературу для Вугледарської міської бібліотеки.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

У НОМЕР

Заява фракції Соціалістичної партії України у Верховній Раді

Чому парламентарії-соціалісти голосували за бюджет-2003

Державний бюджет України на 2003 рік приймався у надзвичайно складній політичній ситуації. Керовані з вулиці Банкової пропрезидентські фракції намагалися дестабілізувати роботу парламенту, в тому числі не раз робилися спроби торпедувати нормальний перебіг бюджетного процесу. Їх не влаштовувала запропонована депутатами від опозиції прозорість майбутнього бюджету та істотне звуження можливостей для його розкрадання.

Соціалісти вперше за багато років проголосували за бюджет. Чому?

По-перше, бюджет-2003, прийнятий парламентом, істотно відмінний від того проекту, що пропонував уряд. Він більше наближений до задоволення проблем простих людей. Його реалізація дасть змогу хоча б певною мірою поліпшити життя громадян, підвищити ступінь їхньої соціальної захищеності, збільшити фінансування галузей, які визначають економічне обличчя держави.

По-друге, якби залишився в силі проект, котрий запропонував уряд, тоді доходна частина бюджету була б меншою на чотири млрд. грн і відповідно зменшилися б видатки. Про розв'язання багатьох соціальних питань годі було б і думати.

На внесенні яких питань до бюджету наполягали соціалісти, виступаючи ініціаторами розв'язання болючих проблем суспільства? Назвемо лише деякі.

У прийнятому бюджеті передбачено підвищення на 50 відсотків заробітної плати працівникам освіти, медицини, культури, соціальної сфери. На ці потреби спрямовано 1 млрд. 600 млн. грн. Водночас виділено додатково 70 млн. грн. на утримання системи професійно-технічної освіти. Це означає збереження тисяч робочих місць працівників профтехосвіти, а головне — мільйони молодих людей отримають першу професію.

93 млн. грн. передбачено в бюджеті на інформатизацію загальноосвітніх навчальних закладів, а також на комп'ютеризацію сільських шкіл, що дасть змогу скоротити хронічне відставання рівня інформатизації шкіл України (а особливо сільської школи) від загальноєвропейських стандартів.

Майже на 50 відсотків передбачено збільшити плату військовослужбовцям, прикордонникам, працівникам органів внутрішніх справ, що дасть змогу підвищити рівень соціальної захищеності цієї категорії громадян, яка разом з сім'ями становить значну частину населення.

Вдалося залишити на рівні минулого року пільги для різних категорій громадян і не допустити їх скорочення.

За наполяганнями фракції СПУ у витратах на медицину в бюджеті передбачено кошти на придбання для хворих кардіостимуляторів і ендопротезів, в т. ч. лише на ендопротези — 10 млн. грн. Зрозуміло, що це врятує життя і поверне працездатність хворим з малим матеріальним достатком.

Нагальна проблема для України — надання медичної допомоги дітям, що народилися з уродженими вадами серця. Від цих вад щороку в Україні помирає майже три тисячі немовлят. За наполяганням фракції соціалістів в бюджеті передбачено цільове виділення 13 млн. 500 тис. грн. на оснащення центру кардіохірургії немовлят Інституту серцево-судинної хірургії АМН України.

У бюджеті передбачено виділити 145 млн. грн. для здійснення фінансової підтримки вітчизняного сільгоспвиробника та заставних операцій з зерном через механізм здешевлення кредитів. Створено умови для поліпшення забезпечення села технікою. Для цього в бюджеті передбачено спрямувати 95 млн. грн. на розвиток національної акціонерної компанії «Украгролізинг», яка на прийнятних для сільгоспвиробника умовах здійснюватиме операції фінансового лізингу вітчизняної сільськогосподарської техніки.

Бюджетом передбачено істотне збільшення видатків на будівництво доріг місцевого значення, що допоможе вирішити низку соціальних та економічних проблем, пов'язаних з відсутністю нормального транспортного сполучення. Для цього бюджетом встановлено спрямувати на розвиток мережі і утримання автошляхів 70% акцизних зборів з вироблених в Україні і ввезених нафтопродуктів і транспортних засобів, 70 відсотків ввізного мита з нафтопродуктів і транспортних засобів і шин до них. Уперше бюджет передбачає збільшення надходжень коштів на впорядкування доріг і вулиць у селах і малих містах.

Соціалісти дбають не тільки про фізичне здоров'я нації, а й про її духовні джерела. Видатною подією в культурному житті України стане видання (вперше в історії!) повного академічного зібрання творів Т. Шевченка, адже за пропозицією і наполяганням фракції СПУ в бюджеті окремим рядком передбачено виділити 5 млн. 600 тис. грн. на видання масовим накладом дванадцятитомника Великого Кобзаря. Це дасть змогу кожній бібліотеці в Україні — від сільської до Національної — мати на своїх полицях і знайомити нові покоління з повним зібранням творів Кобзаря.

Ми розуміємо, що прийнятий Верховною Радою бюджет надзвичайно далекий від ідеального, багато в ньому спірних моментів, багато прогалин і недоліків. Але цей закон — результат компромісу.

Слід також зазначити, що бюджет-2003 порівняно з попередніми роками — більш прозорий, краще піддається контролю за використанням коштів, істотно звужує можливості для різного роду зловживань. А вже це — крок уперед до демократизації українського суспільства.

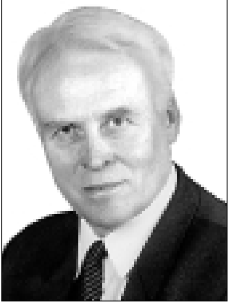
Фракція Соціалістичної партії в Верховній Раді рішуче виступає проти намагань пропрезидентських сил ревізувати вже затверджений Закон України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» і скасувати його позитивні надбання із соціального захисту і підтримки виробництва.

Парламентська фракція соціалістів звертається до всіх здорових сил вищого законодавчого органу держави з проханням зробити все необхідне для збереження усього позитивного в бюджеті і його реалізації на користь суспільства.

Олександр МОРОЗ, голова фракції.

27 січня 2003 року.

Час захищати правосуддя

Те, що Україна належить до числа найбільш корумпованих країн світу, активно і широко відзначено у світовій пресі, а українські газети вже втомилися про це писати. Дійсно, з переходом на принципи ринкової економіки корупція так глибоко уразила всі структури державного управління, що можна впасти у відчай, бачачи те, що відбувається у нас в Україні. І це не дивно. Злодійський олігархічний капітал, не трудами праведними нажитий, ладен платити за вигідні йому рішення будь-які дармові гроші — адже окупиться сторицею. Можна сміливо стверджувати, що в Україні за допомогою законодавства усіх галузей права й організаційних процедур створено могутні непробивні корупційні технології, де державний чиновник, маючи дискретні (на розсуд) повноваження, приймає антиконституційні й антизаконні рішення без оглядки на відповідальність за свої протиправні й аморальні дії. Особливо тривожне і непередбачуване за своїми наслідками становище, в цьому плані, склалося у сфері правосуддя, останньому бастіоні демократії, з яким громадяни України ще пов'язують свої сподівання на законність і правопорядок.

Поняття «правосуддя» має два значення. По-перше, судова діяльність держави, органи, що здійснюють цю діяльність, тобто суди. По-друге, рішення суду, основане на законах і справедливості. Правосуддя — це не власність влади, суду й суддів. Це соціальна цінність демократичного суспільства, що належить усім громадянам країни. Без законного і справедливого правосуддя неможливо реалізувати інші соціальні цінності й інститути демократії. До країни, де немає панування права і правосуддя, основаного на законі і справедливості, немає довіри. Адже там панує ще епоха варварства. Туди ніколи не підуть інвестиції і кредити, тому що нема надії на їх повернення.

До Комітету з питань правової політики Верховної Ради України надходять десятки листів зі скаргами на незаконні й несправедливі рішення судів усіх рівнів. І це стало буденною практикою. Правосуддя в Україні знищене й розгромлене насамперед владою і сваволею суддів. Можна сміливо стверджувати, що влада в Україні навмисно й цілеспрямовано довела суди до такого стану, коли з ними можна торгуватися в будь-якій конкретній справі. Суди поставлені в становище виживання в буквальному значенні цього поняття. З року в рік суди з бюджету фінансуються на 40—60% від об'єктивно необхідних потреб. І ця обставина призвела до того, що в судах немає коштів на опалення, освітлення, ремонт, поштові відправлення, здійснення правосуддя в межах вимог процесуального закону, виплати суддям відповідно до Закону про статус суддів тощо. Без сумніву, такі обставини поставили суди і суддів у залежність від центральної й місцевої влади і навіть від бізнесових структур, які почали пропонувати свої послуги з забезпечення судів.

Поступово, але неухильно змінюються уявлення про честь і гідність судді. Людина в суддівській мантії стала почуватися суб'єктом ринкової економіки і ринкових відносин. А що робити, коли звідусіль прохають, вимагають, погрожують, впливають найвитонченішими способами і засобами? Проблема впливу на суддів — велике лихо нашого правосуддя при всіх гучних ритуальних заклинаннях про незалежність суддів. У результаті ми маємо кричущі приклади сваволі і беззаконня з боку окремих суддів. Трапляються випадки, коли суддя ввечері оголошує один вирок, а вранці зовсім інший. Вся Україна була свідком суддівських оцінок декларації про доходи Леоніда Івановича Грача в Криму. У підсумку Л. Грач став народним депутатом України і зайняв гідне місце у Верховній Раді України, а народним депутатом парламенту Криму стати не зміг. Я не знаю, чи дали Верховний Суд України, Рада суддів, Вища кваліфікаційна комісія суддів, Вища Рада юстиції України належну оцінку тій безпрецедентній тяганині і сваволі, які були допущені стосовно Л. Грача з боку суддів. Але факт залишається фактом: суди не дозволили Л. Грачу стати депутатом парламенту Криму, хоча виборці цього хотіли. І вся Україна стежила за проявами вищого пілотажу суддівського «професіоналізму» з недопущення Леоніда Грача до участі в виборах у парламент Криму.

■ ■ ■

Без законного і справедливого правосуддя неможливо реалізувати інші соціальні цінності й інститути демократії

■

Переді мною лежить збірник рішень судів за результатами розглядів скарг щодо виборів народних депутатів України у 2002 році. Переважна більшість рішень судів на користь ЦВК і окружних виборчих комісій. Але ж в Україні кожному відомо, який розмах застосування адмінресурсу був на виборах 2002 року, як зухвало окружні комісії виключали невгодних кандидатів з виборчої кампанії, який був відвертий підкуп виборців, як визивно порушувало законодавство про вибори. Але і ЦВК, і прокуратура не були суворі до порушників, скоріше навпаки: ЦВК покривала сваволю окружних комісій, а прокуратура в очі не бачила відвертого підкупу виборців. Судді ж, судячи з кількості рішень на користь виборчих комісій, також стали на бік влади, забуваючи про те, що вони остання надія на забезпечення чесних виборів.

Однак найсильніше, найактивніше й найнепримиренніше обурення проти сваволі окремих суддів звучить з боку підприємців, тому що, на їхню думку, господарські суди дедалі більше стають інструментом розправи і розорення в руках конкурентів, боржників, влади й податкових органів.

Про те, що таке твердження близьке до істини, свідчить і зовсім недавнє рішення Судової палати з господарських справ Верховного Суду України у широко відомій в Україні й за її межами справі щодо повернення боргу Лисичанським НПЗ акціонерному товариству «Агрокомплекс». Усі обставини цієї справи докладно викладені в газеті «Голос України» за 2 і 3 серпня («Спецоперація ''Санація''») і 31 жовтня («Навіщо платити більше») 2002 р. Фабула справи проста і типова для нашого ринкового часу. У 1992-93 роках «Агрокомплекс» поставив на Лисичанський НПЗ 375 тисяч тонн давальницької нафти з метою її переробки на нафтопродукти. Відповідно до договору Лисичанський НПЗ як оплату одержав від «Агрокомплексу» 18% нафти, а решту нафтопродуктів зобов'язаний був передати «Агрокомплексу» як власникові. Але от минуло вже 10 років, а Лисичанський НПЗ повернув «Агрокомплексу» менше третини боргу. З 1994 року тривають нескінченні суди, однак Лисичанський НПЗ знаходить нові й нові виверти, щоб не повертати борг. У 1996 році «Агрокомплекс» був змушений порушити справу про банкрутство Лисичанського НПЗ. Мети реального банкрутства Лисичанського НПЗ «Агрокомплекс» не ставив, скоріше це був засіб спонукання до дії керівників НПЗ. І в 1997 році «Агрокомплекс» та Лисичанський НПЗ підписали угоду про повернення боргу, якою його суму визначили у 225 млн. гривень за цінами на нафтопродукти 1997 року. «Агрокомплекс» відмовлявся від одержання пені, штрафів за затримку боргу і давав можливість Лисичанському НПЗ сплачувати борг рівними частками протягом 5 років. Власне кажучи, «Агрокомплекс» давав Лисичанському НПЗ безвідсотковий кредит протягом 10 років. Але й такі суперпільгові умови для Лисичанського НПЗ не були реалізовані.

У 2000 році на Лисичанський НПЗ прийшли нові господарі —Тюменська нафтова компанія (ТНК). Прийшли в розпал справи про банкрутство. Як це могло трапитися, адже під час процедури банкрутства можлива санація, але не приватизація? Виявляється, за допомогою суду все можливо. Голова Вищого господарського суду Дмитро Притика, не беручи справу до свого провадження як суддя, своєю ухвалою знімає арешт з пакета акцій Лисичанського НПЗ, і Фонд держмайна продає акції Лисичанського НПЗ Тюменській нафтовій компанії. 67% акцій було продано за 53,1 мільйона гривень при реальній вартості підприємства більш як 5 мільярдів гривень (див. «Президентський вісник» № 6, 2001 р.). Таку різницю між купівлею і реальною ціною підприємства обгрунтовували необхідністю платити борги Лисичанського НПЗ. Однак нові хазяї — ТНК — визнані сторонами і судом борги не оплатили і розгорнули проти «Агрокомплексу» цілий фронт судових позовів. У результаті підписану сторонами угоду про повернення боргу господарський суд визнав неукладеною, борг зменшив більш аніж на половину і фактично, після десяти років зволікань з поверненням боргу, примусив українського підприємця профінансувати російську ТНК більш як на 100 млн. гривень, визнавши борг Лисичанського НПЗ перед «Агрокомплексом» у сумі 91 млн. гривень, замість 225 млн. за угодою сторін. Коли врахувати, що на сьогодні борг перед «Агрокомплексом» становить 223 678,5 тонн нафтопродуктів, то 91 млн. гривень є фантазія судді чи розрахунки замовлених експертів. Принаймні у висновках Київського НДІ судових експертиз називають суму боргу, яка більш ніж удвічі перевищує названу судом. І це називають правосуддям за законом і справедливістю.

■ ■ ■

Судді ж, судячи з кількості рішень на користь виборчих комісій, також стали на бік влади, забуваючи про те, що вони остання надія на забезпечення чесних виборів

■

Що робити «Агрокомплексу» в цих умовах? Природно, звернутися до Верховного Суду України. Гаразд що тепер у Верховному Суді є Судова палата з господарських справ. Підприємці і юридична громадськість давно вимагали створення такої палати, щоб був контроль за рішеннями господарських судів. І ця справедлива й законна вимога реалізувалася після того, як набрав чинності Закон про судоустрій України. Однак надії «Агрокомплексу» на об'єктивний і справедливий суд не справдилися. Верховний Суд в особі Судової палати з господарських справ, одержавши касаційні скарги «Агрокомплексу», 6 місяців вивчав 57 томів справи і, нарешті, 27 грудня 2002 року прийняв на засіданні Судової палати рішення відмовити в розгляді касаційних скарг «Агрокомплексу», тому що п'ять суддів палати «не дійшли згоди», щоб у порядку ст. 111-17 Господарсько-процесуального кодексу України порушити провадження щодо перегляду Верховним Судом України постанов Вищого господарського суду України.

Російська газета «Коммерсантъ» у № 1 за 2003 рік подала матеріал під назвою «Український суд став на бік ТНК». Правдивішої назви не придумаєш. Ця назва цілком підтверджує два факти: спір між «Агрокомплексом» і ТНК має резонансний, значущий характер, і Судова палата з господарських справ, не допустивши справу до розгляду по суті, дійсно, на мою думку, упереджено, навмисно стала на бік ТНК, вирішивши долю більш аніж 100 мільйонів гривень на користь ТНК.

Таке рішення п'яти суддів Судової палати з господарських справ Верховного Суду України викликає подив і обурення.

По-перше, у трьох великих статтях парламентської газети «Голос України» й у касаційних скаргах «Агрокомплексу» викладені кричущі, брутальні правопорушення, на думку авторів, допущені Вищим господарським судом України. Автори стверджують, що є документи, які вказують на незаконність проведення конкурсу з продажу акцій НПЗ «Линос».

■ ■ ■

Дуже непростою склалася ситуація зі статусом голів судів

■

По-друге, виходячи з публікацій і змісту касаційного оскарження, спір між «Агрокомплексом» і НПЗ «Линос» відповідає одразу трьом пунктам ст. 111-15, що розкриває підстави для оскарження у Верховному Суді постанов Вищого господарського суду.

По-третє, викликає подив сама організація роботи Судової палати з господарських справ. Для прийняття справи до провадження необхідна згода п'яти суддів Верховного Суду. Засідають п'ять суддів Судової палати з господарських справ і всі п'ять мають дати згоду. Без будь-якого вибору й альтернативної думки. Тільки консенсус. І якщо навіть один з них без мотивації, з примхи чи з упертості або інших причин не згодний, справа не буде прийнята до провадження. Така організація роботи була тільки в старому польському сеймі, де було достатньо одному шляхтичеві крикнути «Нє позволям!» — і сейм не міг прийняти рішення. Історія засудила таку практику. Це знають навіть школярі. А Судова палата з господарських справ застосувала принцип консенсусу при розгляді допуску до провадження за касаційною скаргою «Агрокомплексу». У Господарсько-процесуальному кодексі про консенсус не йдеться. Там ідеться про необхідність згоди п'яти суддів Верховного Суду України. За будь-якою логікою при розв'язанні питання про допуск передбачається варіант вибору: п'ять із семи, з десяти, з п'ятнадцяти суддів Верховного Суду, але не п'ять із п'яти. Це ж цілковите знущання і за формою, й за змістом із здорового глузду, справжнісінське ручне керування. Це старий знущальний прийом бюрократії, коли бажають прийти до наміченого результату, але зовні дотримати формальні вимоги. Однак якщо в сфері керування така практика категорично засуджується наукою керування, то чому вона повинна відтворюватися в сфері правосуддя? Думаю, що ця практика не додає авторитету Верховному Судові України. Тим більше, що вона категорично не відповідає ст. 111-17 Господарсько-процесуального кодексу України. У цьому зв'язку є нагальна потреба мати роз'яснення пленуму Верховного Суду про порядок перегляду судових рішень Вищого господарського суду Верховним Судом. Без такого роз'яснення можна припустити, що незабаром між Судовою палатою з господарських справ Верховного Суду і Вищим господарським судом може бути укладений договір про дружбу, взаємодопомогу і співробітництво. На прикладі розгляду касаційних скарг «Агрокомплексу» така взаємодопомога, можна сказати, вже надана. І тоді прощавай, правосуддя.

Наведені приклади свідчать про можливу сваволю окремих суддів, але наше правосуддя має ще й інші проблеми. Дуже непростою склалася ситуація зі статусом голів судів. Тривале, по десять і більше років, перебування однієї особи у кріслі голови суду дає можливість створення адміністративно-бюрократичних систем — імперій, де розставлені «свої» люди і забезпечене ручне керування. У таких системах-імперіях судять не за законом, а за вказівкою голови, причому на

Від сваволі суддів і влади

всій території України.

Утім, в імперіях не судять, а страчують і милують. «Агрокомплекс» — стратили, «Линос» — милували. Цікаво знати, з якої причини, коли перед законом усі рівні. Може, тут доречне запитання давньоримських юристів: кому вигідно?

Адвокати іноді втрачають дар мови, коли оголошують негативне рішення суду в явно виграшній справі. Але це сила таємниці вказівки голови. Маючи можливість давати вказівки суддям у конкретній справі, голови судів стають внутрішньою прихованою загрозою незалежності суддів і, отже, об'єктивному, законному і справедливому правосуддю.

Той факт, що голови судів реально вирішують питання, пов'язані с квартирою для судді, телефоном, кабінетом, розподілом навантаження, дають характеристики тощо, створює ланцюг залежностей, які обплутують суддю і змушують терпіти вказівки голови.

Справа дійшла до того, що за однакових фактичних обставин, у спорах між одними й тими самими сторонами маємо два протилежні рішення одного господарського суду. Досудилися! Такого «правосуддя» терпіти далі не можна.

Думаю, що будь-які «вказівки» суддям, від кого б вони не виходили, необхідно розглядати як корупційні дії з усіма наслідками прокурорського розслідування і юридичної відповідальності.

Треба зазначити, що судді самодостатні в реалізації судової влади. І єдиноначальність у судах — це родимі плями адміністративно-командної системи, що виправдані в екстремальних ситуаціях і зовсім непридатні в мирних демократичних умовах. Голів судів треба максимально обмежити в їхніх повноваженнях щодо суддів, тому що судді самі реалізують судову владу і несуть за це відповідальність. Не можна суддю ставити між молотом і ковадлом: між вказівками голови і вимогами закону.

Думаю, що оптимальне рішення знайдене в Конституційному Суді України, де голову обирають на три роки без права переобрання на новий термін.

Саме вказівки голів судів плюс безвідповідальність суддів призвели до того, що в суспільстві і парламенті йдуть настійні розмови про необхідність внести зміни до Конституції України і скасувати інститут безстрокового обрання на посаду судді, встановивши конкретний термін перебування на посаді — наприклад, 10 років із правом переобрання. Думаю, що в парламенті набереться достатньо голосів за таку пропозицію.

Судячи з рішень суддів Судової палати з господарських справ Верховного Суду України щодо касаційних скарг «Агрокомплексу», судді ще не готові до інституту безстрокової довіри. У суддів, які голосують за недопущення до судового розгляду справи, де преса вказує на явне беззаконня з боку Вищого господарського суду, ще немає того рівня правової культури, коли суддя не може, не має морального права проходити повз очевидне беззаконня, гласно й широко обговорюване у пресі. Звичайно, можна затулитися таємницею кімнати

■ ■ ■

Адвокати іноді втрачають дар мови, коли оголошують негативне рішення суду в явно виграшній справі

■

для нарад. І формально усе буде правильно. Але ж ми знаємо, що Бог не в силі, а в правді. І коли звертаються до судді: «Ваша честь», — то в цьому звертанні одночасно поєднуються і глибока повага до судді, і величезна відповідальність судді за прийняте рішення. Тільки в цьому разі таке звертання доречне.

Дуже актуальною у сфері правосуддя залишається проблема «телефонного права». Скажіть, що буде з будь-яким нашим міністром, коли він «поцікавиться» у судді конкретною справою? З міністром нічого. А от у судді, в разі неуважності до прохань міністра, можуть з'явитися деякі незручності, аж до неприємностей. Кажуть, на Заході навпаки: якщо міністр поцікавиться ходом конкретного судового розслідування, його відправлять у відставку. І це правильно, це справедливо. Так має бути й у нас. Навіть Президента країни і Прем'єр-міністра у таких випадках слід хоча б морально засуджувати. Їхні звертання до суду в конкретній справі неприпустимі. Такі випадки мають обговорювати у ЗМІ з подробицями журналістського розслідування. А поки що в нас є навіть приклади письмових звертань до суддів високих посадових осіб, і це, на жаль, сприймається як тривіальна практика.

Мені дивно бачити в кабінетах голів судів і прокурорів портрети Президента Л. Кучми. Для суддів і прокурорів іконопоклоніння неприпустиме. Тому що в такому разі виникає підозра, що особистий дзвоник Президента може вирішити результат конкретної справи. А це вже за межами правосуддя.

Уже сказано про ганебну традицію України фінансувати суди на 50—60% від потреби. Однак тут є ще одна проблема: матеріальне і фінансове становище суддів залежить від указів Президента і рішень Кабінету Міністрів. Це завідомо не сприяє об'єктивному й неупередженому правосуддю. Усе фінансування, матеріально-технічне забезпечення судів і суддів має регламентувати тільки закон. Це один із принципів незалежності судів. А практиці указного права у сфері забезпечення правосуддя настав час покласти край.

Істотною є й проблема професіоналізму суддів, дотримання присяги і відповідальності за прийняті рішення. Якщо в хірургічній практиці результат операції залежить від майстерності лікаря і стану організму хворого, то у сфері правосуддя відповідальність за прийняте судове рішення несе тільки суддя. Ця обставина має бути покладена в основу критеріїв оцінки роботи судді щодо кожного скасованого рішення. Якщо в рік скасовано 3—5 рішень конкретних суддів, то система має автоматично порушувати питання про перескладання такими суддями кваліфікаційних іспитів. Ми повинні домогтися того, щоб сама система відсіювала людей, що випадково потрапили у сферу правосуддя.

Дуже актуальною проблемою є зарплата й інші виплати для суддів, забезпечення суддів житлом, комунальними послугами, різними доплатами тощо. Питання житлово-побутових умов суддів і їхніх родин слід чітко сформулювати в законі, і чиновники виконавчої влади зобов'язані нести спеціальну обумовлену в законі юридичну відповідальність за виконання закону в цій сфері. Необхідно домогтися того стану, коли виконавча влада будь-якого рівня, до Президента і його адміністрації включно, не має ані фінансових, ані матеріальних можливостей впливати на суд. При цьому вважаю, що зарплата й інші доплати суддям мають бути за законом найвищими серед державних чиновників. Суддю законом слід поставити у такі умови, коли він дорожить не тільки своєю посадою, а й кар'єрою. Втрачаючи посаду, втрачає й усі переваги кар'єри.

■ ■ ■

Суддю законом слід поставити у такі умови, коли він дорожить не тільки своєю посадою, а й кар'єрою

■

Дуже актуальною залишається проблема безпеки роботи суддів. Сам факт погрози судді має розглядатися як надзвичайна подія, з наслідками невідворотності покарання тих, хто погрожує. Не можна визнати нормальною й ту обставину, що проти суддів можуть порушити кримінальні справи працівники прокуратури й МВС, ґрунтуючись на власних оцінках і думках. Це дуже небезпечно і шкідливо для інституту правосуддя. Суддя не повинен оглядатися у своїх рішеннях на думку прокурора. Інакше ми ніколи не зживемо обвинувальний ухил нашого правосуддя.

Аналізуючи рішення Судової палати з господарських справ у справі «Агрокомплекс»—ТНК, мимоволі приходиш до думки, що ми рано відмовилися від інституту протесту Голови Верховного Суду і його заступників у разі явно помилкового, незаконного рішення судових палат Верховного Суду України. Адже тепер, коли рішення палат остаточні, вони мають можливість творити свавілля, припускатися помилок, які важко виправити. І чи не зарано ми позбавили можливості пленум Верховного Суду України переглядати окремі справи принципового характеру? Практика показує, що треба повернутися до обговорення цих питань.

В окремій статті не перелічити усіх недоліків і проблем нашого правосуддя. Однак, думаю, настав час не споглядати ці недоліки і не формулювати ці проблеми на круглих столах і наукових конференціях, а вирішувати їх на користь усіх громадян країни. У цьому зв'язку було б доречно розробити силами всієї юридичної громадськості проект закону про захист правосуддя в Україні, де чітко встановити систему обов'язків влади різного рівня щодо судів, включаючи конституційні обов'язки держави стосовно них, відповідальність посадових та інших осіб за спробу впливати на суддів і їхні родини, матеріально-технічне забезпечення судів і суддів та багато інших питань, пов'язаних з удосконалюванням правосуддя в Україні. Як заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, я запрошую до участі в дискусії про вдосконалення законодавства, що регламентує сферу правосуддя, усіх юристів України, особливо суддів, прокурорів і адвокатів, усіх громадян України. Надсилайте свої пропозиції до Комітету з питань правової політики (Київ, Шовковична, 2). Разом ми доможемося того, що наша система правосуддя слугуватиме громадянинові на принципах законності і справедливості. А посада судді буде не предметом підозр і анекдотів, а уособленням громадських сподівань на законний і справедливий суд, де і громадянин, і суддя розуміють глибокий та відповідальний зміст звертання до судді «Ваша честь».

Василь СІРЕНКО,
доктор юридичних наук, професор, народний депутат України.

ТОЧКА ЗОРУ

Партія веде

Як міг Тичина написати це в страшний 1933-й? Міг. Написав. І надрукував без перекладу в «Правде». Бо він Тичина! А великих потрібно зрозуміти...

«Ти думаєш, що ми тут не знали, що там у вас голод?!» — каже до мене Ірина Вільде влітку 1958 року. На цей час ми обоє львів'яни. Ми шукаємо істини. Я знав голодний 1946—47 рік. Весною, коли на луках розпустився кінський щавель, нарвали — напекли оладків. І, наївшись, повмирали... Але ж Вільде говорила про інший голод. Я метнувся до своєї найповнішої енциклопедії — до бабусі. Був страшний голод!

Нещодавно Леонід Кравчук казав, що не знав про голод. Логічно. Ні жодна кріпка сім'я не понесе у свої світи саму згадку про велику біду. Біду обійди! Не клич її. Сама не забариться! Міг не знати.

Як же розуміти пропагандистський «голодомор», що як прибув з-за океану, так і не вщухає, хоч ти йому що? Насипають пам'ятні горби. Ставлять пам'ятники. Затівають парламентські слухання. Таке враження, що двічі хочуть нагодувати той самий народ одним і тим самим голодом. Чому? Бо за десять років самостійності усі встигли помітити — Україна пішла назад. І хоч час іде, дороги розвитку, уперед так-таки не видно. Ось і топчуться на тому, чим можна лякати, оберігаючи своє награбоване благополуччя.

На повному серйозі подається, що голодомор задумка Сталіна проти українців. А Поволжя? А Сибір? І взагалі, ви бачили доброго хазяїна, котрий убивав би трудяг-волів тільки тому, що вижив з ума? А українці великі трудяги. Найкращі громадяни для будь-якої держави.

І для Радянського Союзу також. І Сталін будь-хто, тільки не блазень. Говорите про вселенську біду, так говоріть, принаймні показавши свою обізнаність із тим, про що йдеться.

Голод постійно навідується до людини. Найчастіше через природні аномалії. Голод же 1933 року особливий. Можливо, спричинений глобальною перебудовою способу обробітку землі.

Іван Чеберко, мій двоюрідний дід, хлопчиком три роки працював у багатого хазяїна. За чоботи і їжу. І, що найголовніше, за науку господарювати. СОЗ, артіль, МТС, колгосп... Ніщо не могло вбити уміння порати землю, вести хазяйство з усім птаством і тваринами, ув'язуючи діло рук людських в космосі і циклах Сонця. Велика ця наука передавалася з покоління в покоління віками! І раптом з політичних міркувань — перейти на промисловий обробіток землі — зривають найдосвідченіших, сказати б, професорів-академіків до цього діла, розкуркулюють — і зоставляють матір-годувальницю, землю, з одними тільки крикунами, навченими одному: голосніше за інших горланити...

Великий голод був. І нічого його обставляти недолугими придумками.

Останнє жито забираєш,
Цареві своєму чи кому,
Скажи, ну що ми їсти маєм
Із діточками всю зиму?

Мовлено про Ірину Вільде.

Михайло Стельмах останній період свого життя віддав роману «Чотири броди». Воїн. Безпартійний. Лауреат Сталінської та Ленінської премій. Один час голова Палати національностей... Ходив хлопчиком-початківцем, пробиваючи свій роман до людей. Опір тривав сім год! Опір подолав, роман довів, видрукував. Та ось сьогодні, коли підвелась ціла промисловість «голодомору», щось не чути про «Чотири броди» Стельмаха. Зрештою, зрозуміло чому. Не на голоді розходиться. І навіть не на історії України.

«Партія веде» Павла Тичини була написана як маніфест надії на багатьох людей, як засторога культу особи, який якраз починали клепати безсоромно, кричуще, один наперед одного. Не вина Тичини, що надія на партію виявилась марною. Що партія не виконала свого прямого призначення — не зберегла Радянського Союзу, як мовлять заокеанські просвітителі «придумки більшовиків». Сьогодні інший час і інші обставини. Так наплодили сотні партій. На жаль, немічних. І вони не виконують свого призначення, і вони не ведуть нікуди. В кращому разі пробують реставрувати історичні події, які вже були, стишилися, одійшли в небуття. Ніщо не повторюється двічі. З такої реставрації нічого не буде. Бо потрібно осягнути історичний конгломерат з Жовтневої революції і по розвал, потрібно відділити помітні соціалістичні здобутки від жорстоких всенародних потрат. Потрібно зберегти й примножити непроходяще, корисне для переважної більшості людей. Те, про що мріяли і до чого йшли упродовж віків. Що було виборонене кращими з нас. Рівність. Ні гетьманщина. Ні соборність. Ні націоналізм як ідеологія вже не здатні забезпечити розвитку — ходи вперед. Сьогодні Україна як з гроша здача — із поганого соціалізму мусить іти в удосконалений. Від Ісуса Христа не з'явилося чіткіших віх: люби ближнього, живи сам і давай жити іншим. Пам'ятай, що скнарість це гріх. Що коли в тебе завелось надто багато нулів, то це мовить про єдине: у когось немає на хліб і на ліки. Гарно організована держава це та, в якій різниця прибутків верхніх і найнижчих усього в кілька, а не кількасот разів.

А зрештою, не переоцінюймо ні гріш, ні навіть хліб насущний.

Згадаймо, що навіть невдале, чи не зовсім вдале, останнє десятиліття принесло людям неоціненний дар — можливість говорити те, що думаєш. А з такого зерна не забаряться цілком нові жнива: люди некрикливі, спокійні, з печаттю гідності, совісливі, чи, краще сказати, духовні. Здатні творити не нову історію, а день людський, вчинений, як хліб, на всій повноті осягань «і мертвих, і живих». Свідомих своєї людської богоподібності. ▼

Григорій КОЛІСНИК.

Під загрозою основний ресурс

З ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

Як уже повідомлялося в нашій газеті, у Верховній Раді відбулися парламентські слухання про дотримання вимог природоохоронного законодавства України. Сьогодні друкуємо лише окремі жахливі приклади, можливо, спірні й суперечливі міркування, критичні зауваження та пропозиції, що пролунали в доповідях і виступах декотрих учасників слухань.

У доповіді Міністра екології та природних ресурсів України Василя Шевчука

Стан охорони довкілля майже критичний

Лише протягом 2001—2002 років в атмосферне повітря, водні та земельні ресурси країни потрапляло по 60 млн. тонн небезпечних забруднюючих речовин. А це більш ніж по тонні на кожного із нас, підкреслив міністр.

Нині 1228 населених пунктів України користуються привізною питною водою. Водночас не виконуються завдання національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра. Втім, не фінансується і не виконується жодна із кількох загальнодержавних та регіональних програм. А через низький рівень дотримання вимог природоохоронного законодавства стан природного середовища та ресурсів у нас майже критичний.

У співдоповіді і заключному слові першого заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Івана Зайця.

Куди подівся парк Соборності у Чигирині?

Стан справ з дотримання цього законодавства комітет оцінює як невтішний, а про ефективність екологічної політики взагалі нічого казати. Мало того, останнім часом почали вкорінюватися нові тенденції до погіршення даної ситуації. Зокрема, не виконуються вимоги законодавства щодо використання акумульованих у річних держбюджетах коштів від екологічних зборів. Відповідно до Закону України «Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України» вже мали бути створені чотири національні парки та два біосферні заповідники. Встановлені терміни закінчилися, а їх немає. У зародковому стані залишається справа ведення державних кадастрів природних ресурсів, що передбачено чинним законодавством. Зростають обсяги винищення зелених насаджень у великих містах, на їх місці ведеться будівництво особливо престижного житла.

Наведу і такий вражаючий приклад. У квітні 2001 року в Чигирині, що на Черкащині, було закладено парк Соборності. Нещодавно я був там — немає жодного дерева.

Значно швидше треба втілювати в життя такий фінансовий інструмент, як екологічне страхування, екологічний лізинг, котрі давно і результативно використовуються в багатьох країнах світу. Засобом формування нової екологічної політики має стати нова система екологічної освіти. Вивести з екологічної катастрофи нас може лише нове розуміння культури як гармонійної взаємодії людини і природи.

Ми недостатньо використовуємо потенціал громадських екологічних організацій. Настав час скликати громадський національний екологічний конгрес як постійно діючий форум.

У ВИСТУПАХ

Народного депутата України Миколи Шершуна

На місцях видніша недолугість

Тривогу викликає ігнорування екологічних вимог під час приватизації. Нові власники не беруть жодних зобов'язань щодо ліквідації екологічної шкоди, заподіяної підприємствами. Треба всіляко заохочувати активність регіонів у формуванні державної екологічної політики, розвитку профільного законодавства. Адже виконання їх починається із сіл і міст, а тому на місцях, як на долоні, видно і ефективність, і недолугість у цій справі.

Важливу роль у збереженні та формуванні екологічної культури людей мають відігравати засоби масової інформації, їх чіткі й свідомі позиції у висвітленні екологічних проблем.

Заступника Генерального прокурора України Олександра Шинальського

Задарма стріляють звірів

Сучасний екологічний і техногенний стан, незважаючи на вжиті за останні роки заходи, залишається вкрай напруженим і має тенденцію до погіршення.

Загалом органами прокуратури лише торік порушено понад тисячу кримінальних справ про злочини у сфері довкілля, з яких 752 вже направлено до суду. За поданнями та протестами прокурора притягнуто до відповідальності 17 тисяч посадових осіб, які припустилися порушень у природоохоронному законодавстві. У результаті прокурорських втручань державі відшкодовано близько 19 млн. гривень збитків.

Гострою залишається проблема самовільних рубок лісу. Торік лише в Карпатському регіоні їх обсяг становив понад 32 тисячі кубометрів.

У кризовому стані перебуває мисливське господарство. Через погіршення екологічних умов довкілля зникають рідкісні види тварин. Так, якщо у 1980 році до Червоної книги було занесено 85 видів тварин, то на сьогодні вже 382. Досі не здійснюється плата за користування мисливськими угіддями.

Унаслідок неналежної охорони рибних ресурсів спеціальними уповноваженими органами зростає незаконний рибний промисел.

Голови правління регіонально-екологічного центру Сергія Таращука

Багато няньок — дитя без догляду

За десять минулих років завдяки дії відповідного закону природно-заповідний фонд України збільшився у 2,5 разу. Створено низку біосферних заповідників, національних природних і регіональних ландшафтних парків. Але в заповідній справі виявляються ті самі тенденції, що й в екологічній політиці. Дуже гальмує створення природно-заповідного фонду в нашій державі те, що стаття 52 примушує кожного разу узгоджувати створення цих об'єктів з користувачами та власниками земель.

Багато разів приймалося рішення про те, що в нашій державі повинна бути окрема служба, яка опікується всіма об'єктами природно-заповідного фонду. Але воно виконано частково. І досі заповідники, національні парки належать багатьом відомствам.

Народного депутата України Юрія Ширка

Прокуратура перехоплює функції міністерства

Одним із найголовніших завдань територіальних управлінь екоресурсів є державний контроль за дотриманням законів про охорону довкілля саме місцевою виконавчою владою. Так записано. А насправді обласні державні адміністрації, а подекуди й районні керують їх роботою.

Відсутність єдиної структури територіальних управлінь екоресурсів в областях не дає змоги сформувати чітку вертикаль методичного забезпечення.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Про стосунки з прокуратурою. Одне з управлінь за тиждень отримало 14 вимог, подань, завдань різного рангу прокуратур стосовно проведення перевірок. Контроль за дотриманням законів має здійснюватися, але не потрібно вимоги доводити до абсурду, перехоплюючи функції міністерства в керівництві роботою природоохоронців. З другого боку, не за всіма матеріалами, поданими в прокуратуру про порушення законодавства, порушують кримінальні справи.

Першого заступника державного секретаря Міністерства охорони здоров'я України Ольги Бобильової

Вода чекає захисту

Близько 75 відсотків населення нашої країни споживає воду з водоймищ, на багатьох з яких немає зон санітарної охорони, повних комплексів очисних споруд та знезаражуючих установок. Значна кількість водопроводів не відповідає санітарним нормам. Приміром, у Луганській області вони становлять 24 відсотки, в Донецькій — 17, Херсонській — 16, Полтавській, Житомирській, Івано-Франківській, Кіровоградській — 11—13 відсотків. У деяких областях наявні постійні відхилення якості питної води від гігієнічних нормативів за санітарно-хімічними показниками.

Торік прийнято спеціальний закон, за яким, безперечно, зросте відповідальність органів влади за забезпечення населення доброякісною питною водою. Але державний стандарт на неї не переглядався з 1982 року. Немає стратегічних документів, котрі визначали б першочергові та перспективні заходи поліпшення якості питної води.

Народного депутата України Станіслава Стребка

А стихійне лихо до кінця не приборкується

Практика свідчить: економічні збитки від нераціонального використання природних ресурсів не відбиваються на кінцевих показниках господарської діяльності підприємств. Але ті трудові колективи, які раціонально використовують їх, жодним чином не винагороджують. Таким чином, найслабкішим місцем у чинному механізмові управління природокористуванням є недостатня економічна зацікавленість підприємств в ефективному використанні природних ресурсів та охороні довкілля.

Кілька останніх років у селищі Яськи Одеської області підтоплюється житловий фонд. Щороку на ліквідацію наслідків — ремонт пошкоджених будинків, споруд, техніки витрачаються сотні тисяч гривень. Незважаючи на це, стихійне лихо до кінця не приборкується. Програма його подолання коштує близько мільйона гривень. Реалізація її дала б можливість не лише запобігти підтопленням, а й підвищити продуктивність сільськогосподарського виробництва. Але кожного разу районні, обласні екологічні органи отримують відмови — немає коштів. Це негосподарський, недержавний підхід.

Заступника голови Всеукраїнської екологічної ліги Тетяни Тимочко

Відсутні і певні поняття, і кваліфіковані кадри

Нехтування природоохоронних законів нині стало однією з найболючіших проблем. У нас немає цілісної системи контролю за їх виконанням. Недостатньо виконують свої основні функції нагляду з цього питання органи прокуратури.

За законодавчими нормами не проведено державні екологічні експертизи добудови резонансних сьогодні об'єктів — Ташлицької ГЕС і енергоблоків на Рівненській та Хмельницькій АЕС.

У нашому законодавстві відсутнє поняття «екологічні ризики». А якби воно було, тоді зникла б дискусія: будувати чи ні певні об'єкти. Ми досі не маємо закону про національний екологічний фонд. Про екологічний кодекс тільки починаємо говорити.

Міністерство екології та природних ресурсів, перебуваючи в умовах безперервних кадрових переміщень та структурних реорганізацій, не спроможне виробити стратегічну політику надійного захисту довкілля.

Наше лихо і в тому, що в органах державної влади немає кваліфікованого персоналу з питань охорони навколишнього середовища.

Народного депутата України Анатолія Мороза

Треба рятувати береги Азовського моря

Загострюється, стає катастрофічною проблема Азовського моря. У районі міста Приморська, де розміщено 37 оздоровчих закладів і унікальна фізіотерапевтична лікарня, де щорічно відпочиває 35—40 тисяч осіб, спостерігаються екзогенні геологічні процеси, внаслідок яких знищується узбережжя довжиною 7 кілометрів. Розмивається пляжна зона, що відокремлює лиман від моря. Там треба будувати захисні інженерні споруди. Однак природа цих явищ не вивчена до кінця через відсутність коштів, а з 1995 року остаточно припинено дослідження, які проводилися тут 25 років.

Міського голови Черкас Анатолія Волошина

Колектор породить екологічну катастрофу

Закликаю всіх учасників слухань усвідомити, що своєю бездіяльністю або негативною позицією в системі екологічних питань ми робимо заручниками своїх дітей, онуків.

Міський каналізаційний колектор по вулиці Щеринській у Черкасах завдовжки 3 кілометри непридатний для подальшого використання. Через це триває забруднення стічними водами ґрунтових вод і Дніпра. Враховуючи, що вниз за течією розташовані великі промислові центри — Кременчук, Дніпропетровськ, Запоріжжя, у разі аварійної ситуації на нашому каналізаційному колекторі опиняться під загрозою водопостачання цих великих та інших міст.

Багато мільйонів витрачено на ремонт колектора, але його загальний стан не поліпшився. Тому з метою недопущення такої екологічної катастрофи, прошу Кабінет Міністрів профінансувати будівництво нового колектора в сумі 14 мільйонів гривень. Ні міський, ні обласний бюджети таких коштів не мають.

Народного депутата України Володимира Черняка

І тоді не буде де вести партизанську боротьбу

Нам потрібно створити українську філію Всесвітнього товариства екологічної економіки. А ця політика передбачає перенесення акцентів на оподаткування ресурсопотоків, що сприятиме істотному зменшенню промислового тиску на навколишнє середовище.

В основі економічної політики повинна бути концепція сталого розвитку, перенесення акценту з адміністративно-державної охорони природи на створення еколого-економічних механізмів її захисту, оновлення, відновлення, які працювали б в автоматизованому режимі.

В основу екологічної політики потрібно покласти також екологічний аудит і стандарти безпеки. Ми вирубуємо набагато більше лісів, ніж саджаємо. І може так статися, що в нас зникнуть ліси і не буде де вести партизанську боротьбу за нову екологічну політику.

Заступника голови Миколаївської молодіжної громадської організації «Зелений рух» Олександра Малецького

Можемо спровокувати землетрус

З порушенням 8 законів України 15 років триває будівництво Ташлицької гідроелектростанції. Передбачається створення Олександрівського водосховища, яке затопить природний заказник Гранітно-степове Побужжя, археологічні пам'ятки кіммерійсько-скіфської доби, які належать світовій культурі, і святиню українського козацтва — останні пороги і місце буагардівської паланки. А ще будуть підтоплені деякі міста і села, тисячі гектарів чорноземів.

Вибухами вже пробили в гранітній скелі, яка відокремлює став-охолоджувач Південно-Української АЕС від річки Буг, десять величезних тунелів для перекачування води. Та не врахували, що динамічне навантаження від роботи потужних гідроагрегатів і потоки води в тілі порушеної скелі може зруйнувати її. І тоді стомільйонна маса води ринe руслом Бугу, змиє міста, села й Миколаїв у тому числі.

Окрім того, за даними Інституту геофізики НАН України, щоденне переміщення мільйонів тонн води між нижнім і верхнім водосховищами через розлами земної кори, виявлені там Дніпропетровською геофізичною експедицією, може спровокувати землетрус силою понад 6 балів.

Саме тому Миколаївська міська рада прийняла рішення

▼

відтворення життя на планеті

про неприпустимість цього будівництва. З вимогою покласти край цьому свавіллю виступають Зелений світ, Зелений рух, багато інших громадських екологічних організацій України.

Начальника державного управління екології та природних ресурсів Донецької області Святослава Куруленка

Область критичного рівня небезпеки

В атмосферу області потрапляє більше 40 відсотків викидів промислових джерел України. Середня щільність викидів шкідливих речовин в області у 7 разів перевищує середній показник по Україні, у містах Маріуполь, Макіївка, Єнакієве, Горлівка — у 200 разів. У цих та інших містах рівень забруднення атмосфери вже тривалий час класифікується як небезпечний і надто небезпечний.

У загальному обсязі відходів у цілому по Україні на область припадає майже 50 відсотків відходів вугледобувної і вуглезбагачувальної галузей, понад 40 — металургійних шлаків і більше 30 відсотків золошлакових відходів теплоелектростанцій.

Донецька область визначається як регіон з критичним рівнем небезпеки виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру. 4,2 мільйона людей, а це 84 відсотки населення області, живуть у зонах підвищеного ризику для їхньої життєдіяльності.

У нас приділяють багато уваги нормалізації екологічної обстановки. Проте вкрай недостатня підтримка природоохоронних заходів із держбюджету. Так, з 148 мільйонів гривень зборів за використання природних ресурсів, спрямованих до держбюджету за останні 4 роки, області повернуто лише 2,1 млн. гривень, або 1,4 відсотка. Області потрібна Державна програма екологічної реабілітації.

Директора Інституту гігієни та медичної екології Андрія Сердюка

Час Раді нацбезпеки сказати своє слово

Нині в Україні вже накопичилося 35 млрд. тонн відходів виробництва та споживання. А площа земель, яка зайнята ними, 130 тис. гектарів. Однак лише 8 відсотків їх загального обсягу сміття використовується у вітчизняній промисловості як вторинна сировина. Ми топчемо золото, яке валяється в нас під ногами.

Незважаючи на таку ситуацію, на територію України завозять великі обсяги відходів виробництва та споживання, різноманітну браковану продукцію тощо. У гонитві за надприбутками будують небезпечні технологічні лінії. Тобто наша країна вже сьогодні є загальноєвропейським смітником та крокує до екологічної катастрофи, яка буде гірша, ніж Чорнобильська.

Усе це є наслідком того, що наші природоохоронні закони не мають характеру прямої дії і не підкріплені необхідними підзаконними актами. Гадаю, екологічними питаннями вже час зайнятися Раді національної безпеки та оборони України.

Народного депутата України Юрія Соломатіна

Природні ресурси — власність усіх поколінь

Хочу нагадати: за Конституцією України земля і її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, є об'єктами права власності українського народу. Всі вони, в тому числі земля, створені не людськими руками і працею. Вони існували ще до того, як на планеті Земля, вік якої 2,5 мільярди років, з'явилося людство, яке стало рушійною силою, котру можна порівняти хіба що з геологічними процесами.

Зважаючи на це, до природних багатств від Бога слід ставитися дбайливо, робити відсіч жадібним рукам, що до них тягнуться. Бо всі природні багатства належать минулим, сучасним і прийдешнім поколінням людей планети Земля. Тому законодавче забезпечення конституційного права для кожного громадянина України на справедливий, рівний доступ до такого суспільного багатства, яким є природні ресурси, — вкрай актуальна проблема.

Безмежний простір для зловживань і корупції відкриває наявна система видачі ліцензій та укладання угод на користування конкретними ділянками надр. І нерідко під гаслом розвідувальної експедиції на необґрунтовано тривалий час узаконюються крадіжки корисних копалин. Нам потрібно забезпечити безумовне виконання 13-ї статті Конституції України.

Міського голови Коростеня Житомирської області Володимира Москаленка

А містам дістається мізерна доля

Згоден зі своїм колегою з Черкас, що через аварійний стан сантехніки, водопроводів ми скидаємо неочищені стоки в наші ріки. Скажімо, з нашого міста вони потрапляють у річку Уж, із неї — у Прип'ять і Дніпро.

Мене дивує, яким чином здійснюється нині розподіл природоохоронного фонду. 30 відсотків з нього спрямовується до державного і, як записано, 70 — до місцевих бюджетів. Але то так записано, а насправді 50 відсотків іде до обласного бюджету і лише 20 — до міського, на виконання конкретних заходів. Так не повинно бути.

Директора Інституту держави і права НАН України Юрія Шемшученка

Загальний стан — безвідповідальність

Наше екологічне законодавство не узгоджене і з міжнародним, і з законодавствами окремих країн. А Конституція неоднозначно регулює питання власності на природні ресурси. Приміром, важко зрозуміти, що означає право власності на атмосферне повітря як нематеріальний субстрат. Природа одна і до неї мають застосовуватися єдині принципи щодо форм власності на її ресурси. Це слід зробити у процесі реформування нашого Основного Закону.

Нині загальний стан виконання законодавства в нас характеризується суцільною безвідповідальністю. Свого часу Національна академія наук України мала свою думку щодо вибору майданчика під будівництво Чорнобильської АЕС. А якби тоді прислухались до голосу вчених, можна було запобігти великому лихові. Тому нам потрібна справді науково обґрунтована екологічна експертиза великих проектів, приміром, таких, як будівництво каналу Дунай—Чорне море.

А ось який погляд на проблему водопостачання в нашій країні голови Комітету Верховної Ради з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства Миколи Поліщука

Самі собі копаємо могилу...

Вода є життєво необхідним чинником, що не лише впливає на здоров'я, а й забезпечує саме існування людей. У всьому світі нині спостерігається брак доступної для використання чистої води в необхідній кількості. Щорічно внаслідок вживання неякісної води помирає близько 3,5 млн. осіб. За прогнозами міжнародної експертизи, водоспоживання на 2015 рік на кожного жителя Землі скоротиться на третину. Гостра нестача питної води викликає надзвичайний інтерес міжнародних організацій до цієї глобальної проблеми. Саме тому нинішній рік проголошено ООН роком чистої питної води.

Надзвичайно важливою є проблема забезпечення населення доброякісною і безпечною питною водою і для України, яка є однією з найменш забезпечених водними ресурсами країн Європи. Понад 80 відсотків населення України користується для задоволення питних і побутових потреб водою з відкритих водойм, а близько 30 млн. жителів — з найбільшої водної артерії — Дніпра. Водночас у відкриті водойми скидають побутові та промислові стічні води в об'ємах, що наближаються до річного стоку цих водойм, із них близько 40 відсотків — неочищені або недостатньо очищені.

Практично всі поверхневі, а в багатьох регіонах і підземні джерела водопостачання забруднені і не відповідають санітарним вимогам. Внаслідок господарської діяльності триває інтенсивне забруднення і підземних вод. У південних регіонах розташовано близько 800 накопичувальних промислових стоків, з яких до водоносних пластів фільтруються нафтопродукти, ароматичні речовини, розчини солей тощо, які роблять ці підземні води непридатними і небезпечними для використання.

За правилами для питного водопостачання можна використовувати порівняно чисті за санітарними показниками водойми першого класу, яких сто років тому було багато в усіх регіонах. Тому й технологія обробки води, що подається на водопровідні станції, була досить спрощена, але ефективна. Проте нині в усіх відкритих водоймах України за санітарними показниками лише один відсоток відповідає першому класу, а близько 20 — далеко виходить за найгірший — третій клас. Решта, тобто основний запас поверхневих вод, це — другий—третій класи. А для води сумнівної якості, тим паче тієї, що не відповідає санітарним нормам, повинна передбачатися зовсім інша, складніша технологія обробки. Але її немає на жодній водопровідній станції України!. Це означає, що у разі перевантаження очисних споруд під час паводків або звичайних сезонних підвищень рівнів бактеріальних забруднень про гарантію знезараження води годі й казати.

До того ж нерідко вода подається споживачам не безперервно, а періодично (і таких населених пунктів в Україні чимало!) або з великими перепадами тиску, або з порушеннями санітарного режиму під час ремонтних робіт, що закономірно «забезпечує» умови для її вторинного забруднення. Більше половини водопровідних мереж потребує заміни у зв'язку зі зношеністю, а процент цієї зношеності з кожним роком зростає. Тому проблема вторинного забруднення води невпинно загострюється і постає потреба створення нових водозаборів і водопровідних мереж, випуску довговічних труб, що нині нікого особливо не турбує. Отож доводиться лише гадати, яка в кожному конкретному випадку буде картина захворюваності внаслідок різних надзвичайних подій на водопроводах.

Для технології підготовки питної води в нас передбачене широке застосування хлору, внаслідок чого в ній утворюються небезпечні для здоров'я людей хлорорганічні сполуки та інші потенційно небезпечні речовини, яких налічується близько 300. За кордоном вміст таких речовин контролюється спеціальними лабораторіями, а в нас постійно визначається лише одна — хлороформ. За даними американських дослідників, внесок лише хлорорганічних речовин питної води в онкологічну захворюваність коливається від 5 до 15 відсотків. Економічні збитки від споживання неякісної води вони оцінюють у 19 млрд. доларів щорічно, з яких 16,5 — припадає на шкоду, завдану здоров'ю населення.

Забруднення води не вичерпується лише хлорорганікою. У поверхневих водах одночасно можна виявити від 2 до 14 тисяч хімічних речовин, що потрапляють туди з різних джерел забруднення різними шляхами. Ніні ніхто не може сказати, як вони впливають на людський організм у всьому своєму розмаїтті та в «букетах».

Значна кількість хімічних забруднювачів узагалі не видаляється наявними методами очищення води, а на вірусне забруднення не впливає навіть підвищений рівень залишкового хлору у питній воді. Проте ризик поширення збудників інфекційних хвороб з питною водою набагато більший, ніж від речовин і методів, використовуваних для її знезараження та очищення.

Водопровідна мережа в Україні в надзвичайно поганому технічному стані через відсутність необхідного комплексу очисних споруд, знезаражувальних установок, зон санітарної охорони тощо. Кількість аварій на водопровідних мережах на порядок перевищує їх рівень у країнах Європи. Населення України змушене споживати воду низької якості, епідемічна безпека якої не гарантована і щорічно неухильно погіршується. Віруси у питній воді стали виявляти в кожній третій пробі, майже в половині проб виявляють збудники різних паразитарних хвороб.

Спалахи інфекційних захворювань, зумовлені забрудненням питної води, час від часу трапляються в різних країнах, але проблема в тому, що в нас «створено» всі умови, які цьому сприяють. Можна сказати, що медики в інтересах населення зробили все для того, щоб попередити захворювання, пов'язані з водним чинником. Але розроблені вимоги, правила та рекомендації необхідно ще й виконувати, як це робиться в розвинених країнах. Саме з виконанням у нашій країні завжди були великі труднощі, які всі ми так красиво навчилися пояснювати.

Отже, очевидно, що порядок у цій сфері необхідно наводити. Насамперед організації чи фірми, котрі займаються постачанням питної води населенню, повинні нести юридичну відповідальність за якість цієї життєво важливої продукції. Не можна сподіватися, що з прийняттям закону про питну воду ситуація відразу поліпшиться. Але закон забезпечує правове поле для всіх, хто бере участь у питному водопостачанні. У тому числі підвищено відповідальність місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, які здійснюють права власника водних ресурсів, Міністерства екології та природних ресурсів і Держводгоспу, які видають дозволи на скидання у водойми забруднюючих речовин, створюючи тим самим додаткові ризики для здоров'я населення.

Формально несуть юридичну відповідальність і підприємства—забруднювачі водойм, але щось ми не чули про гучні справи стосовно винуватців грубих порушень природоохоронного законодавства. Законом передбачено також захист прав споживачів води щодо її безпечності. У разі, якщо внаслідок споживання питної води людина захворіла, наприклад на гепатит А, суд може змусити винуватця сплатити компенсацію за шкоду, заподіяну її здоров'ю. Отож будемо пропагувати серед споживачів питної води їхні права. Адже у прийнятому ще 1994 року Законі України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» зазначено, що органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечити жителів міст та інших населених пунктів питною водою, кількість та якість якої повинні відповідати вимогам санітарних норм і державного стандарту. А підприємства, установи, організації, що використовують водойми, у тому числі моря, для скидання стічних, дренажних, поливних та інших забруднених вод, повинні забезпечити якість води у місцях водокористування відповідно до санітарних норм.

Ситуація з охороною довкілля в Україні не може не викликати тривогу. Вже час бити на сполох, бо нашими методами господарювання ми самі собі копаємо могилу і, якщо так буде далі, залишимо своїм нащадкам пустелю в мальовничій колись Україні. Щодо питної води — зрозуміло,

Фото Володимира ФАЛІНА (Укрінформ).

що необхідно робити. Треба зосередитися на пріоритетних нагальних питаннях для поліпшення ситуації. Було б зовсім непогано, якби результати аналізів питної води щомісячно публікувалися в місцевих виданнях, щоб громадяни знали, чим їх поять.

***

Як зазначили у своїх заключних словах Василь Шевчук та Іван Заєць, на парламентських слуханнях не було байдужих і сторонніх. Відбулася компетентна і толерантна розмова, хоча були і оптимістичні, і песимістичні думки. У залі засідань Верховної Ради зібралися люди, якими рухає любов до довкілля, нашої неньки-України.

І все-таки, як помітно із наведених стислих викладів із окремих виступів, на жаль, не чутно було на цих слуханнях про позитивні, повчальні приклади дотримання природоохоронного законодавства, дбайливе ставлення до довкілля. Мабуть, їх мало або зовсім немає. А може, завадили це зробити наведені приклади збиткування над довкіллям і створення загрози для життя людей. Та, певно, найцінніші пропозиції знайдуть своє відображення у постанові Верховної Ради, яку буде незабаром затверджено. І варто сподіватися, записане в ній, в інших документах не залишиться лише на папері. Не повинне.

Підготував до друку Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Я не політизуватиму ситуацію

(Із виступу Аліни Ведмідь на парламентських слуханнях)

Маючи можливість виступити з цієї високої трибуни, я дуже хвилююсь і хочу бути почутою селянами, а особливо тими, хто наділений правом впливати на справи, від яких залежить доля села.

Проживши вже чималий вік і маючи за плечима значний трудовий стаж роботи на селі, я разом з мільйонами інших селян можу виступати об'єктивним свідком того, що відбулося і відбувається в українському селі.

Я не політизуватиму ситуацію у своєму виступі, а посилатимуся лише на факти.

На моїх очах у найтяжчі післявоєнні роки Радянська влада, піднявши за короткий час сільське господарство з руїн, забезпечила швидкий його розвиток у 1960—1980 роках. Я порівнюю 1982—1992 роки, з часу прийняття у колишньому Радянському Союзі «Продовольчої програми», з часом проведення реформ у Незалежній Україні у 1992—2002 роках.

Завдяки глибоко продуманим, науково обґрунтованим програмам на селі протягом попереднього десятиріччя було забезпечено глибокі економічні й соціальні перетворення, докорінно змінився характер праці селянина.

Потужним потоком на село прийшла техніка, почали впроваджуватися комплексна механізація і прогресивні технології, спеціалізація і концентрація виробництва, виросли висококваліфіковані кадри сільських спеціалістів, відбулися разючі перетворення у соціально-культурному житті. На селі розгорнулося масове житлове будівництво.

І, як результат, 1990—1992 роки позначені найвищим рівнем виробництва різноманітної продукції села, а, відповідно, і рівнем оплати праці селянина.

Колгоспний пенсіонер на той час міг отримати 120—132 карбованці пенсії, що за тодішнім курсом долара становило 150 доларів США.

Переважна більшість селян мала досить вагомі грошові заощадження. У ці роки держава проіндексувала і викупила у населення облігації, які були випущені в тяжкі повоєнні роки для розбудови народного господарства.

У колективних господарствах вже забезпечувався нормальний режим праці і відпочинку: селянин міг отримати путівку на лікування і відпочинок в санаторії і пансіонати, поїхати у подорож, а головне — вся молодь була у клубах, будинках культури, на стадіонах.

Інакше кажучи, ми в ті роки набули реального досвіду з того, як планове, розумне ведення справи на селі могло сприяти зміцненню економічної могутності держави, підвищенню соціального і культурного рівня життя пересічного селянина.

Що ж ми маємо тепер? Чому ми розтоптали те позитивне, що було, не взяли його на озброєння, і, вдосконалюючи, не примножили здобутків?

Десять років — 1992—2002 — термін, достатній для того, щоб визначити не проміжні, а підсумкові результати, дати оцінку нинішній державній аграрній політиці, з'ясувати, чому проголошені реформи, входження сільського господарства в ринкову економіку не досягли своєї мети, кому це вигідно? Чому народ доведено до бідності?

Стан справ у сільському господарстві, затяжна криза негативно позначилися на суспільстві загалом.

А все тому, що в державі послабилася роль науки, проігноровані наукові розробки вчених. Їх застереження з приводу того, що ринкові відносини, якщо вони не мають певних обмежень (правових, соціальних, моральних) без регулюючої ролі держави, є дуже небезпечними і руйнівними, призведуть до розбалансування всієї економіки.

Так воно і сталося. Знизилися обсяги виробництва, аграрна сфера з прибуткової перетворилася на збиткову, і не забезпечує не лише розширеного відтворення виробництва, а й простого.

Неконтрольована лібералізація цін призвела до їх різкого перекосу, розвинулася криза неплатежів.

Усі комусь щось заборгували, більшість господарств у боргах, без оборотних засобів, матеріально-технічні засоби знижуються. Це використовують різного роду ділки, а люди стогнуть від непосильної праці, жалюгідного життя.

Усе це позначається і на соціальній сфері села.

Прикладом може бути наше господарство, якому я віддала 36 років трудової діяльності, у тому числі 26 років була незмінним його керівником.

Завдяки відповідному рівню економіки, за рахунок коштів господарства створена і функціонує добре влаштована соціальна сфера: побудовано дві середні школи, два будинки культури, клуб, три дитячі садки, три ФАПи, введено три АТС, завершено газифікацію сіл, а в нас п'ять населених пунктів. Побудовано мережу доріг з асфальтовим покриттям. Всі ці об'єкти, як я вже казала, побудовано за наші кошти, за власні кошти вони і утримувалися до 2002 року.

Частину всіх витрат згідно із Законом України «Про пріоритетний розвиток села» відшкодовано. На сьогодні прийнято до відшкодування і не відшкодовано за будівництво 769,6 тисячі гривень, на утримання — 580 тисяч гривень.

До 1999 року економіка господарства давала можливість розв'язувати і виробничі, і соціальні проблеми.

Нині у зв'язку з припиненням відшкодування коштів на соціальну сферу з боку держави, з постійним наростанням перекосу в паритеті цін, до всього додалися складні кліматичні умови 2002 року.

Відволікання коштів на утримання соціальної сфери поставило в складне становище великомасштабне господарство. Гадаю, що це також відчуває більшість таких господарств, як наше. Тривога за збереження створеної соціальної сфери велика. Бо там, де господарства припинили свою діяльність, а держава не в змозі їх утримувати, є і відповідні наслідки.

А що робиться із землею? Про це сказано вже достатньо.

То де потрібно шукати вихід? Але насамперед треба відповісти на запитання: а хто очолив реформи? Хто несе відповідальність?

На мою думку, необхідно на законодавчому рівні і на рівні уряду змінити функції МінАП. Наділити його відповідними правами, огородити його від впливу всяких партій, ліквідувати всі структури, які дублюють його діяльність, заважають працювати, покласти на нього відповідальність за те, що відбувається у сільському господарстві, відновити підпорядкування його структур на місцях.

(Закінчення на 16-й стор.).

Конституційна реформа на низькому старті

Виступ Валерія Пустовойтенка на липневій політраді Народно-демократичної партії минулого року започаткував ідею проведення конституційної реформи в Україні. Дискусія з цього питання в партійних організаціях особливо пожвавилася після того, як Президент України підтвердив доцільність політичних реформ у державі.

Так, політична реформа неможлива без внесення змін до Конституції. НДП першою з центристських політичних сил заявила про це публічно. Наприкінці другої сесії у Верховній Раді було створено комісію з напрацювання змін до Конституції України. Членом цієї комісії від фракції НДП став Сергій ШЕВЧУК. До нього ми і звернулися з проханням розповісти про процес політичних перетворень у конституційному полі України.

— Сергію Володимировичу, скажіть, будь ласка, чи стане створення такої комісії реальним початком конституційної реформи?

— Так, це є перший офіційний крок з боку законодавчої влади на шляху конституційних перетворень в Україні. Оскільки процес конституційної реформи відбувається вперше за історію нашої держави, спочатку необхідно виробити методологію. В останній день сесії відбулося перше засідання цієї комісії, де обговорювали методичні питання. За основу було вирішено покласти два законопроекти, які вже пройшли обговорення в Конституційному Суді і загалом дістали його позитивний висновок. Прийнято рішення, що комісія опрацьовує матеріали змін до Конституції і на початку наступної сесії збирається для проведення наступного засідання.

— Ми вже давно говоримо про політичну реформу і зміну влади в нашій країні, про те, що Україна має стати не президентсько-парламентською, а парламентсько-президентською республікою...

— Спроби змінити Конституцію здійснювалися ще депутатами другого скликання — ними було внесено 6 законопроектів. За період діяльності Верховної Ради третього скликання на її розгляд внесено 11 законопроектів, присвячених змінам до окремих статей Конституції. Депутати четвертого скликання також не залишили без уваги цю ідею.

Справді, значна кількість статей Основного Закону потребує відповідних змін. А кожна з цих змін потребує детального опрацювання.

Наприклад, пропонується внести зміни до частини 6 статті 82 Конституції України, де передбачено, що створення парламентської більшості й гарантії функціонування опозиції мають бути викладені в Законі про Регламент діяльності Верховної Ради.

— Коли ми говоримо про перехід до парламентсько-президентської держави, скажіть, чи означає це, що парламент повинен мати додаткові повноваження порівняно з нинішнім статусом Верховної Ради?

Згідно із запропонованими змінами до Конституції Верховна Рада набуває нових, досить значних повноважень, можна сказати, найвагоміших у державі.

Наприклад, стаття 85 у частині першій, п. 12 стосується змін щодо надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України Прем'єр-міністра України. Пропонується, щоб Верховна Рада надавала згоду не лише на призначення, а й на звільнення Президентом прем'єра. Крім цього, передбачається затвердження парламентом персонального складу уряду за поданням Прем'єр-міністра. Також ВР затверджуватиме кандидатури на вакантні посади того чи іншого члена Кабінету Міністрів за поданням Прем'єр-міністра України.

Пропонується й положення, згідно з яким Президент самостійно не звільнятиме членів Кабінету Міністрів і не сам призначатиме на вакантні посади нових членів уряду. Новообраний Президент практично не впливатиме на призначення та звільнення так званих міністрів-силовиків.

— Як ви гадаєте, наскільки може затягнутися процес надання Конституційним Судом висновків стосовно змін до Конституції?

— З часу виникнення ідеї проведення конституційної реформи депутати вже отримали 7 висновків КС. Практика його діяльності була такою, що для цього потрібен значний період часу. Висновок можна було очікувати протягом шести місяців, року, іноді довше. На сьогодні Конституційний Суд здійснює тлумачення законів, проте згідно з проектом змін до Конституції парламент отримує додаткове повноваження автентичного тлумачення законів України. При цьому формально зберігається пріоритет КС перед парламентом щодо офіційного тлумачення законів. А завдяки тому, що Верховна Рада самостійно зможе тлумачити закони, ця процедура значно спроститься.

— Тобто парламент повністю призначатиме уряд і тепер навряд чи висловлюватиме йому недовіру?

— Усе залежатиме від роботи уряду. Депутати пропонують змінити статтю 87 Конституції України. Чинна норма Основного Закону визначала, що недовіру уряду парламент може висловити не більш як один раз за період сесії і не раніш ніж один рік після схвалення програми діяльності уряду. Відповідно до змін, що пропонуються, конституційною більшістю парламент практично в будь-який момент може прийняти резолюцію недовіри Кабміну в цілому або будь-якому із членів уряду. Це досить смілива зміна.

— А якщо Президент розпустить парламент, хто контролюватиме уряд?

— Зміни до статті 90-ї визначають порядок розпуску ВРУ. В чинній Конституції передбачено, що достроково припинити повноваження Верховної Ради може Президент, у випадку, якщо цей законодавчий орган не збирається на засідання протягом 30 днів. Та оскільки Верховна Рада України фактично формуватиме уряд і відповідає за його діяльність, то її розпуск з боку Президента буде можливий за умови, якщо впродовж 60 днів після складання повноважень (відставки) Кабінету Міністрів Верховна Рада не затвердила новий склад уряду. Але це положення врівноважене іншим доповненням до статті 90 Конституції — в частині п'ятій доповнень вказано, що повноваження ВРУ не можуть бути достроково припинені протягом одного року після ініціювання парламентом питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту.

— Сподіваюся, за Президентом залишили право підписувати закони?

— Зміни до статті 94 стосуються порядку підписання й офіційного оприлюднення законів України. Чинною Конституцією передбачено: якщо Президент протягом 15 днів не повернув закон для повторного розгляду, він вважається схваленим Президентом і має бути підписаний та офіційно ним оприлюднений. У змінах до Конституції передбачено: якщо Президент за 15 днів закон не повернув, не підписав і не оприлюднив, він вважається схваленим і офіційно оприлюдненим та набуває чинності за підписом Голови Верховної Ради України. Це дуже важливе доповнення. В парламенті минулого скликання Президент досить часто користувався правом вето, також були випадки певного запізнення з економічних чи політичних мотивів. Пропонується визначити право Голови Верховної Ради підписувати та офіційно оприлюднювати прийняті парламентом закони. Істотні зміни є в цій само статті в частині четвертій, де сказано, що в разі, якщо Президент не підписав законопроект, то він направляється на повторний розгляд і за умови, що закон було повторно прийнято не менш як 250 голосами (а не більш як 300, як у чинній Конституції), то Президент зобов'язаний його підписати і оприлюднити протягом 10 днів. Якщо Президент не підписує і не оприлюднює закон, то знову ж таки це робить спікер, і закон набуває чинності за підписом останнього.

— Сергію Володимировичу, як ви вважаєте, чи не надмірну владу закумулює у своїх руках парламент? Адже з дисципліною в депутатів, як відомо, не надто добре. Особливо з фракційною.

— Ваша пересторога досить актуальна. Справді, частина парламентаріїв, хто як хоче, так і галасує, а потім, як хоче, так і голосує. Погодьтеся також, що «найліберальнішими» є мажоритарники, які мають «чавунний» аргумент: "Я виражаю волю виборців свого округу". Проте коли наступні парламентські вибори відбудуться на пропорційній основі, ситуація зміниться.

На декількох з'їздах НДП наші однопартійці відверто висловлювалися щодо дисципліни «обранців народу». Тому ми підтримуємо ті новації, що вводяться в Основний Закон і стосуються самих народних депутатів. Зокрема, зміни до статті 81 частини 4 Конституції України передбачають, що повноваження обраного за списком політичної партії чи блоку народного депутата можуть бути припинені в разі виходу або виключення депутата зі складу парламентської фракції. В минулих скликаннях значна кількість депутатів дозволяла собі часті переходи з однієї фракції до іншої, зовсім не цуралася зміни політичної орієнтації, а якщо відвертіше, не зупинялася перед політичною зрадою. В пропозиціях до Основного Закону України буде написано: якщо депутат обраний за списком, він повинен чітко дотримуватися фракційної дисципліни, а коли цього не буде, фракція має право виключити його і тим самим позбавити мандата народного депутата України.

— Законодавці наситили реальними пропозиціями положення про перехід до парламентсько-президентської форми державного устрою. А чи не зроблять нові зміни до Конституції з Президента англійську королеву?

— Ні, не зроблять, але наблизять до цього. Переважна більшість політиків вважає, що в період становлення держави рішення повинні прийматися все-таки колективно і таким органом має стати вищий представницький орган України. Це, можливо, дасть змогу запобігти суб'єктивним рішенням однієї особи — Президента, хто б ним не став. А також — краще готуватися до запровадження тих чи тих положень, законів, до змін у нашому державному устрої, робити це більш публічно, транспарентно, аніж це має місце нині. І найголовніше — забезпечить відповідальність реальних політичних сил, чия діяльність у парламенті та в уряді оцінюватиметься лише виборцями. Адже саме вони виноситимуть вердикт під час чергових виборів. Саме їхні голоси вирішують, бути чи ні політичній силі при владі. Народ України має оцінювати дії своїх політиків. Це буде демократичніший шлях, ніж той, яким український політикум ішов перші роки становлення нашої держави. Сьогодні ми переконалися, що такі зміни необхідні, і саме тому НДП виступила за демократичний розвиток нашої держави в цьому важливому питанні.

Розмову вела Олена МЕХ.

Кому перейшов дорогу Сергій Ківалов?

Голова Вищої ради юстиції Сергій Ківалов був певен, що в правовій державі — а саме на такий статус претендує Україна — вирішальне слово в будь-яких спорах має суд. Тому після рішення Апеляційного суду міста Києва, яке підтвердило що С. Ківалов обіймає посаду голови Вищої ради юстиції законно, він вважав, що маячня про незаконність обіймання ним посади закінчиться і ВРЮ нарешті дадуть спокійно працювати. Однак не так сталося, як гадалося.

Цій історії близько півроку. Тема сумісництва посад голови Вищої ради юстиції та народного депутата вже просто дратує. Зараз правознавці, і не тільки вони, навіть не пригадують, з чого все почалося, чому взагалі виникло таке питання? Багато хто дивується: що, ВРЮ під головуванням Сергія Ківалова почала працювати погано? Як член ВРЮ, можу засвідчити: за останні півтора року — і про це свідчать конкретні факти — ВРЮ активізувала свою діяльність: щонайменше 30 відсотків охочих одягти омріяну суддівську мантію залишаються ні з чим — рівня бракує. До відповідальності притягають суддів, котрі порушують присягу. Звісно, не всім це подобається. Якщо є позитивний результат роботи, то в чому справа? Що глибше я аналізую ситуацію, то більше переконуюся: справа не так у посаді, хоча й вона є стимулом для скандалу, як у персоні. Подразником для так званих ревнителів законності є саме Ківалов! Інакше, чим можна пояснити те, що на сьогодні у Верховній Раді є народні депутати, які суміщають роботу парламентарія з іншими посадами, однак Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (голова комітету — комуніст Валентин Матвєєв) переймається лише сумісництвом Ківалова? Власне, чому саме тепер це питання впало в око комітетові, вірніше підкомітетові, який очолює Степан Хмара (фракція Юлії Тимошенко). Причому, говорячи, що чинний голова ВРЮ порушує закон, члени комітету самі припускаються грубих порушень.

По-перше. Грубе порушення полягає в тому, що комітет у січні 2003 року ухвалив рішення про незаконність перебування С. Ківалова на посаді голови ВРЮ. В той час, коли безпосередній керівник народних депутатів Володимир Литвин уже звернувся до суду. Я вже не кажу про те, що порушені народними депутатами питання не відносяться до повноважень Верховної Ради України. В заяві до суду Голова ВР вимагав «достроково припинити повноваження народного депутата Ківалова С. В. у зв'язку з невиконанням ним вимог щодо несумісництва депутатської діяльності з іншими видами діяльності». Суд заяву Володимира Литвина не задовольнив, постановивши, що «перебування народного депутата України Ківалова С. В. на посадах голови ВРЮ та президента Одеської національної юридичної академії не є порушенням вимог статті 78 Конституції України та статті 3 Закону України «Про статус народного депутата України» щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності». Дивно, але вищезгаданий комітет досить наполегливо надсилає до ВРЮ свої рішення і рекомендації, в яких намагається примусити членів ВРЮ звернути увагу на порушення Закону «Про Вищу раду юстиції», хоча до контролю виконання положень цього конституційного органу депутати жодного стосунку не мають.

Перший лист комітету ВРЮ отримала в листопаді. Тоді народні депутати намагалися зобов'язати членів ВРЮ (таких повноважень вони, нагадую, не мають) звернути увагу на ймовірні порушення. Водночас народні депутати зверталися до Володимира Литвина з рекомендацією подання заяви до суду, аби позбавити Сергія Ківалова депутатських повноважень достроково. І це тоді, як суд понад місяць тому вже виніс відповідне рішення за зверненням спікера! Той факт, що народні депутати про судове рішення не знали, може свідчити про те, що питанням займалися не систематично і поверталися до нього принагідно. Нині С. Ківалову закидають, що він, мовляв, не довів до відома комітету. Це щонайменше дивно, адже заявником був не Ківалов і тому він не мусив показувати нардепам рішення суду.

За дивним збігом обставин, щойно Вища рада юстиції порушувала питання, яке стосувалося судді Юрія Василенка, як зчинявся гвалт навколо законності займаної С. Ківаловим посади. До чого б це? З'явилася інформація про те, що С. Ківалову певні сили намагалися запропонувати сумнівну угоду: мовляв, дай спокій Василенку і ми тебе не чіпатимемо.

По-друге. Членам комітету ВР можна інкримінувати порушення закону, оскільки вони втручаються у справи органу, що має перейматися проблемами суддів, а натомість змушений періодично роз'яснювати певні норми закону законодавцю (!) органу. На жаль, у комітеті лише два народні депутати мають юридичну освіту. Дивно, що парламентарії, стверджуючи, буцімто С. Ківалов обіймає посаду незаконно, намагаються перебрати на себе не властиві їм функції суду.

Безпідставними є посилання на те, що нібито члени ВРЮ проголосували 26 квітня 2002 року за перебування Сергія Ківалова на посаді голови ВРЮ на громадських засадах лише до вересня 2002 року. Це спростовують і члени Вищої ради юстиції, і відповідні документи. Отже, висновки народних депутатів про «фіктивні», «незаконні» рішення ВРЮ неприпустимі як з правової, так і з етичної точки зору. До речі, тоді на засіданні були присутні 14 осіб. Проти не проголосував жоден. Не знаю, що змінилося з того часу. Принаймні закон, на який посилається сьогодні шановне панство, точно не змінився .

Не відповідають закону вимоги комітету визнати незаконними всі рішення ВРЮ, що були прийняті під головуванням С. Ківалова. На якій підставі? Адже рішення приймає не Сергій Ківалов персонально. ВРЮ — орган колегіальний. До нього входять 20 осіб, які беруть участь у голосуванні. Членами ВРЮ є такі поважні люди, як Голова Верховного Суду, Генеральний прокурор, Міністр юстиції та інші висококваліфіковані юристи. То що, слід рішення, за які вони голосували, скасувати? А разом визнати незаконними і всі постанови Верховної Ради стосовно призначення суддів і укази Президента, видані за поданням ВРЮ?

Якщо аналізувати правову позицію членів комітету, то потрібно зазначити, що у своєму висновку на підтвердження доказів про «грубе порушення Ківаловим С. В. чинного законодавства» комітет посилається на ч. 3 ст. 19 Закону «Про Вищу раду юстиції», згідно з якою голова ВРЮ працює на постійній основі. І тому, як вважають члени комітету, «одночасне здійснення на постійній основі повноважень народного депутата України та голови ВРЮ... є несумісним». Справді, перше речення ч. 3 ст. 19 закону народними депутатами процитовано правильно. Однак вельмишановні члени комітету під час аналізу положень закону, що стосуються постійної роботи голови Вищої ради юстиції, напевно, не врахували друге речення ч. 3 ст. 19 закону, яке визначає, що особи, призначені до складу Вищої ради юстиції, крім народних депутатів України, на час виконання обов'язків членів Вищої ради юстиції на постійній основі прикомандировуються до Вищої ради юстиції. Тобто законодавець спеціально зробив застереження стосовно народних депутатів, з якого випливає, що парламентарії можуть бути призначені до Вищої ради юстиції для роботи на постійній основі, але без прикомандирування, тобто зберігаючи свій постійний статус у Верховній Раді України.

Хоча суд і підтвердив у своєму рішенні законність обійманої С. Ківаловим посади, ще раз зазначу, що члени комітету, протиставляючи такі поняття, як виконання обов'язків «на постійній основі» і «на громадських засадах», не враховують, що робота «на громадських засадах» передбачає не що інше, як безоплатне виконання повноважень. Сергій Ківалов у ВРЮ зарплату не отримує. Це свідчить про виконання ним вимог Конституції України та Закону України «Про статус народного депутата України», відповідно до яких народний депутат не може виконувати оплачувану роботу.

До слова можна згадати світову практику: в більшості країн голови Вищих рад юстиції чи магістратур обов'язково працюють за сумісництвом. Зокрема, в Італії такий орган очолює президент республіки, в Іспанії — голова Верховного Суду. Чомусь ні в кого це не викликає запитань, оскільки важливе не прізвище лідера, а результати роботи.

Викликає здивування звернення народних депутатів до певних органів та посадових осіб держави, зокрема, Комітету ВРУ з питань правової політики, Голови Верховної Ради України, Президента України, Голови Верховного Суду України, з приводу «грубого порушення Ківаловим С. В. вимог чинного законодавства» та у зв'язку з цим призупинення розгляду матеріалів про призначення на посади суддів і звільнення суддів з посад та запобігання формуванню «нелегітимного суддівського корпусу». А як бути з тим, що рішення з цих питань приймаються колегіально членами ВРЮ, в тому числі і паном Ківаловим, проголосовані у встановленому порядку? Чи в такий спосіб висловлюється недовіра всім членам Вищої ради юстиції?

Дозвольте мені, у свою чергу, звернутися до Голови Верховної Ради України В. Литвина і депутатських груп та фракцій з пропозицією переглянути склад Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України в контексті браку в ньому юристів, щоб саме з правової, а не з політичної позиції давати оцінку правовим питанням.

Тетяна ВАРФОЛОМЕЄВА, член Вищої ради юстиції, член-кореспондент Академії правових наук України, доктор юридичних наук.

Анатолій КІНАХ: «Я хочу, щоб у суспільстві домінували мораль, порядність і справжній патріотизм»

АКТУАЛЬНА РОЗМОВА

Наша розмова з президентом УСПП Анатолієм КІНАХОМ про ті проблеми, які постали не тільки перед гілками влади, а й суспільством у цілому. Адже найцінніше, що має людина — це досвід.

— Я пропоную почати розмову з недалекого минулого. Уряд, який ви очолювали, запропонував у проекті бюджету поточного року доходну частину в розмірі 49,5 мільярда гривень. Комітет ВР з питань бюджету переконував, що є всі можливості отримати у казну понад 54 мільярди. Однак після зміни уряду вони зменшили «апетит» і погодилися на доходи трохи більш як 50 мільярдів гривень. Як ви вважаєте, чому так сталося?

— Насамперед я хотів би звернути увагу на важливість для розвитку економіки, підвищення рівня життя людей своєчасного прийняття реального збалансованого державного бюджету і ту величезну відповідальність, яку несуть парламентарії і урядовці за його виконання. Бюджет — фінансова конституція держави, і всі повинні розуміти, що йдеться про документ загальнодержавного, загальнонаціонального значення. А тому під час його затвердження треба відсунути на задній план політичну конкуренцію, вузькопосадові, вузькогалузеві підходи. При цьому я хотів би відзначити, і це було моєю принциповою позицією, що доходна частина зведеного бюджету України на сьогодні не відповідає масштабам економіки і глибині загальнонаціональних проблем.

На жаль, я повинен зробити висновок, що величезні ресурси, зокрема фінансові, перебувають за межами державного бюджету. Держава з населенням 48 мільйонів людей має доходну частину зведеного бюджету на рівні десяти мільярдів доларів, тобто близько 200 доларів на громадянина — це дуже низький рівень, який негативно впливає особливо на ті сфери, які торкаються морального, духовного, фізичного здоров'я нації —освіти, медицини, культури.

Треба істотно підсилити соціальну складову в бюджеті. І коли триває дискусія про державний бюджет, потрібно зосередити максимум інтелекту, політичної волі, відповідальності на збільшенні доходної частини. Але не за рахунок підсилення фіскального тиску на платників податків, а насамперед за рахунок створення умов для розвитку промисловості, підприємництва, впорядкування величезної кількості податкових і соціальних пільг, жорсткої боротьби з корупцією, з тіньовими схемами, зловживаннями при виплаті податку на додану вартість, контрабандою, мінімізацію прибутку.

На жаль, цього не відбулося. І нас це дуже турбує. Бо ще більше загострює ситуацію у зв'язку з тим, що бюджет затверджений на старій податковій основі й консервує величезну кількість проблем, які є в Україні.

— Консервація проблем іде, можливо, тому, що вже минулого року, точніше, після парламентських виборів, фактично стартували президентські перегони...

— Справді так. І ті системні проблеми, яких ми торкнулися, а їх дуже багато, можливо вирішувати тільки на основі дуже професійної, конструктивної і відповідальної співпраці гілок влади. Одноосібно ні Президент, ні уряд, ні Верховна Рада не в змозі їх подолати.

Продовжуючи розмову про бюджет, хочу зауважити, — нас особливо турбує те, що практично водночас із бюджетом було прийнято закони, які вимагають серйозного ресурсного забезпечення, але не враховані в структурі і змісті головного фінансового документа країни.

— Власне, я хотів би, щоб ви прокоментували цей крок народних обранців, оскільки аналітики уже говорять про потребу урізання передбачених на цей рік державних витрат.

— Так, підвищення мінімальної зарплати з 1 січня до 185 гривень, а з 1 липня — до 237 потребує значних коштів...

Я впевнений, що одне з найважливіших завдань уряду, парламенту — закріпити, зробити незворотними ті позитивні зміни, яких вдалося досягти у 2002 році. Вони — продукт діяльності всіх попередніх урядів і українського суспільства в цілому. Це — однозначно. Торік реальний дохід громадян України зріс на 21 відсоток. Тобто на 1 відсоток приросту валового внутрішнього продукту припалало 5-відсоткове зростання реального рівня життя пересічного українця. Це — дуже важливий чинник, який лежить в основі довіри до соціально-економічної політики і держави в цілому. Зрозуміло, головна проблема, яка потребує нагального вирішення, — подолання бідності.

Нещодавно прийнятий закон про підвищення мінімального рівня зарплати треба виконувати, але не за рахунок урізання передбачених на цей рік державних витрат. Насамперед потрібно створити умови для розвитку економіки, яка давала б можливість наповнити доходну частину для виконання завдання про підвищення мінімальної заробітної плати.

— Але про яку солідарну відповідальність можна казати, коли лунають голоси про те, що більшості уже немає? І ситуація, котра складається в парламенті, скажемо так, не на користь уряду.

— Так. І це викликає стурбованість у багатьох. Не тільки політиків чи економістів. Всі прагнули формування дійової, ефективно працюючої більшості. І я хотів би, щоб усі зрозуміли, яка унікальна і відповідальна ситуація склалася після чергової рокіровки у Кабінеті Міністрів. Це була не стандартна урядова відставка, як траплялося раніше. Заміна команди відбулася під гаслами першого етапу політичної, конституційної реформи. Головна мета першого етапу — підвищення солідарної відповідальності парламенту і коаліційного уряду за результати своєї роботи перед українським народом. І на цій базі — створення умов для покращення співпраці урядовців і парламентаріїв з точки зору ефективності системи державної влади в цілому. Заради цього і формувалася більшість.

На жаль, визначеної мети не досягнуто. Ефективної більшості у парламенті практично нема — є ситуативна більшість. Солідарна відповідальність відтепер також під великим знаком запитання. І найяскравіший приклад — майже одночасне затвердження Державного бюджету на поточний рік і прийняття закону про збільшення мінімальної заробітної плати, кошти на яке не враховано у розрахунках бюджету. Така ситуація не на користь ні державі, ні суспільству.

Після прийому центральноєвропейських країн і країн Балтії до НАТО і ЄС конкурентна боротьба за місце під сонцем у світі лише загостриться. Отже, проблеми, які дедалі більше постають перед Україною, і урядовці, і народні обранці повинні вирішувати, опираючись на справжній, а не показний, патріотизм.

— Однак, чесно кажучи, у мене інколи створюється враження, що деякі політики діють за принципом: чим гірше — тим краще. Візьмемо для прикладу хоча б закон про боротьбу з відмиванням брудних грошей. Його проект уряд, очолюваний вами, вніс ще у травні-червні минулого року. Але його прийняття затягнулося і FATF рекомендував країнам світу застосувати проти України низку санкцій, прийняття яких не забарилося.

— Безумовно, інтеграція нашої держави у світовий політичний і економічний простір життєво необхідна. Однак вона має відповідати нашим національним інтересам, щоб ми могли зайняти те місце у світі, яке відповідає нашому потенціалові. Але для того, щоб його посісти, недостатньо мати лише високий рівень конкурентоспроможної економіки. З другого боку, ми повинні дотримуватися правил, уже вироблених світовим співтовариством. Водночас маємо надійно захищати свободу слова, права людини, інвестора, власника, створити умови для прозорої ринкової конкуренції.

І коли ми говоримо про вимоги FATF, передусім повинні розуміти: це потрібно нам самим. Питання боротьби з відмиванням брудних грошей, корупцією — це не тільки проблеми роботи банківської системи, експортерів, а й питання довіри до нашої держави. Тобто воно також має загальнонаціональне значення. А тому, коли народні обранці ставляться до нього з точки зору вузькокорпоративних, вузькополітичних інтересів, це завдає дуже великої шкоди державі. Що й сталося 20 грудня минулого року, коли FATF прийняв рішення про застосування проти України відповідних санкцій. Це значно підірвало довіру до нас у світовому співтоваристві.

З другого боку, ці санкції мають і політичний підтекст. Із державою, яка не змогла консолідувати зусилля еліти, нації, не досягла рівня відповідальної співпраці гілок влади, ніхто не хоче знаходити спільну мову. І тому, зрозуміло, хочуть вирішити свої проблеми за наш рахунок, витісняючи наших товаровиробників зі світового ринку.

Проте, і це я хотів би особливо підкреслити, приймаються закони, які розширюють фіскальну, силову складову держави по втручанні у підприємницьку, промислову, комерційну діяльність. А тому водночас треба посилити захист прав власника, інвестора, створити умови рівноправного партнерства держави і бізнесу. Треба подбати про легалізацію капіталів, повернення їх в Україну. Необхідно посилити відповідальність держави перед бізнесом за створення розумних правил гри. Без цього і далі посилюватиметься корупція, зростатиме тіньова економіка. Окрім того, не виключено, що у декого може виникнути спокуса за допомогою силових структур прибрати з дороги політичних чи економічних конкурентів.

— Український союз промисловців і підприємців у часи, коли ви очолювали уряд, був ініціатором прийняття низки законодавчих і нормативних актів для захисту вітчизняного товаровиробника, переходу до інноваційної моделі розвитку економіки. Якою вам бачиться зараз співпраця УСПП і Кабінету Міністрів?

— УСПП і Федерація роботодавців України охоплюють фактично всю економіку і надалі залишатимуться прагматичною відповідально державницькою силою у суспільстві. А тому і в подальшому спрямовуватимуть свої зусилля в інтересах держави, розвитку економіки, підвищення рівня життя людей. І це — константа у їхній діяльності. У цьому наш напрям співпраці і з парламентом, і з урядом. І ми готові до такої співпраці. Понад те, я впевнений, що УСПП і Федерація роботодавців — складові громадянського суспільства, яке формується в Україні. Саме завдяки їм можна посилювати соціальне партнерство у трикутнику «уряд—роботодавці—профспілки» і вирішувати складні соціальні проблеми не шляхом страйків і конфліктів, а через жорсткі аргументовані переговори. Окрім того, через такі організації можна налагодити зворотний зв'язок між суспільством і державою і водночас здійснювати контроль за реалізацією державної політики гілками влади.

Це, до речі, не короткотермінові, кон'юктурні напрями, а серйозна робота на перспективу. Для того, щоб сформувати Україну як демократичну державу з усіма складовими громадянського суспільства. Отож, окрім поглиблення співпраці з гілками влади, ми будемо принципово оцінювати її дії. Особливо у тих випадках, коли йтиметься про загальнодержавні питання, про умови розвитку економіки, ефективного захисту національних інтересів.

— Ви пройшли значний шлях — були керівником області, обіймали посади віце-прем'єра, першого заступника керівника уряду, нарешті — Прем'єр-міністра України. Що ви могли б порекомендувати нинішньому складу уряду для досягнення консолідації здорових сил парламенту?

— Я хотів би насамперед нагадати: формування нинішнього Кабінету Міністрів репрезентовано на весь світ як перший етап політичної реформи. А тому не можна допустити дискредитації цієї ідеї. Бо це не тільки підірве довіру суспільства до держави, а й негативно позначиться на авторитеті України у світі. А тому нинішня ситуація вимагає від усіх — урядовців і народних обранців — величезної відповідальності і концентрації зусиль. По-друге, кожен високий посадовець має пам'ятати, що, незважаючи на те, завдяки якій політичній силі отримав посаду, він повинен бути на рівній відділі від усіх політичних і комерційних структур.

Окрім того, ми розуміємо: для людей відсотки зростання економіки не мають жодного значення. Треба впливати на реальне поліпшення життя наших громадян для того, щоб у них була впевненість у завтрашньому дні. А тому не повинно бути жодного популізму. Потрібна відверта принципова розмова з суспільством. Водночас хочу побажати, щоб не виникло спокуси силовими методами, всупереч законам прозорої ринкової конкуренції, здійснити перерозподіл економічного, ресурсного простору. Це дуже серйозний іспит для уряду.

Я хотів би також, щоб уряд не був заручником політичної ситуації, а мав достатньо часу на вирішення серйозних системних проблем.

— І наостанок: про ваші плани на майбутнє.

— По-перше, я вдячний долі за те, що в останні дванадцять років міг попрацювати на таких посадах. Для мене головним критерієм у роботі залишається можливість відверто дивитися в очі собі й людям і довіра людей. Хочу підкреслити: ми живемо у державі, яку передамо дітям і внукам. І треба зробити все, щоб це була міцна, упевнена у собі країна. Зрозуміло, нині ми здаємо важливий іспит. А тому я не буду стороннім спостерігачем і робитиму все, щоб не тільки створити в Україні ефективну економіку, а й підвищити добробут громадян, щоб у суспільстві домінували настрої моралі, порядності і справжнього патріотизму.

Розмову вів Володимир КОРОЛЮК.

НОВИНИ

ДАТА

Пам'ять про Сталінград

У неділю виповнилося 60 років із дня розгрому німецько-фашистських військ у Сталінградській битві.

Цього дня 1943 року війська Донського фронту завершили ліквідацію німецько-фашистських військ, оточених в районі Сталінграда. Лише за період контрнаступу та знищення оточених військ Німеччина втратила більш як 800 тисяч осіб, до двох тисяч танків і самохідних гармат, майже 10 000 гармат та мінометів та понад 70 000 автомашин.

У російських та українських православних храмах пройшли панахиди за всіма загиблими у Сталінграді, **повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна».**

ФОТОФАКТ

В Одесі випав сніг, що паралізував рух міського транспорту.

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

Гуртом і епідемію бити легше

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Люди в білих халатах знов нагадують про небезпеку. Кажуть, що епідемії грипу, про яку попереджали ще восени, країні все-таки не уникнути. Як і раніше, загрожує новий вірус групи В/«Гонконг». Про це, зокрема, йшлося на прес-конференції, присвяченій п'ятиріччю представництва компанії «Солвей Фарма» в Україні. Питання в тому, наскільки поширення хвороби виявиться інтенсивним. Ситуацію ускладнює надто низький рівень щеплення. За словами завідувачки лабораторії грипу Інституту епідеміології та інфекційних хвороб Алли Мироненко, запровадження масової імунізації населення актуальними вакцинами — не менше 70 відсотків — безперечно, могло б запобігти розвитку епідемії.

Сьогодні, на жаль, здійснити масштабну акцію в нашій державі поки що неможливо. У таких умовах підхід до вакцинації проти грипу визначається розподілом громадян на так звані групи ризику. Є групи високого ризику зараження та групи ризику несприятливих наслідків захворювання. До перших належать військовики, студенти, школярі, малюки, які відвідують дитсадки, медпрацівники, працівники торгівлі. До других — особи, яким більше 65 років, пацієнти з хронічною легеневою та серцево-судинною патологією, хронічними порушеннями обміну речовин, хворобами нирок, крові та захворюваннями, що супроводжуються пригніченням імунітету. Вакцинація пацієнтів саме груп ризику і дає змогу відвертати ускладнення та можливий летальний кінець захворювання.

Виробництво сучасних протигрипозних вакцин в Україні досі не налагоджено. Однак на ринку держави серед інших є вже звичний «Інфлувак». Нещодавно його виробник, компанія «Солвей Фарма», передала вакцину для імунізації вихованців Бучанської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату (Київська область). Як зазначив віце-прем'єр-міністр Дмитро Табачник на урочистостях з нагоди 5-річчя представництва компанії, то перша партія вакцини, що її отримали діти-сироти, які виховуються в цьому закладі. А всього в Україні безплатним щепленням плановано охопити 28 тисяч дітей, позбавлених батьківської опіки. Віце-прем'єр вручив ювілярам від уряду вітальний адрес, закликав під час боротьби з грипом у загальнодержавному масштабі розраховувати не лише на бюджетні кошти, а й на допомогу благодійних організацій, які змогли б зарадити у складній ситуації. Поздоровив представників компанії і Міністр охорони здоров'я Андрій Підаєв.

Іван ЛАЗНЮК.

КОРИСНО

У центрі знатимуть про все

На базі Хмельницької обласної універсальної бібліотеки імені Островського створюється центр регіональної інформації та регіональний інформаційний портал. Тепер тут можна буде знайти дані про життя краю, діяльність місцевих органів влади, різних управлінь і служб. Основне завдання центру — бути об'єктивним і доступним.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

Здав пляшки — отримуй телевізор

АЛЬТЕРНАТИВА

Вісім місяців тривав традиційний міський конкурс «Відходи у доходи». Всі школярі Черкас «полювали» за ПЕТ-пляшками, щоб здати їх на переробку і завоювати приз.

Переможцями екозмагань стали учні восьмої школи. Вони назбирали 58 тисяч пластикових пляшок. За підрахунками міських екологів, котрі проводили конкурс, це майже 78 кубічних метрів повітря, або 1,5 вагона. Щоб перевезти таку кількість непотребу на сміттєзвалище, комунальникам потрібно було б витратити 30 тисяч гривень. Отже, міська казна одержала 2 тисячі 400 гривень доходу, а школярі — кольоровий телевізор та інші призи.

У квітні екологи та їхні помічники розпочнуть нову акцію: збиратимуть не лише пластик, а й папір та скло.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

ФОТОФАКТ

Православний дитячий будинок «Надія» відсвяткував свою першу річницю. Цей благодійний заклад для дітей-сиріт віком від 3 до 12 років створено при Запорізькій єпархії Української православної церкви.

На знімку: директор православного дитячого будинку «Надія» Галина Сіра з вихованцями Ванею та Юлею Трошиками.

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

Господарським судом Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, пл. Незалежності, 1) порушено справу № 6/8-Б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Астра» (30000, вул. Жукова, 33, м. Славута Хмельницької області, р/р 26000302260050 в Славутському відділенні Промінвестбанку, МФО 315472, ЄДРПОУ 00291670).

Розпорядником майна призначено Кунашенка В. І. (м. Шепетівка, вул. Шешукова, 10, кв. 30, ліцензія № 047951 від 18.10.2001 р.).

Письмові заяви кредиторів та можливих санаторів направляти в місячний термін з дня публікації до господарського суду та розпорядника майна.

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) порушив справу № 9/172б про банкрутство Державного відкритого акціонерного товариства Шахта «Фащівська» дочірнього підприємства державної холдингової компанії «Луганськвугілля» (94344, Луганська область, Перевальський район, пмт. Фащівка, код ЕДРПОУ — 05481671, п/р 26007304180067 в Алчевському ПІБ, МФО 304342).

Розпорядником майна призначено Хорошевського Михайла Георгійовича (м. Луганськ, вул. Челюскінців, буд 143, кв. 85, ліцензія АА № 047656 від 26.07.01 р., тел. 576474).

Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування.

БАЛАНС ТИЖНЯ

«Неформальна» радість

Нудьгуючи в автомобільній пробці, яка утворилася з нагоди приїзду в Київ Президента Володимира Путіна, водій чортихався: «Це ж треба, дві сусідні країни, два сусідні ринки, а ніяк не сторгуються, чогось не поділять»...

Хіба не цікаво: про те саме, тільки делікатніше, говорили і глави держав обох країн. Але з десяти підписаних ними угод найважливіша, яка стосується делімітації сухопутних кордонів, за визначенням самих Президентів, — формальна, бо демаркації не підлягає. Про таку домовленість я залюбки порадів би років десять тому. Але також формально. Бо до делімітації щедрих на рибу, газ і нафту кордонів Чорного та Азовського морів ще треба дожити. Нагадаю: в акваторіях і того, й того моря зосереджено третину українських ресурсів газу та п'яту частину нафти з конденсатом.

Формально мене тішить й інше: почав працювати нафтотермінал «Південний». До речі, в першому танкері, який узяв курс на Босфор, — нафта ТНК (Тюменської нафтової компанії), але навіть це другорядне. Найважливіше, що реверсійна схема перекачування нафти (з Придністровських магістральних трубопроводів у трубопровід Одеса—Броди через 52-кілометрову перемичку під Одесою) почала діяти. І, за інформацією Укртранснафти, вже укладено перші п'ять угод на транспортування нафти за цим маршрутом. Хіба не привід порадіти і за українців, і за росіян? Перед першими відкривається перспектива створення ще одного українсько-польського газового консорціуму, а перед другими — новий шлях перекачування вуглеводнів, за рахунок чого можна покрити видатки на спорудження газопроводу Суходольна-Радіоновка в обхід України.

Узагалі присутність на українській землі російського Президента Володимира Путіна і багатьох лідерів країн СНД для українців — це завжди привід поговорити про газ. А цього разу ми почали газову тему задовго до переговорів. Це призвело навіть до з'ясування стосунків між НАК «Нафтогаз України» і однією популярною газетою, яка засумнівалася раптом у повноті виконання україно-туркменського контракту. Зізнаюсь, я щиро порадів повідомленню НАК про те, що цього місяця Україна одержить усі заявлені 2,93 мільярда кубометрів природного газу. Бо туркменський енергоносій — основа нашого газового балансу. Не платити за нього вчасно — ризикувати надійністю енергосистеми країни. Тим часом, хто не знає, що низька якість нашого вугілля зумовлює потребу у його значних обсягах і підсвітці під час спалювання? А мінімальні транспортні витрати і, чого там, байдуже ставлення до собівартості продукції змушують наші теплові електростанції покладатися взимку здебільшого на газ. Оскільки грошова дисципліна на ТЕС давно хитається, то державній компанії "Газ України" лишається вряди-годи скорочувати поставки газу генеруючим станціям. Аби не осоромитися перед транзитером туркменського газу, яким віднедавна замість «Ітери» стало РАТ «Газпром». Отже, якщо вірити НАК «Нафтогаз України», поки що із взаєморозрахунками все гаразд —як тут не порадіти?

Нас запевнили, що все буде добре і зі статутом міжнародного газотранспортного консорціуму, створення якого буцімто вже підганяють з українського боку. Чи, бува, не той підганяє, хто знає більше за інших і для кого створення зони вільної торгівлі на теренах СНД або вступ України до ЄврАзЕС така собі технічна формальність? Він, мабуть, знає, як врятувати українські товарні ринки від цінових обвалів, які спричинятиме руйнівна різниця у собівартості того-таки природного газу. У Росії — майже 16 доларів за тисячу кубометрів, а тут — майже 50. Президент Російської Федерації Володимир Путін погоджується: конкуренції тут бути не може. Він, мабуть, знає більше за нашого міністра культури, якого дивує, чому торік за рекордного товарообороту в зовнішній торгівлі Україна поставила й антирекорд — скоротивши його з Російською Федерацією на 69 мільйонів доларів.

Сергій ВЛАД.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Космос і трави переплелись у долі цього чоловіка воєдино

НЕВІДОМІ СТОРІНКИ

Усі дванадцять під'їздів довжелезного людського мурашника на київській Борщагівці прикрашені невеличкими мозаїчними панно —чудернацькими фігурками, деревами, ляльками тощо. Будівельно-архітектурний модерн 60—70-х років. А от шостий під'їзд помічено ракетою. Дивний збіг: тут, у невеличкій трикімнатній квартирі, мешкає живий свідок неябияких подій, пов'язаних саме з розвитком ракетобудування, космічної та ракетної техніки. Худорлявий, підтягнутий 85-річний Андрій Антонович Батрак вражає співрозмовників насамперед гострим пронизливими поглядом і феноменальною пам'яттю на деталі подій, які трапилися з ним більш як піввіку тому. Смію це стверджувати, бо після наших з ним розмов кілька годин провів у бібліотеці, переглядаючи спеціальну літературу, звіряючи дати, прізвища, назви та «географію» уже опублікованого з тим, про що розповів мені Андрій Батрак. Андрій Антонович не терпить міфів, спотворень. Він — прагматичний лицар правди, конкретики.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Андрій Батрак і сьогодні сповнений сил та енергії.

Скандал з в'язнем Корольовим

У січні 1982 року газета «Советская Россия» до 75-річчя з дня народження С. П. Корольова опублікувала спогади друзів, соратників, родичів цього видатного вченого-ракетника. Інженер Шнякін згадує: коли завершувалися роботи з випробувань рідинного реактивного двигуна, якого як прискорювача встановили на бомбардувальнику Пе-2, трапилося ПП — у повітрі двигун вибухнув. Льотчику Васильченку все-таки вдалося посадити літак, а Корольову обпалило обличчя.

Ще раніше у книзі Олександра Романова «Конструктор космічних кораблів», яка видана в Москві, цей випадок описано більш детально. Тут уже згадується, що як бортінженер Корольов сам випробовував ракетний двигун у польоті. А під час одного з випробувань двигун вибухнув. Хвостова частина літака розвалилася. Проте пілот Олександр Васильченко зумів посадити машину. Вийшовши з літака, Корольов сказав, що, здається, він знає причину вибуху і вірить у двигун.

У такому ж руслі про цю подію 12 січня 1987 року розповів і «Вечірній Київ».

— На жаль, цей справді історичний факт викладено за принципом «чув дзвін, та не знаю, де він», — розповідає А. Батрак. — Я ж був очевидцем цих подій. І коли йдеться про історичні постаті, а до таких безперечно належить Сергій Корольов, то тут не може бути легенд, які б красиві вони не були.

Ще в 1941 році з'явилася думка встановити на літаках старих типів як прискорювачі додаткові реактивні двигуни для короткочасного використання, щоб догнати противника або втекти від нього, — продовжує свою розповідь А. Батрак. — Під час бою машина з таким двигуном мала б переваги в маневруванні. Швидкість зростала б на 180—200 кілометрів за годину.

Наш завод № 22 ім. Горбунова, де освоїли серійний випуск бомбардувальників Пе-2, було переведено з Москви до Казані й розміщено через паркан із моторобудівним заводом № 16. Невдовзі на території сусідів осіла група спеціалістів Дослідно-конструкторського бюро з РД, яку очолював Валентин Глушко, а заступником у нього був Сергій Корольов. Наш завод виділив їм бомбардувальник Пе-2, як зараз пам'ятаю, під номером 15—185.

Але В. Глушко затребував у нашого директора ще й спеціалістів з літака, адже об'єднати літак і РД в одне ціле без спеціалістів з літака було неможливо. Тож із заводу ім. Горбунова реактивникам виділили механіка, двох мотористів і мене — спеціаліста з електрики та радіозв'язку. Мені довелося одночасно працювати і там, і там. Така була команда. Льотні випробування проводилися безпосередньо під керівництвом Корольова.

Прискорювач, який глушковці встановили на Пе-2, дуже добре працював на землі, а от у повітрі, на висоті чомусь не запускався. Тоді Корольов (хоча, як арештантові, робити це йому було категорично заборонено) ублагав льотчика Олександра Васильченка взяти його в політ. Пішовши на порушення всіх інструкцій і заборон, Васильченко на місце бортрадиста, звідкіля здійснювалося керування прискорювачем, посадив Корольова. На висоті алюмінієва трубка пального лопнула, і воно бризнуло в обличчя Сергія Павловича, а трубка ще й огріла його по голові. От і все. Якби вибухнув двигун, то хіба б вони сіли? Коли Корольов звернувся до лікарів, ті почали з'ясовувати, що і як. Здійнявся скандал. Пілота мало не позбавили права літати. Його відстояв Глушко, бо Васильченко пройшов усі льотні випробування, а призначити нового пілота — затягнути на невизначений строк усю роботу.

■ ■ ■

Ту-4 скопіювали з американського «Норд Америка». Тоді «заарештували» три таких літаки, які нібито заблукали.

■

Ще через політ-другий виявилося, що на висоті, за температури мінус 56-60° пальне в тій злополучній трубці ставало більш в'язким, трубка забивалася і двигун не запускався. Карбінол почали розріджувати за допомогою добавок, робота зрушила з мертвої точки, і невдовзі ми успішно здали приймальній комісії своє дітище.

■ ■ ■

18 жовтня 1947 року ми успішно запустити свою першу балістичну ракету, яка пролетіла 365 кілометрів. Про це знали лише ми і найвище керівництво держави. Друга ракета завалилась. Далі все залагодилось, і всього за період з 18 жовтня по 13 листопада ми запустили 13 ракет. Всі запуски, крім другого, були успішними.

■

Заява на роботу одна. Наказів — кілька

Народився Андрій Батрак 1918 року в селі Дем'янці Переяслав-Хмельницького району, що на Київщині. Найстрашніше, що було в його дитинстві, — голодомор 33-го. Дивом вижив. Через два роки поїхав шукати кращої долі в Москву. Працював на будівництві першої черги метро, сільгоспакадемії, навчався у школі. У 1937 році перейшов працювати на 22-й авіазавод, де вже трудилися його брат і сестра. Заява з проханням прийняти на роботу на цей секретний завод була єдиною за все його життя. Далі з одного місця роботи на інше А. Батрака переводили наказами.

Працюючи на авіазаводі, юнак мріяв і сам літати за штурвалом крилатої машини. Тож невдовзі склав екзамени до льотного училища. По дорозі додому у нього вкрали документи, зокрема і комсомольський квиток. За це отримав сувору догану з занесенням до облікової картки. Відтак про училище довелося забути. Мрія про небо так і залишилася мрією, хоча потім літав він багато. Навіть дуже. Але вже як спеціаліст з електро- та радіообладнання літаків.

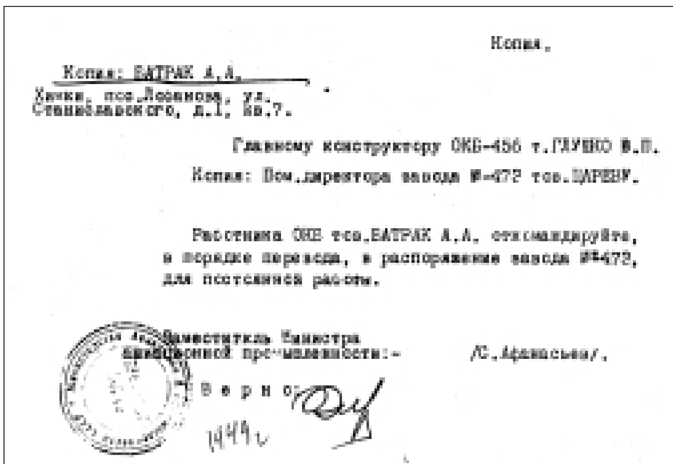
Коли Андрій почав працювати на авіазаводі, там складали важкі бомбардувальники, згодом — швидкісні, а з 1939 року — пікіруючі бомбардувальники Пе-2. Наприкінці 1941-го завод евакуювався з Москви до Казані. Саме туди з таборів системи НКВС і перевели головним конструктором КБ в'язня В. Глушка — для створення реактивного прискорювача на Пе-2. Трохи пізніше за наполяганням Валентина Петровича з Омського табору НКВС до Казані етапували іншого в'язня — С. Корольова.

— Сергій Павлович був провідним інженером, на правах заступника В. Глушка, з льотних випробувань ракетного двигуна — нашим безпосереднім керівником, — розповідає А. Батрак. — Тож був з нами з ранку до вечора. Не раз брав на себе сміливість тут же, на місці, вирішувати ті чи інші проблеми. Як Глушко та Корольов, у СКБ більшість конструкторів була також з України: Жирицький, перший заступник Валентина Петровича, другий заступник Севрук, Вітка, Руцький, Пржевальський, контр-адмірал Ганулич. Ще були Сапаров з Кавказу, Шнякін з Росії, Ліст з Німеччини.

А познайомилися Глушко і Корольов у Москві, коли перший працював над створенням знаменитої «катюші», а другий пропонував ці реактивні снаряди розмістити під крилом літака. Ідею втілили і випробували на практиці у війні з японцями. Там же, у Реактивному НДІ, працював інженер Костиков, який, написавши доноси на керівників інституту Клейменова і Лангемака, запроторив їх у катівні НКВС, де науковців і розстріляли. Невдовзі за доносом того ж Костикова за грати потрапили і Глушко з Корольовим, а Костиков, привласнивши собі авторство «катюші», отримав усі лаври. Лише незадовго до своєї смерті, заручившись підтримкою М. Хрущова, Корольов через суд добився справедливості, повернувши авторство «катюші» В. Глушку. Але все це було великою державною таємницею.

Цікавий факт. Я вже казав, що заяву з проханням прийняти на роботу А. Батрак писав тільки раз у житті, коли прийшов на 22-й завод ім. Горбунова. Всі інші переміщення — за наказами. Так от: незадовго до війни його звільнили з авіазаводу у зв'язку з переведенням до Наркомату будівництва (?). Через три місяці знову наказом поновили на заводі. На моє німе запитання Андрій Антонович відповів коротко:

— Та то відрядження до Іспанії. Допомагав пілотам в експлуатації літаків...

Копия.

Копия: БАТРАК А.А.
Химки, пос.Лосинова, ул.
Станиславского, д.1, кв.7.

Главному конструктору ОКБ-456 т.ГЛУШКО В.П.

Копия: Пом.директора завода №-472 тов.ЦАРЕВУ.

Рассчитана ОКБ тов.БАТРАК А.А. откомандируйте, в порядке перевода, в распоряжение завода №472, для постоянной работы.

Заместитель Министра авиационной промышленности:- /С.Афанасьев/.

Верно: 1949г.

А він пішов іншим шляхом. Житейським

Одразу по війні В. Глушко звернувся до Сталіна з проханням про розширення бази випробувань. Йому дали 84-й авіазавод, що в Хімках, поблизу Москви. Наприкінці 1946 року господарство перебазувалося з Казані в Підмосков'я. Дали наказ відкомандирувати в розпорядження КБ В. Глушка на постійну роботу 20 працівників 22-го заводу. Був у тому списку і А. Батрак. Але директор казанського авіазаводу залишив у ньому тільки вісьмох. Батрака серед них не було. Директор мотивував це тим, що отримав завдання Сталіна налагодити випуск бомбардувальника Ту-4.

— До речі, — згадує А. Батрак, — цей літак скопіювали з американського «Норд Америка». Тоді «заарештували» три таких літаки, які нібито заблукали. Екіпажі відправили до США, а машини залишили. Одну розібрали до гвинтика, з другої зняли двигун, а на третій вчилися літати і тренувалися. Мене призначили бортінженером на Ту-4. А мені так хотілося і далі працювати з Глушком.

Про те, як непросто було потрапити до КБ, свідчить такий приклад. Серед тих, кого викреслив директор, був провідний інженер Леонід Баклунов, однокурсник міністра авіапромисловості СРСР Михайла Хруничева. Тож він звернувся до однокашника по допомогу, але той відмовив, бо боявся Сталіна. Мовляв, якщо завод зірве графік випуску Ту-4, а Сталіну донесуть, що всупереч рішенню директора міністр перевів до Глушка Баклунова...

Я пішов іншим шляхом. Житейським. Сестра мого приятеля була секретаркою директора. Тож ми з товаришем кинулися до її ніг: «Допоможи». Умовили. І вона, коли друкувала список восьми щасливчиків, залишила рядок для дев'ятого, а після підпису директором вписала мене туди. Так я опинився в Хімках.

Трудилися ми там по-чорному. І справи йшли добре. Балістична ракета конструкції Глушка була на виході. Аж тут від Сталіна прийшов наказ Глушкові їхати до Німеччини і вивезти до Союзу все, що пов'язано з ФАУ-2 Вернера фон Брауна. А для чого йому ФАУ, якщо в нього своє дітище на виході? Тож Валентин Петрович і попросив Корольова, як свого заступника, з'їздити до Німеччини по ФАУ. Серед тих, хто поїхав з ним, був і я. Працювали тільки вночі, щоб ніхто нас не бачив. За територію заводу нас не випускали. Через тиждень я повернувся до Москви, а Корольов ще на деякий час залишився в Німеччині. На заводі ФАУ і далі займалися заступники Глушка.

До речі, над розробкою ФАУ на заводі в Хімках працювало близько 20 німецьких спеціалістів, які раніше трудилися з Вернером фон Брауном. Наприклад, його перший заступник. Ми називали його Пуцеосвальд. Хоча, можливо, він був Освальд Пуце. Німці були добрими спеціалістами і вчили наших. Ініціативи особливої не проявляли, а добросовісно робили те, що їм казали. Платили їм удвічі більше, ніж нам.

Пуцеосвальд у своєму господарстві завів суворі порядки. Навіть у справах до його КБ не можна було заходити в робочий час. Бо це відволікало увагу працюючих. Якщо терміново треба було котрогось спеціаліста, то його викликали через чергового. Під час обідньої перерви заходь, спілкуйся, а лиш пролунав дзвінок — зась.

18 жовтня 1947 року ми успішно запустити свою першу балістичну ракету, яка пролетіла 365 кілометрів. Про це знали лише ми і найвище керівництво держави. Друга ракета завалилась. Далі все залагодилось, і всього за період з 18 жовтня по 13 листопада ми запустили 13 ракет. Всі запуски, крім другого, були успішними.

А далі, за наказом заступника міністра авіаційної промисловості СРСР С. Афанасьєва, у 1949 році Андрія Батрака перевели на Київський 473-й авіазавод. Тут освоювали літак Ан-2. Коли Андрій Антонович уперше побачив, над яким виробом йому доведеться працювати, то аж заплакав: за що? За що доля, після космічної тематики, відкинула його на двадцять років назад до «кукурузника»?

Всі чекали арештів. Обійшлося

Андрій Батрак став мимовільним винуватцем ще одного історичного скандалу. Весною 1945-го КБ Глушка вже мало шість літаків Пе-2 з реактивними прискорювачами.

— Якось, знаючи, що готується Парад Перемоги, —розповідає А. Батрак, — я запропонував Корольову: а чому б не відкрити цей парад нашими літаками? Це ж останнє досягнення авіапромисловості країни. Сергій Павлович доповів про це Глушкові, а той — куратору КБ, секретареві ЦК ВКП(б) Георгію Маленкову. Далі — Сталіну. Вождь погодився. І приїхав на репетицію. Першим у небо піднявся Як-3, демонструючи фігури вищого пілотажу. Потім злетів наш перший літак, але от біда: там щось не спрацювало, і він упав. Сталін страшенно розгнівався, сів у машину і поїхав, кинувши на ходу: «Все. Параду не буде». Уявляєте наш стан? Всі ми чекали арештів. Особливо я, бо то була моя пропозиція. Але, слава Богу, обійшлося. Авіапарад усе ж таки відбувся, правда, без наших літаків. Сталін не дозволив...

■ ■ ■

Сталін страшенно розгнівався, сів у машину і поїхав, кинувши на ходу: «Все. Параду не буде».

■

Так у 1949 році розійшлися шляхи В. Глушка, С. Корольова та А. Батрака. На згадку про роки співпраці Андрій Антонович бережно зберігає почесну грамоту, датовану 25 квітня 1946 року і підписану В. Глушком. Є в його домашньому архіві і Золота медаль імені В. Глушка. Не так-то вже й багато людей мають цю відзнаку. Киянин А. Батрак має її по праву першопрохідця космічної ери.

У повітрі за роботою Пе—2.

Солодкий очерет

На антоновському авіазаводі А. Батрак пропрацював більше сорока років. На пенсію вийшов у 75. Нині весь вільний час віддає травознавству.

Пам'ятаєте, що він якимось дивом вижив під час голоду 33-го? Дивом цим були трави, якими малий Андрій харчувався. Спочатку очеретом — стебла якого ой які солодкі. Далі поспівав татарник колючий, за ним рогіз і т. д. Коли в дитинстві сім років пас овечок за селом, то примічав, яка трава допомагає тваринам від тих чи інших хвороб. Багато читав про лікарські рослини. Так самотужки і пізнав таїни природи, яка здатна лікувати одну із своїх частинок — людину.

Коли ще трудився в галузі літакобудування, то не дуже розголошував своє захоплення травознавством. У ті часи могли не зрозуміти. А от його поради як садівника в заводській багатотиражці залюбки читали всі антоновці. Років зо два трав'яні рецепти від А. Батрака друкували «Киевские ведомости», мав він свій час і на радіо — радив, як уберегтися від простуди. А. Батрака запрошують читати лекції з травознавства різні організації. До речі, його лікарський препарат «Бальзам Батрака» запатентовано, його знають і за кордоном. Цим препаратом Андрій Антонович допоміг не одній людині. Кілька років тому травами сам себе вилікував від інсульту. Зараз йому аж ніяк не даси 85 років.

Земля і космос переплелись у його долі воєдино.

Леонід БРОВЧЕНКО.

Сергій Корольов: усе має бути вивірено.

Валентин Глушко у Бутирській тюрмі. 1938 рік.

КАЛЕНДАР

Інтелектуал, ліберал, академік

4 лютого — 150-ліття з дня народження Дмитра Овсянико-Куликовського.

На початку XX століття він був відомим ученим і популярною особистістю. Його книжки набували статусу суспільного явища. Його думки, спостереження, висновки не раз спричиняли завзяту полеміку. Він був серед творців ліберальної демократії в Україні та Росії. Він був серед тих, хто рухав громадську культуру імперії до європеїзації.

Про кого все це? Про нашого співвітчизника Дмитра Овсянико-Куликовського — визначного лінгвіста, літературознавця, соціопсихолога, славіста, мемуариста, мислителя й громадського діяча. Дмитро Миколайович Овсянико-Куликовський народився 1853 року в Каховці, у сім'ї заможного й впливового дворянина. Предки цього роду були запорожцями. У XIX столітті родина Овсянико-Куликовських була дуже відомою в Херсонській і Таврійській губерніях. Вона володіла величезними територіями і належала до дворянської еліти краю. З Овсянико-Куликовськими почесно було приятелювати, до їхньої думки прислухалися. У цих степах рід Овсянико-Куликовських знаходив і свій останній притулок. Неподалік від Херсона, в Бізюковому монастирі, був родинний склеп цієї дворянської династії.

Овсянико-Куликовські мешкали переважно в своїх маєтках у Бехтерах і Каховці, де й минуло дитинство майбутнього вченого. Він здобував освіту вдома за допомогою особистого вчителя, Адольфа Марсікані. Після домашніх занять вступив до третього класу Рішельєвської гімназії в Одесі. Наступного року за сімейними обставинами перевівся до сімферопольської гімназії. Тоді ж визначилися гуманітарні нахили Д. Овсянико-Куликовського, оформилася його система саморозвитку й самодослідження, склався тривкий інтерес до мовознавства і психологічного світу людини. Студентські роки (1871—1876) Д. Овсянико-Куликовський провів у Петербурзі й Одесі, в столичному і Новоросійському університетах. Він був честолюбною людиною й ніколи не приховував цього. Мріяв про кар'єру і славу вченого, фундаментально переймався проблемами лінгвістичних досліджень, зокрема слов'янських мов, вивчав сучасну філософію, читав економічні роботи різних напрямів, цікавився організацією та діяльністю селянських громад, розмірковував над історією культури, дискутував з важливих політичних новин і тенденцій.

У Московському університеті він захистив наукову розробку на звання приват-доцента. У Харківському університеті — магістерську дисертацію з питань мовознавства. Докторську дисертацію захищав у Новоросійському університеті. Невдовзі після цього почав професорувати у високоавторитетному науковому центрі — Харківському університеті, що входив до найпрестижніших вузів імперії. Так сходила у вісімдесяті роки XIX століття зірка молодого доктора індоіранської філології. Овсянико-Куликовському було тоді тридцять чотири роки.

У Харківському університеті молодий професор робить несподіваний поворот: відмовляється від апробованої лінгвістичної тематики й змінює сферу наукових інтересів. Тобто фактично розпочинає з нуля. Разом зі студентами він ходить на лекції іншої зірки національного та європейського масштабу — Олександра Потебні й студіює його психологічні концепції. Під впливом Потебні береться до літературознавства, щоб висвітлити і проаналізувати художньо-творчий процес крізь призму психологічних цінностей. Розпочався новий етап у науковій біографії Овсянико-Куликовського, що й приніс йому славу в інтелектуальних і академічних колах України та Росії.

Найфундаментальніша праця вченого — багатотомне соціально-психологічне дослідження «Історія російської інтелігенції» (1903—1910). Тут Овсянико-Куликовський розглянув еволюцію образу інтелігента в російській літературі й пов'язав це з місцем та роллю інтелігента у вітчизняній дійсності. Ця книга мала неабиякий суспільний резонанс і стала однією з головних подій у літературознавстві початку XX сторіччя. Вона утвердила ім'я Овсянико-Куликовського як одного з провідних філологів-мислителів того часу.

У 1907 році його обирають почесним академіком Санкт-Петербурзької академії наук. З 1912 року він редагує один з найпопулярніших у Росії часописів «Вестник Европы». Незабаром прийшла війна, а з нею епоха потрясінь. Останні роки академіка з Каховки були важкими. Він звик до налагодженого діяльного ритму. А країна воювала й ворогувала. Закінчився шлях ученого у місті, де він любив бувати замолоду, — в Одесі. Сталося це восени 1920 року.

Дмитро Овсянико-Куликовський — визначна постать в історії панслов'янської культури. Цей інтелектуал-ліберал став символом утвердження плюралізму й толерантності у нашому суспільстві.

Ярослав ГОЛОБОРОТЬКО,
доктор філологічних наук,
професор.

Херсон.

СЕЛО

Не спи, вночі — дешевше,

або Чому в СТОВ «Перемога», що в Калинівському районі на Вінниччині, частину робіт виконують тільки в... нічний час?

АРИФМЕТИКА

Шістдесят тисяч гривень заощадили у минулому році на використанні електроенергії у згаданому господарстві. Замість 360 тисяч кіловат-годин — приблизно стільки потребували виробничі підрозділи господарства — лічильники зафіксували, за підсумками 2002 року, цифру, втричі меншу. Щоб досягти такої економії, керівнику господарства Віктору Волошину, як він сам жартує, треба було стати... електриком.

Коли б не раціональне використання енергоресурсів, каже Віктор Вікторович, господарство пішло б уже з молотка. І це не перебільшення. З такими боргами як було далі господарювати — мільйон сімсот тисяч гривень перейшло у спадок новоствореному агропідприємству СТОВ «Перемога» від попередника. З них сто двадцять тисяч — зароблені, але не виплачені селянам кошти. Вибирати не доводилося: або пан, або пропав — змушені були рахувати кожну копійку.

З однієї газетної публікації Волошин довідався про так званий зонний облік у використанні електроенергії. Власне, він і без цього знав, що у нічні години оплата за неї найдешевша, у години пік —навпаки, найдорожча. Зацікавило інше: застосування лічильників зонного обліку. Завдяки чому, йшлося у статті, можна стежити за тим, яку кількість електрики використовують безпосередньо на тому чи тому виробничому підрозділі. Достатньо лише підійти до такого лічильника — і все видно, як на долоні.

У господарстві є три знижувальні трансформаторні підстанції. На двох з них уже встановили такі лічильники. Точніше, старі, роторного типу, замінили на електронні зарубіжної фірми «Скайтес». Такі прилади насамперед відзначаються високою точністю обліку енергії. Самими лише лічильниками проблема економії, звісно, не розв'язувалася. Енергетики, які встановлювали їх, порадили перейти на режим зонного використання енергії. Простіше кажучи, треба було забути про електроенергію в годинипік: з восьмої до десятої ранку, а також з 17-ї до 20-ї (осінь—зима) і з 20-ї до 23-ї (весна—літо). Натомість усі графіки змістити на нічний час.

Відверто кажучи, не всі фахівці погоджувалися з таким підходом до справи. Селяни нізащо не будуть працювати вночі — твердили опоненти... Вибирати, повторюю, не доводилося.

Першими запровадили нічні зміни пекарі місцевої пекарні: в ній випікають хліб для трудівників господарства, до речі, видають його в рахунок оплати праці, до того ж за ціною, нижчою, ніж у магазині. Закачувати воду (для потреб тваринницьких ферм) у водонапірну башту, а також нагрівати її в котлах у нічний час оператори погодилися без особливих умовлянь. Найважче було організувати селян на нічну роботу з приготування кормів на дробильних установках. Для цього залучалося найбільше працюючих. Коли ж їм повідомили, що таку роботу оплачуватимуть за подвійним тарифом, ніхто не став відмовлятися від пропозиції «піти на ніч».

— У години пік, — каже В. Волошин, — ніхто нічого не вмикає. Стоїть млин, не працюють холодильники, гноєтранспортери. Для їх роботи визначено інший час: наш графік називається тризонним. Тобто він передбачає роботу електроприладів і механізмів у денний час. Але тільки в чітко визначені й погоджені з енергетиками години, у так званий напівпіковий період. Це, по-перше. По-друге, виконуємо лише ту роботу, яку не можна робити вночі. Зате про години пік, повірте, в нас уже знають навіть діти у школі...

Найбільшим аргументом на користь змінного графіка, за словами В. Волошина, є конкретні розцінки оплати за спожиту електроенергію: у нічний час за один кіловат платимо лише 5 копійок, у напівпіковий період — 25, а в годину пік нам би це обійшлося в 45 копійок. Чи треба ще про щось говорити?

За підрахунками головного бухгалтера СТОВ Віктора Кучерука, досягнута економія майже вчетверо перекриває витрати коштів за роботу в нічні зміни. Ось чому з ініціативи керівника господарства зараз розробляють умови нарахування доплат за економію електроенергії. Поки що преміальні платитимуть керівникам підрозділів, де буде найбільша економія (порівняно з доведеними лімітами). Вони, у свою чергу, теж ввійшли з пропозицією: встановити ще декілька лічильників зонного обліку. Річ у тім, що один з них у даний час фіксує витрачену електроенергію одразу на декількох підрозділах — на зернотоку, пилорамі, свино- і молочнотоварній фермах. У зв'язку з цим, буває, трапляються непорозуміння на кшталт: Іван киває на Петра. Керівник господарства каже, що зауваження слушні, тому принаймні ще два лічильники з часом з'являться в господарстві.

— А як бути під час жнив, коли деякі агрегати, зерноочисні машини, наприклад, працюють цілодобово?

— У періоди гарячих сільськогосподарських робіт про економію не думаємо, працюємо тоді, коли треба і скільки треба, — розповідає В. Волошин. — Перед цим лише повідомляємо енергетиків і переходимо на деякий період на звичайний облік електроенергії.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

КОМЕНТАР
начальника служби збуту енергії ВАТ «Вінницяобленерго» Миколи ЗАЗГАРСЬКОГО:

— Близько п'ятдесяти підприємств області вже уклали угоди з енергетиками на тризонний облік використання електроенергії. Для тих, хто за специфікою роботи може перенести електронавантаження на нічний час або напівпікові години, це дуже вигідна справа. Тому ми всіляко заохочуємо до неї не лише юридичних, а й фізичних осіб. Надто тих, хто займається підприємництвом, скажімо, має пилораму чи інші засоби виробництва, що потребують електроенергії. За такою само схемою могли б піти ті, хто використовує електрокотли для обігрівання власних будинків.

Якщо для підприємств визначені лише тризонні графіки обліку, то для приватних споживачів є можливість вибору: вони можуть укласти договір на дво- або тризонні графіки обліку. Чим вони різняться? В останньому передбачені найнижчі тарифи оплати за спожиту електроенергію.

СЛУЖБА 01

Від червоного півня не зарікайся

У селищі Козача Лопань Харківської області пожежну частину закрили в середині минулого року. Без роботи залишилися 20 осіб, а без пожежної охорони — 25 тисяч мешканців вісімнадцяти населених пунктів. І тільки після того, як у вогні загинули три людини, місцева влада знайшла кошти для роботи пожежних.

До того ж з серпня минулого року весь склад професійної пожежної частини Козачої Лопані відправили у відпустку за свій рахунок. Залишився працювати тільки сторож. Коли надійшов дзвінок про пожежу і стало відомо, що горить житловий будинок, в якому перебувають люди, сторож сів за кермо пожежної машини. Прибувши на місце, він самостійно розгорнув пожежний шланг і почав гасити вогонь.

Але що могла зробити одна людина. Була б уся варта, у повному складі, як ведеться, можливо б і не трапилося лиха, і люди залишилися б живі. У тій пожежі загинули три особи — дві жінки і дитина. Ще двох дітей і молоду жінку із сусідньої квартири вдалося врятувати. Коли в пожежній машині закінчився бензин, її заправляли всім селищем. До моменту прибуття допомоги з райцентру пожежу було вже локалізовано. Після цього випадку місцева влада, підключивши підприємців району, частково знайшла кошти на пожежну охорону. Але на роботу повернулися поки що тільки десять пожежних. Інші в роздумах: навіщо ризикувати щоразу життям, якщо ця робота державі начебто не потрібна і не цінується нею.

Селище Козача Лопань розташоване за п'ять кілометрів від кордону з Росією і до недавнього часу українські пожежні виїжджали за викликом на той бік кордону. Тепер їм треба самим звертатися по допомогу до сусідів.

Про те, чим закінчуються ігри з вогнем чи недбале ставлення до пожежної справи влади, промовисто може свідчити ще один факт, про який вже писала наша газета. Через витівку дітей з вогнем 23 мешканці селища «Комуніст» залишилися без даху над головою. Тоді одразу спалахнув і згорів цілий будинок. Люди втратили усі свої речі і заощадження. По сьогодні погорільці так і не змогли облаштувати побут. Довго і болісно доведеться відновлювати документи. Живуть родини тепер у старому гуртожитку, що не відзначається комфортом. Одяг погорільцям збирали всім миром.

Але на більше розраховувати не доводиться.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Судили у Варві вчительку

ТЕНДЕНЦІЇ

У Варві відбувся суд, який розглянув позов місцевого державного комунального підприємства «Теплокомуненерго» до вчительки молодших класів Валентини Костенко, яка заборгувала за спожите тепло майже 2500 гривень. Подібні судові процеси відбулися з приводу «найпринциповіших» несплат і деякими іншими педагогами селища. На радість учителів, місцевий суд Варвинського району, по суті, виправдав їхні дії.

— Статтю 57 Закону «Про освіту» ніхто не скасовував, — зазначила у розмові зі мною Валентина Костенко.— Згідно з нею я як сільський учитель маю пільги у сплаті комунальних послуг. Суд і підтвердив це.

Згадані судові рішення шокували співробітників ДКП «Теплокомуненерго».

— Парадоксальна виходить ситуація, — каже про наболіле директор теплопостачального підприємства Микола Заєць. — Пільги мають пожежники, міліціонери, військові, співробітники прокуратури, суду, вчителі. Але коли ми подаємо списки на відшкодування наших затрат у райфінвідділ, їх у нас не приймають. Бо грошей у місцевому бюджеті на це немає! Ну, от що нам робити? Кому жалітися? Чому наш колектив за рахунок своїх зарплат повинен займатися благодійництвом?

У Варвинському «Теплокомуненерго» мене ознайомили з сумною статистикою: з 623 тисяч гривень боргу споживачів — 250 тисяч «пільгових». Сума чимала.

— Десь за 100 тисяч гривень ми недавно змонтували установку теплообмінників при центральній котельні,— розповідає головний інженер ДКП «Теплокомуненерго» Володимир Левадний. — Вона дала нам можливість значно заощаджувати споживання газу для нагрівання води. Уявляєте, майже все це енергозбережне обладнання придбано завдяки спонсорам. Практично всі наші старі котельні треба реконструювати, щоб вони не були такими затратними, як нині. На жаль, через пільги, несплати ми не можемо це зробити власними силами. Взагалі я дивуюся, як ми ще працюємо...

Підприємство торік оформило 83 позови на суму 146,7 тисячі гривень до споживачів, які найбільше заборгували. Хоча більшість судів і виграна, повернути вдалось поки що лише 9,9 тисячі.

— Чому так мало? — запитую в начальника відділу державної виконавчої служби Варвинського районного управління юстиції Владислава Шемета.

—Дуже багато бідних людей, — каже він. — Заходимо якось в одну квартиру. Двері незамкнені. На брудній плиті — якесь вариво. У кімнатах — порожньо, обдерто. П'яний чоловік спить під ліжком. Що з нього візьмеш? Продати квартиру чи її частину? Але ж спочатку треба на основі чогось його виселити з неї...

Одне слово, замкнене коло.

До речі, за підрахунками економіста ДКП «Теплокомуненерго» Тетяни Шестопалюк, тільки за минулий рік у зв'язку з зростанням вартості електроенергії та транспортування газу затрати підприємства зросли відповідно на 30 і 80 тисяч гривень. Водночас тарифи залишилися незмінними.

— Загалом ми зазнали тільки за рік 200 тисяч гривень збитків, — сказала головний бухгалтер Галина Потійко.

Як вийти з безвихідної ситуації, поки що не знає ніхто. Пільговики спираються на чинне законодавство. Механізм же реалізації його настільки заплутаний і незрозумілий, що трактувати його на місцях можна, як заманеться. Крайнім залишається «Теплокомуненерго», яке якимось чином ще купує газ і дає тепло у квартири...

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

На знімках: у Варві; В. Левадний з гордістю демонструє енергозбережну новинку підприємства — установку теплообмінників при центральній котельні.

Фото автора.

Спірна копійчина навколо корівчини

РЕАЛІЇ

На Волині досягло апогею протистояння тваринників і переробних підприємств. Товаровиробники незадоволені низькими закупівельними цінами на м'ясо й молоко, які подекуди набагато нижчі за собівартість сільськогосподарської сировини. Обурює їх і масове завезення м'яса «з-за бугра», що фактично знищує тутешню тваринницьку галузь. Однак переробники відмовляються підвищувати ціни на продукцію селян, посилаючися на об'єктивні вимоги ринку. Тож конфлікт підштовхує до прірви саме існування м'ясомолочної галузі в області.

Волинським тваринникам наперекір економічній скруті вдається утримувати величезне стадо худоби. Зокрема, у краї на пасовищах вигодовують понад 50 тисяч корів, тоді як на Львівщині і Тернопільщині — по 20 тисяч. Та, за словами заступника начальника відділу інспекції якості і формування ресурсів сільськогосподарської продукції облдержадміністрації Світлани Соколовської, низькі закупівельні ціни призводять до значного скорочення поголів'я. Лише торік загальне стадо зменшилося на десять тисяч голів. Селяни звинувачують у кризі переробників, які ігнорують свого виробника і відмовляються підвищувати закупівельні ціни, посилаючись на високу собівартість продукції. У цій ситуації, зазначає начальник обласної інспекції якості та формування ресурсів сільськогосподарської продукції Марія Горошкіна, винні самі товаровиробники. Тваринники дедалі частіше продають продукцію через посередників, які накручують ціну. Наприклад, висококоякісне м'ясо господарства відпускають фірмам по 6,6 гривні за кіло. Така ціна (без посередницької накрутки) нині задовольнить будь-якого покупця.

Попри низькі закупівельні ціни, селян непокоїть навала м'ясної продукції з-за кордону. Торік переробні підприємства області придбали за Бугом понад шість з половиною тисяч тонн м'ясопродуктів. А де діти сільському дядькові відгодованого бичка? Мало того, на м'ясокомбінатах з частенько неякісного імпортного фаршу, свинячої шкури і субпродуктів ліплять ковбаси й інші низькопробні вироби. Відтак підприємства втрачають славу колишніх торгових марок, а тутешній товаровиробник — місце збуту худоби.

Дещо оптимістичніша ситуація на ринку молока в краї. Переробники дослухалися до рекомендацій обласної узгоджувальної комісії з регулювання міжгалузевих відносин на ринку продукції тваринництва і трохи підвищили закупівельні ціни на молоко. Нині господарствам за тонну виплачують від 500 до 750 гривень. Збільшилася до 450—700 гривень вартість тонни молока від населення. Однак навіть за такого підвищення селяни мусять продавати сировину собі на збиток. Собівартість тонни молока на Волині торік становила 517 гривень, а середня ціна продажу — 410 гривень. Себто виробництво молока є нерентабельним. Лише господарства Турійського району через низькі ціни недобрали 500 тисяч гривень, а в області ця сума становить кілька мільйонів. Відтак селяни й надалі продовжують вирізати дійне стадо, ставлячи хрест на молочній галузі.

Заради справедливості варто відзначити, що господарники розуміють проблеми переробників, кон'юнктуру ринку і вимоги конкуренції. Тому нині закликають їх об'єднати зусилля.

Роман ЖИЖАРА.
Волинська область.

СИТУАЦІЯ

Підпал

Горить там, де прагнуть ефективно працювати й дають відсіч зазіхачам на селянське добро

В агрофірмі «Нива», розташованій у селищі Чорноморка Овідіопольського району, знову сталася пожежа — посеред зими згоріло 150 тонн якісного сіна. Той, хто має справу з худобою, зрозуміє, яка це біда. Для «Ниви» вона, можна сказати, подвійна: сільгосппідприємство має чимале стадо високопродуктивних племінних корів, що займають призові місця на обласних, всеукраїнських та міжнародних виставках. Високо поціновується молодняк від таких корів, його продаж є одним з головних джерел поповнення бюджету агрофірми.

І тут таке лихо. Розраховували, що сіна вистачить до перших весняних укосів «зеленки», а довелося перевести стадо на солому, яка досі йшла лише на підстилку. За такої годівлі великого молока годі й чекати, як і збереження високого потенціалу корів на майбутнє, одержання від них племінного молодняку з успадкуванням кращих материнських рис.

— Вишукуємо, звичайно, можливості, — каже директор агрофірми **Іван Стреля**, — аби придбати якісні корми, хоча це непросто... Та не менше турбує нас супротив, на який раз по раз натикаємося, прагнучи підтримувати високий імідж одного з кращих сільгосппідприємств Одещини.

Мені відомо, про що йдеться. Ще під час реорганізації КСП «Нива» в сільгоспкооператив (це пізніше він став агрофірмою зі статусом товариства з обмеженою відповідальністю) в Чорноморці розгорілися пристрасті, про які докладно розповідав «Голос України». Колишні керівники сільгосппідприємства та їхні прибічники ніяк не хотіли випускати зі своїх рук кермо правління й чинили всілякі перешкоди тим, хто вирішив господарювати по-новому, об'єднавшись навколо І. Стрелі, юриста господарства (то були переважно молоді, працездатні члени КСП, тоді як опозиція спиралася в основному на пенсіонерів, обіцяючи їм «райське життя» за здані в оренду паї). Знайшлися й ласі на дорогу в буквальному розумінні цього слова, землю (Чорноморське узбережжя на південній окраїні Одеси!) зі сторони, що всілякими методами посилювали опозицію Іванові Микитовичу та його команді. А коли останні таки перемогли, то посипалися анонімні та очевидні погрози: спокійно жити й господарювати вам все одно не дамо.

Різних дрібних «підніжок» тут не перерахувати. А в грудні 1998 року зловмисники уночі підпалили корівник. Твердження, що «червоного півня» підкинули, не голослівні: корівник спалахнув одразу в кількох місцях, до того ж було використано горючу рідину. Підняті за тривогою люди зуміли врятувати племінних тварин, хоча саме приміщення згоріло. Довелося спішно, аби зберегти, не пустити під ніж худобу, споруду відновлювати, на що витратили чималі кошти. Наступного року, в серпні, хтось підпалив скирти на гармані: загалом тоді згоріло десять скирт — три сіна й сім соломи.

Керівництво «Ниви» в обох випадках оперативно зверталося до правоохоронних органів, аби ті виявили зловмисників, покарали їх, попередили нові можливі зазіхання на добро сільгосппідприємства. Іван Стреля, будучи сам юристом, доволі переконливо доводив: то не просто прикрі випадки через чийсь недогляд, а упереджена помста працівникам сільгоспкооперативу за їхню принципову позицію господарювати на своїй землі так, як вони того бажають. Розслідування скоєного велося, однак, так мляво, що виявити зловмисників, а тим паче — хто їх найняв, годі було сподіватися. Розслідування обох злочинів і досі в міліції «на контролі».

— Безкарність, відомо, тільки заохочує злочинців, — резонно зауважує Іван Стреля.

Останній підпал стався 5 січня, тобто напередодні Святвечора та Різдва Христового. Не побоявся хтось гріха — кинув сірника в сухе сіно. Може, й спеціально добирався такий день — люди зайняті передсвятковими клопотами, простіше здійснити злий умисел... Невже й тепер правоохоронці шукатимуть зловмисників тільки задля годиться?

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеська область.

Хутрових справ майстри

ДОСВІД

У Переяслав-Хмельницькому звіроплемгоспі (Київська область) утримують 10 тисяч самок норки двох порід: стандартної темно-коричневої та переяславської коричневої. Можливості у господарства великі: щороку реалізувати до 45 тисяч шкурок та 10 тисяч племмолодняку.

Підприємство з розведення хутрових тварин в урочищі Біле Озеро з'явилося ще 1951 року, коли сюди завезли із Херсонської області першу партію нутрій — 40 тварин. Наприкінці 50-х у господарстві уже розводили кролів, сріблясто-чорних лисиць, песців, а з 1979 року воно спеціалізується лише на вирощуванні норок.

Фото Леоніда ДОБРОВОЛЬСЬКОГО (Укрінформ).

Директор звіроплемгоспу Дмитро Ховайло (в центрі), звірівник Людмила Дзюбенко та головний зоотехнік Андрій Карчонков біля своїх підопічних.

У НОМЕР

■ Проблема

Важко виростити, нелегко продати

Фото Юрія ВЕНГЕРЕЩА.

В українських портах виникли проблеми з відвантаженням пшениці. Тепер обласні прикордонні державні карантинні інспекції на кожну партію відвантажуваного збіжжя вимагають подання фітосанітарних вимог країни-імпортера. Таке рішення викликало негативну реакцію вітчизняних зернотрейдерів. Конфлікт, очевидно, буде незабаром улагоджено. Українська зернова асоціація та Держінспекція з карантину рослин уже розробляють новий режим фітосанітарного контролю, щоб прискорити процес відвантажень і спростити оформлення документів.

Тим часом зацікавленість європейських покупців у пшениці «зі сходу» знижується. Свідченням цьому — відкликання імпортерами ЄС заявок на придбання 458,6 тис. тонн пшениці середньої й низької якості. У 2002 році закупівля декларувалася в обсязі 1,2 млн. тонн, що вважалося рекордним показником.

■ Перспектива

«Горючці» наказано не дорожчати

Мал. Віктора ПОПОВА.

Ціни на дизпаливо на період проведення посівної кампанії залишаться в межах 1450—1550 гривень за тонну, запевняють у Міністерстві аграрної політики. Це передбачено угодою про спільні дії на ринку нафтопродуктів, яку підписали МінАП, з одного боку, і керівники вітчизняних нафтопереробних заводів, з другого. Така ціна, прокоментували ситуацію в міністерстві, задовольняє всіх — і заводи, і селянина. Угоду цю, щоправда, там називають «джентльменською». До того ж корективи у домовленості можуть спричинити форс-мажорні обставини, наприклад, війна у Перській затоці. Тоді Мінагрополітики і керівникам НПЗ доведеться повернутися за стіл переговорів.

Тому в МінАП мають намір агітувати сільгоспвиробників якнайшвидше придбати пально-мастильні матеріали, доки ще лютий, і в НПЗ немає підстав підвищувати ціни. Повідомляють також, що потреби аграріїв у дизельному паливі для посівної становлять майже 880 тис. тонн — керівники НПЗ стверджують, що така кількість нафтопродуктів нині на ринку є.

Іван ЛАЗНЮК.

■ Кримінал

Усе навколо колгоспне? Все навколо моє!

Прокуратура Дніпропетровської області порушила кримінальну справу проти трьох колишніх голів колгоспів та глави адміністрації Юр'ївського району. Через їх шахрайства без земельних паїв залишилися кілька тисяч селян. Слідчі прокуратури встановили, що чиновники райдержадміністрації без згоди трудового колективу реорганізували три колгоспи в державне сільськогосподарське підприємство — за законом воно не підлягає розпаюванню. У такий спосіб усе майно перейшло до новоствореного підприємства, яке вони потім приватизували. Внаслідок цієї операції селяни втратили своє право на пай, а підслідні заробили 29 мільйонів гривень. Саме в таку суму експерти оцінили майно та землю колишніх колгоспів, **повідомляє For-ua. com**.

Ради раді пай віддати,

але землевпорядник думає інакше

ТОЧКА ЗОРУ

Чесно кажучи, я довго міркував, як підступитися до написання цього тексту. Задум визрівав поволеньки, як урожай у полі. Земельна реформа, яка розпочалася в країні, породила безліч запитань і ображених громадян. Зрозуміло, не кожному вона до душі, оскільки є такі, які звикли жити, не задумуючись про завтрашній день. Але мова сьогодні не про них. Скоріше, про соціальну справедливість, декларовану в Основному Законі країни.

Спершу до мене звернулася жінка, яка багато років пропрацювала в колгоспі, але рішенням зборів їй земельний наділ не виділили. Як з'ясувалося, на початку дев'яностих вона виїхала до дітей у сусідню Росію. Згодом повернулася і почала працювати у рідному колективному господарстві. Без заяви про зарахування на роботу. Земельна реформа пролунала для неї, як грім. А ще несподіванішим стало рішення загальних зборів, за яким їй відмовилися виділити належні гектари. Для мене причина була зрозуміла — вони хотіли господарювати самі, а керівник господарства такого допустити не хотів. Але як допомогти цій жінці? Вихід один — подати позов до суду, який мав би відмінити дискримінаційне рішення. Однак... Довго переповідати не буду, скажу лише, що не захотіла скаржниця судитися, бо вважає, що і в суді важко добитися справедливості.

У цьому я міг переконатися, коли випадково зустрів викладача технікуму, який у вільний від роботи час підзаробляє копійку за кермом власного автомобіля. Батьки його дружини під час розпаювання отримали свій шмат землі, однак зять умовив їх не здавати її в оренду. Захотів господарювати сам. І що? Місцева влада в особі землевпорядників фактично відмінила рішення, прийняте не тільки загальними зборами, а й на сесії сільської ради. Вони нарізали землю в гіршому місці. І що Сашко — ім'я, до речі, справжнє — тільки не робив, до кого не звертався, ніхто палець об палець не вдарив, щоб «стриножити» землевпорядників. Отож він і звернувся до мене з проханням допомогти. І хоча офіційно я був у відпустці, відмовити людині не міг.

Дорогою він розповідав мені про свої плани, про те, як можна добитися прибутку, працюючи на власній землі. Усе в нього було продумано, виважено. Як сказали б економісти, Сашко вже встиг накидати бізнес-план.

На прийомі у голови райдержадміністрації я попросив останнього уважно підійти до звернення Сашка і приструнити землевпорядників. Тим паче, що мій новий знайомий уже не перший рік регулярно сплачував земельний податок. На цьому й закінчилася наша розмова. А через деякий час Сашко зателефонував і повідомив, що йому дали відповідь, яка фактично узаконювала дії землевпорядників. І що я міг йому сказати?

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

А що, наприклад, сказати людині, яка живе у приватному будинку в межах міста і не може претендувати на земельну ділянку, бо працювала водієм автобуса? А його кум, будинок якого стоїть через кілька десятків метрів, але вже за міською межею, отримав на сім'ю близько 16 гектарів землі. Власне приватизація, а точніше безоплатна передача громадського майна, в тому числі землі, як з'ясовується на практиці, часто-густо породжує таке беззаконня, що навіть дивуєшся. Не згадуватимемо про приватизаційні сертифікати. Можливо, хтось із можновладців колись зрозуміє, що саме з них почався великий обман народу. І не тільки через трасти. А й тому, що держава, декларуючи рівні умови, насправді зробила все, щоб більшість українців так і не зуміли стати власниками. Бо на торги виставлялися чи не найзбитковіші об'єкти, з одного боку, а з другого — чиновники створювали такі умови для громадян, що багато хто змушений був піти у ті самі трасти або продати сертифікат за копійки. Щось подібне відбувається і з земельною реформою. Розумію, що Президент України Леонід Кучма, коли у 1994 році підписував перший указ про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва, керувався добрими намірами. Але тодішні керівники господарств — своєрідні латифундисти — пролобіювали у цьому документі один пункт, за яким земля передавалася у колективну і приватну власність, але «виходячи з того, що земля повинна належати тим, хто її обробляє».

Власне, жертвами цього пункту стали не тільки жінка, з поневірянь якої я почав свої роздуми, не тільки Сашко, який не може добитися справедливості щодо батьків своєї дружини, а й мільйони українців, які проживають у містах. З цього я й розпочав розмову з головою Всеукраїнської громадської організації «Громадський контроль» Василем Волгою, який також давно і послідовно вивчає хід земельної реформи в нашій державі. Ось на що він звернув увагу:

— Передусім відзначу три статті Конституції. Скажімо, у ст.13 сказано: «Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу виняткової (морської) економічної зони є об'єктами права власності українського народу... Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.» А ст. 14 визначає: «Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю гарантується». Водночас ст. 24 визнає: «Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками». Отож відповідно до цих положень Основного Закону держава повинна була виділити на кожну людину віком від 18 років майже два гектари землі. Однак Земельний кодекс, зокрема частина третя ст. 25, лише передбачає, що «землі у приватну власність працівникам державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, а також пенсіонерам з їх числа передаються безоплатно». Таким чином кодекс поділив жителів України на «праведних» і «нечестивих».

Василь ВОЛГА.

Пікантність ситуації у тому, що земля має реальну, а не паперову — на відміну від приватизаційних сертифікатів — цінність. Скажімо, у Канаді один гектар орної землі коштує від 100 до 500 тисяч доларів.

— А яка вартість одного гектара української землі?

— За оцінками експертів, з 2005 року, коли земля відповідно до законодавства набере ознак товару, гектар землі коштуватиме від 14 тисяч доларів.

— А чому так мало коштують українські чорноземи?

— Експерти газети «Бізнес» вважають, що офіційний продаж розпочнеться саме з такої цифри. Хоча, скажімо, у Криму, де питання виділення землі стоїть дуже гостро, в десятикілометровій курортній зоні гектар землі уже продається по 120 тисяч доларів.

— І що тепер робити?

— Намагатися відновити соціальну справедливість, доки земля не стала товаром. Торік група народних депутатів двічі зверталася до Конституційного суду з поданням щодо офіційного тлумачення ст. ст. 13 і 14 Основного Закону і двічі КС відмовив у відкритті конституційного провадження на підставі ст. 2 Закону «Про Конституційний суд». Фактично двічі держава відмовилася коментувати те, що відбувається із земельною реформою. І жодна людина, зокрема юристи і політики, не зможуть пояснити таку позицію, бо вона не тільки не відповідає логіці, а й не має жодного раціонального зерна. Не може, не має права Конституційний суд самоусунутися від розгляду такого важливого питання. Тим паче, що йдеться про утискування конституційного права мільйонів наших співвітчизників.

— А чи є вихід із цього замкнутого «порочного» кола?

— Звісно, вихід є із будь-якої ситуації. Скажімо, я закликав би українців у 2004 році проголосувати на президентських виборах за того кандидата, який візьме на себе сміливість відновити справедливість і дасть гарантії провести земельну реформу заново. Це — один шлях. Є й інший, який враховує міжнародний досвід. Скажімо, ми по-різному можемо ставитися до лідера Лівії. Однак народ його обожнює. Бо він заявив: «Лівійська земля належить лівійцям. За її використання ви отримаєте гроші». У цій державі діє фонд земельної ренти, звідки кожен лівієць отримує 2 тисячі американських доларів на рік. Можна подумати і про інші шляхи вирішення цієї проблеми. Але головне — не чекати біля моря погоди. Зважаючи на те, що ситуація з «земельним питанням» в Україні є унікальною, наша організація «Громадський контроль» оголосила всеукраїнський конкурс на розробку «Програми повернення процесу приватизації землі України в конституційне русло», що триватиме до 31 липня 2003 року. Якщо брати до уваги величезне значення цієї теми для України та постійний інтерес до неї з боку громадян, державних та громадських організацій, то щоденна інформаційно-роз'яснювальна робота стає необхідністю. Зокрема, цьогоріч у березні ми плануємо провести «круглий стіл» на цю тему.

Отже, якщо прагнути відновити соціальну справедливість, і не на словах, а на ділі подолати бідність, то, з'ясовується, цю проблему можна розв'язати і в ході земельної реформи. В тому числі і для тих громадян, які підштовхнули мене до написання цієї статті.

Володимир КОРОЛЮК.

У НОМЕР

Я не політизуватиму ситуацію

(Початок на 8-й стор.).

У цьому відомстві достатньо розумних людей, які можуть забезпечити умови для вільного вибору способу господарювання усіх суб'єктів господарської діяльності, забезпечити державне регулювання складних економічних процесів. Тут повинні концентруватися кошти, право визначення гарантій на цільове кредитування, пошук оптимальної моделі трансформації економічних відносин. А найголовніше — повинен працювати Закон «Про пріоритетний розвиток села».

Необхідно провести інвентаризацію і знайти спосіб відшкодування витрат за будівництво і утримання об'єктів соцкультпобуту господарствам —правонаступникам з тієї заборгованості, яка склалася станом на 1 січня 2003 року. Це треба зробити негайно, бо буде пізно.

Для того, щоб були кращі можливості у держави і в господарств, необхідно зробити все, щоб належним чином забезпечити нормальні умови для проведення весняно-посівної кампанії.

Цей рік буде дуже складний, бо йому передує 2002 рік, в якому допущено найбільший спад через складні кліматичні умови, а також у зв'язку з катастрофою в ціновій політиці.

Як приклад наведу стан справ у своєму господарстві. Ми щороку стабільно отримуємо 9—9,5 тисячі тонн зерна, з яких 4—4,5 тисячі йде на внутрішні потреби, а 5 тисяч тонн — на реалізацію.

П'ять тисяч тонн, що реалізовані у 2001 р. за середньою ціною 650 гривень, дали 3 млн. 250 тис. гривень, а минулого року лише 1 млн. 500 тис. гривень. Різниця становить 1 мільйон 750 тисяч гривень.

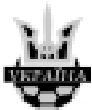
Якби цей 1 мільйон 750 тисяч гривень та відшкодували ще 1 мільйон 349,6 тисячі гривень за утримання об'єктів соцкультпобуту, то які б у нас сьогодні були проблеми? А якщо до цього додати, якою ціною нам далися цукрові буряки...

Таке становище у більшості господарств. Ці кошти можна було б використати як обігові для вирішення великого обсягу робіт. А що нас чекає весною, якщо загине озимина? А у нас її 1300 гектарів.

Сільське господарство — галузь, яка найшвидше дає віддачу. У квітні все зроби для врожаю, а в липні отримай віддачу.

І насамкінець. Реформи повинні створити необхідні умови для сільських трудівників, для їх роботи на землі. А вони визначаться, як їм працювати. І для себе зароблять, і для всього суспільства. І не дадуть пропасти селу.

А житиме село — процвітатиме Україна.

Відродити давно забуте

Мова піде про справи жіночі. Наша національна збірна за роки незалежності лаврів не здобула. Були періоди, коли мали намір припинити розвивати жіночий футбол в Україні. Втім, нинішнє керівництво ФФУ поставилося до справи з усією відповідальністю. І поступово відбувається відродження.

Не забулися і часи тріумфів українських дівчат на колишній всесоюзній арені. У чемпіонаті СРСР — дуже сильному турнірі — виступало чимало наших команд, зокрема з Києва. Однак не столичні колективи диктували моду. Незаперечним лідером була баришівська «Нива» з Київщини. Колектив, очолюваний молодим талановитим наставником Миколою Богданенком, 1989-го і 1990 року виграв чемпіонати Союзу. Була перемога у всесоюзному турнірі серед збірних республік 1990 року. Команди під орудою Богданенка мали чемпіонський характер. Фахівця залучали й до роботи у збірній СРСР.

А що тепер робить Микола Миколайович? Адже давненько про нього не чути.

— Улюбленої справи не полишив. Працюю в Ірпені, обіймаю посаду президента ФК «Динамо», — розповідає пан Богданенко. — Свого часу з ініціативи ФФУ на базі внутрішніх військ МВС цей колектив було створено як базовий для збірної країни. Тодішній командувач військ Володимир Поважнюк пішов нам назустріч. Було введено посадові оклади. Ми навіть дебютували в чемпіонаті України 2000 року. Але ВВ, з огляду на економічну ситуацію, самотужки витягти цього воза не змогли. Обмежилися лише виплатою зарплат. На жаль, тоді облдержадміністрація, міське керівництво Ірпеня починання не підтримали.

— Але клуб попри все існує?

— Так. І командування ВВ підтримує його. Нинішній командувач Сергій Попков за те, щоб справу розвивати. Поки що вирішується питання штатних одиниць. Адже у військах триває скорочення. Хоча, повторюю, МВС нас не залишило наодинці й допомагає чим може. Особливо нас опікає Володимир Гаврилович Поважнюк — заступник держсекретаря міністерства. Сподіваємося, що й Київська облдержадміністрація поставиться до нас прихильно. Без допомоги з її боку нам буде скрутно.

— А яка взагалі сьогодні ситуація з жіночим футболом в Україні?

— Дуже непроста. Хоча завдяки великим потугам ФФУ, зокрема першого віце-президента Сергія Стороженка, намітилися певні зрушення на краще. Нині проводиться національний чемпіонат, фінансований федерацією. Але до справді кращих часів ще далеко. Є в нас і національна збірна, котра має певний потенціал. Однак тепер саме такий момент, коли треба все зважити.

— Що маєте на увазі?

— Свого часу мені довелося працювати тренером і в клубі, і в збірних. Це зовсім різні обов'язки. Одне слово, національну команду має очолити звільнений фахівець, котрий відповідав би тільки за цей колектив.

— А що ще ви запропонували б для поліпшення ситуації?

— Насамперед визначитися з курсом. Варто зберегти все, що надбали, омолодити національну команду. До речі, молодіжна команда, яку очолює Анатолій Куцев, заслуговує на всіляку похвалу. В її складі велика група перспективних гравців. Стосовно всього господарства, то ідеальним варіантом була б організація жіночих команд, нехай не в усіх, а хоча при чотирьох-п'яти провідних чоловічих клубах країни. Як це робиться, скажімо, у провідних європейських країнах, США тощо.

Днями Миколі Богданенку виповнилося сорок. Вітаючи його, сподіваємося, що він ще довго служитиме українському футболові!

З гостем розмовляв Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Матч в Ізмірі побачить Україна

Як відомо, 12 лютого національна збірна України зустрінеться в Ізмірі зі збірної Туреччини, котра на останньому чемпіонаті світу стала третьою командою. А напередодні, також в Ізмірі, поміряються силами молодіжні збірні.

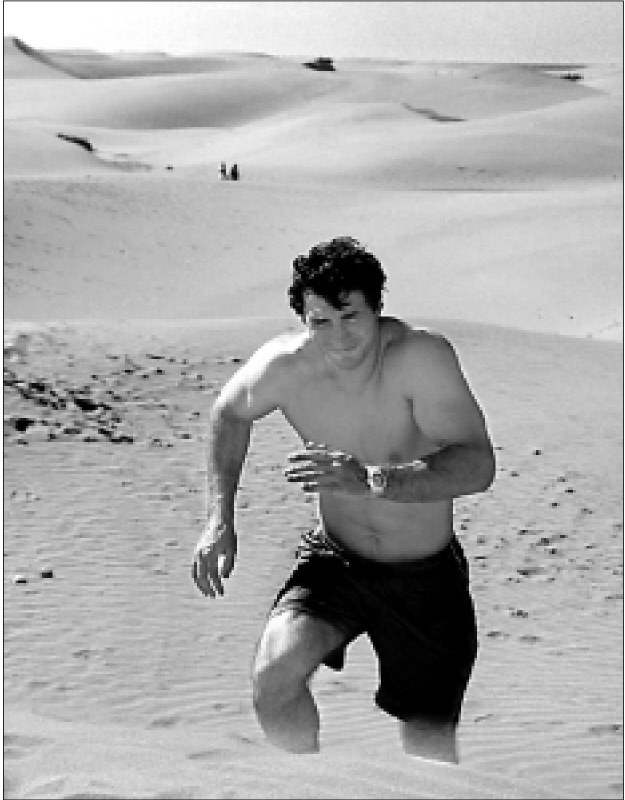
Як повідомив віце-президент Федерації футболу України Володимир Лашкул, ФФУ та її комерційний партнер UFI вже домовилися з турецькою стороною про пряму трансляцію зустрічі національних команд, що почнеться о 20.30. «Про це вже можна казати з упевненістю, а днями ми визначимося і з українським каналом, котрий транслюватиме зустріч Туреччина — Україна. До речі, за інформацією з нашого посольства у Стамбулі, у самій Туреччині поєдинок викликає величезний інтерес», — сказав Володимир Григорович.

За словами Володимира Лашкула, з турками досягнута домовленість і про проведення зустрічі-відповіді в Україні. «У контракті, підписаному обома сторонами, йдеться про те, що турецька збірна відвідає нашу країну 26—27 квітня 2005 року. Щоправда, є приміткa: якщо наші команди виявляться в одній відбірковій групі до чемпіонату світу 2006 року, то цей матч відбудеться в інші терміни», — сказав кореспондентові **«Голосу України»** віце-президент ФФУ.

Кандидатури розглядають

БОКС

Киянин Володимир Кличко 8 березня в поєдинку, в якому захищатиме титул чемпіона світу за версією WBO, має вийти на ринг проти південноафриканця Коррі Сандерса, повідомляє АР. Цікаво, що Сандерс не входить навіть до числа перших осіб у провідних боксерських рейтингах. Сам Володимир зазначив, що кандидатуру цього боксера на поєдинок з ним розглядають.

— Я поки що не можу точно сказати, чи буде саме Коррі моїм суперником. Контракту на бій я ще не підписував. Ситуація з вибором суперника може змінюватися щодня. Кандидатуру Сандерса розглядають у числі моїх суперників, але, ще раз повторю, контракту на двобій з ним я ще не підписував, — заявив Володимир Кличко на офіційному сайті братів Кличків.

Важко сказати, за якими критеріями добирають суперників для українських зірок у німецькому клубі, але те, що поєдинок Володимира з Сандерсом не принесе нашому атлетові ані слави, ані грошей, — факт. 37-річний Сандерс провів на професійному рингу 36 поєдинків, двічі зазнавав поразки і 26 боїв завершив нокаутом. Варто додати, що, окрім Сандерса, до кола претендентів на бій з Кличком-молодшим входили Кірк Джонсон, Фрес Окендо і Денні Вільямс.

Якщо взяти до уваги думку фахівців та вболівальників боксу, то одним із найцікавіших суперників для Володимира тепер був би Девід Туа, який, до речі, посідає перше місце в рейтингу WBO, де чемпіоном є Володимир Кличко.

На знімках: а поки Володимир Кличко проводить тренувальний збір на Канарських островах.

Фото УНІАН.

У НОМЕР

■ *Легка атлетика*

Жанна відтепер лише Блок

Глазго (Шотландія). Міжнародний турнір. Дистанцію 60 м у жінок виграла Жанна Блок (Україна) — 7,09. Наша видатна спринтерка вирішила скоротити своє подвійне прізвище Пінтусевич-Блок.

■ *Вільна боротьба*

Захарук — максималіст

Красноярськ (Росія). Турнір Гран-прі «Іван Яригін» (призовий фонд 80 тисяч доларів). Учасники з 15 країн. Перше місце в категорії 55 кг посів чотириразовий чемпіон Європи українець Олександр Захарук.

■ *Плавання*

Рекорд і три медалі

На міжнародних змаганнях у Люксембурзі студент Рівненського державного гуманітарного університету, майстер спорту міжнародного класу Дмитро Назаренко на дистанції 200 метрів брасом виборов золоту медаль з результатом 2 хвилини 18,6 і побив рекорд цього традиційного турніру, що тримався десять років. Ще дві медалі Дмитро завоював на дистанціях 400 м (золоту) та 200 м (срібну) комплексного плавання.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

■ *Силові види*

Львів'янин — в еліті

На Гаваях відбулися відбіркові змагання Федерації силових атлетів (IFSA). Проводять такий кваліфікаційний відбір щороку. За його підсумками визначають шість найсильніших атлетів планети для участі в шести етапах Суперсерії року: у Празі, Абердині, Оттаві, Катарі, Стокгольмі та на Гаваях.

Уперше в цьому змаганні взяли участь представники України — львів'янин Василь Вірастюк і Микола Мельников із Макіївки. Загалом, за словами Вірастюка, у змаганнях мали взяти участь тридцять силовиків, але з різних причин прибули лише чотирнадцять. Пан Василь повідомив, що поїхав на Гаваї завдяки організаційній допомозі свого товариша — латвійця Раймона Берманіса.

Змагання тривали два дні. Першого визначилася шістка, яка візьме участь у всіх шести етапах. Отож чемпіоном став канадець Жерар, другий був литовець Савіскас, третій — Берманіс, четвертий — поляк Пудзиновський, п'ятий — норвежець Карлсон. Шосте місце дісталося Вірастюку. Мельников був одинадцятий.

Тепер на черзі празький етап. До речі, крім шістьох найсильніших спортсменів планети, в різних етапах братимуть участь і молоді спортсмени з тих країн, де проходитимуть змагання. Василь Вірастюк зазначив, що на цих етапах його фінансуватиме Федерація силових атлетів.

Щодо подальших планів Василя Вірастюка, то серед головних — чемпіонат світу, який відбудеться у вересні. Наразі ще не визначено, в якій країні він буде проходити і скільки вправ виконуватимуть спортсмени.

■ *Хокей*

«Сокіл» знову лідер

Чемпіонат СЄХЛ. Чотири поєдинки під час білоруського турне виграв київський «Сокіл». Український клуб здолав «Вітебськ» — 4:1 і 5:2, «Полімір» — 6:2 і 4:1. Після цього успіху наша команда повернула собі перший рядок у турнірній таблиці чемпіонату. У «Сокола» — 55 очок, у ХК «Рига», що йде другим, — 51.

■ *Баскетбол*

Від слів до діла

Уже не один рік у нас багато мовиться про популярність баскетболу і про потребу всіляко сприяти розвитку цього корисного і видовищного виду спорту. Та мало хто від слів переходить до конкретних справ. А от телеканал «Тоніс» є приємним винятком. З минулої суботи він почав регулярно транслювати матчі чемпіонату національної Суперліги.

І перший у списку йшов київський матч лідера турніру маріупольського «Азовмашу» з місцевим БК «Київ», котрий посідає поки що третю позицію. Інтерес до протистояння підігрівало те, що у складах обох команд виступало 14 гравців національної збірної (по сім у кожній).

Господарі виявилися сильніші — 92:83. Однак «Азовмаш» зберіг за собою лідерство. На думку президента ФБУ Зураба Хромаєва, цього року за нагороди чемпіонату боротимуться принаймні шість клубів. Свідчення цього — сенсаційна перемога рівненського «Пульсара» над багаторазовим і чинним чемпіоном країни МБК «Одеса» —117:116.

▼

Країна, де ніколи нічого не відбувається

СВІТ НАВКОЛО НАС

1. Знайомство і враження

Принаймні так кажуть про Румунію самі румуни. До речі, добродушні й веселі люди. Хоча до знайомства з цією країною та її мешканцями в мене були банальні і, зізнаюся, не дуже життєрадісні уявлення. Вони, втім, почали змінюватися чотири роки тому. Після мандрівки на авто по Болгарії ми заблукали в одному великому румунському місті. І коли звернулися по допомогу до водія маршрутки, він не просто вказав напрямок, а провів нас через усе місто до траси — безплатно. Тоді це запам'яталося. Зважаючи, що наш простий таксист передусім запитає: «Скільки даси?», а благородний — полінується.

Чому Румунія? Після повернення звідти про це запитували всі знайомі. Бо вона — найближча наша сусідка, яка не вимагає візи. А я про неї майже нічого не знала. Тільки те, що це древня країна, де багато циган, дві третини території — гори і пагорби. Країна, де вбили сина Богдана Хмельницького Тимоша. Де правив кровожерний і нещадний вампір Дракула. І, може, дещо про столицю, завдяки акунінським колоритним описам Бухареста.

А головне — там є море. Це, згодна, не відкриття, але, хоч як дивно, половина знайомих були дуже здивовані цим фактом.

Спочатку виникли складнощі з путівками. З'ясувалося, жодну з турфірм Румунія не цікавить. Зрештою вдалося знайти ту, яка взялася забронювати місця в готелі.

Проживання в двомісному номері (на березі моря) з ванною і туалетом, цілодобовою гарячою водою, холодильником і телевізором у серпні (!) коштувало нам 550 гривень за 12 днів з людини. З 25 серпня (так само і в червні) — нижче на 20% і т. д. Дитина — безплатно (надають окреме ліжко і постіль).

Море морем, але хотілося побачити країну. Що саме? Переглянула кілька енциклопедій і брошур, випущених ще в СРСР. У них насилу знайшла поверхові дані про історичні визначні пам'ятки країни. Із чарівним захопленням описувалися індустріальні красоти та досягнення економіки. Тоді як про унікальні церкви, палаци, Трансильванські Альпи — як у солдатському рапорті — коротко і без емоцій.

Приблизний автомобільний маршрут визначити все-таки вдалося. Скажу одразу, що автотуризм — найкращий варіант для мандрівника. Цілковита свобода пересування і незалежність. Приміром, видався мені якийсь напівзруйнований будиночок зворушливо-прекрасним, або хмарка, що зачепилася за уламок гори, викликає приємні асоціації з дитинства — нема проблем, можна зупинитися і помилуватися.

Українське румунське місто

Першим пунктом зупинки була Сучава — затишне містечко за 50 кілометрів від кордону. Його багато що пов'язує з Україною. Цим зв'язком пронизана вся його історія. Навіть назва Сучава (Сочєва) пішла від українського слова «сочєти» — «тікти».

У стародавній столиці Молдовського князівства (на території сучасної Румунії були Молдовське та Валаське князівства, що об'єдналися в середині XIX століття в єдину державу) на пагорбі залишилися рештки могутньої фортеці — її стіни подекуди сягають чотириметрової товщини. Тут був табір козаків, які на чолі з сином Богдана Хмельницького Тимошем обороняли Сучаву від польських та угорських військ.

Було це 1653 року. Боротьба українського народу під проводом Богдана Хмельницького проти польської шляхти посилила визвольні настрої в Дунайських князівствах — вихідці з Молдови боролися в складі українських загонів, іноді навіть очолювали їх. Хоча загалом боярство і сам господар Василь Лупул (Лупу) виступали на підтримку Речі Посполитої. Тоді Богдан Хмельницький, щоб привернути його на свій бік, запропонував одружити сина Тимоша і дочку Лупу Руксандру. Непевна відповідь молдовського господаря (а також і пропольська орієнтація) змусили Хмельницького здійснити разом з татарами похід проти Лупула.

Одне слово, натиснув наш незабутній гетьман авторитетом та успішними воєнними діями проти польських феодалів — і погодився воєвода на весілля, що відбулося 1652 року. Але війна, як відомо, не терпить зволікань. Надто довго думав Лупу. І відчайдушні сподівання з допомогою зятя повернути правління остаточно рухнули.

...Тут, на пагорбі, на нині умиротвореному місці, де вирує лише вітер і соковито пахне мокрою після дощу, але вже нагрітою літнім сонцем травою, більш як два місяці козаки героїчно відбивали атаки сил ворога, що переважали їх. І тільки після смертельного поранення Тимоша Хмельницького їм довелося залишити Сучаву і відступити в Україну.

Чомусь, мабуть, під впливом польського літописання, Тиміш увійшов до румунської літератури, як дикун і п'яниця, жертвою якого стала красуня Руксандра —дочка Василя Лупу (теж аж ніяк не праведника). Отак! Очевидно, не могли пробачити Тимошеві, що він начебто (непідтверджений, між іншим, факт) знищив монастир Драгомирна, збудований шанованим єпископом Кримкою.

У XV—XVII століттях Сучава — столиця Молдовського князівства. І наймогутнішим правителем тут був князь Стефан Воєвода, який, до речі, попри постійні війни з усіма сусідніми народами, зберіг незалежність Молдови. При ньому Сучава досягла найбільшого розквіту.

Нам він близький і симпатичний ще й тим, що під час його правління (1456—1504) значно посилилися політичні, економічні та культурні зв'язки Молдови з Україною. І не дивно — адже його дружиною була дочка київського князя Семена Одельковича Євдокія.

Стефан Воєвода, до речі, поселив неподалік Сучави українців, котрі тікали від польського гніту на Галичині. З його легкої руки цілі поселення наших співвітчизників живуть у Румунії досі.

І ось що приємно дивує: документи, які збереглися від тих часів, свідчать, що канцелярською мовою за Стефана була українська!

Церковні пристрасті

Найпомітніша визначна пам'ятка Сучави — величава церква Св. Івана Нового — привертає увагу візерунчастими черепичними дахами. Здалеку вони нагадують мозаїку з яскравих різнокольорових намистинок. Стіни церкви потопають у листі великого саду, оточеного високою стіною.

Усередині в срібному саркофазі — мощі святого Івана Нового (місцевий мученик, якого татари вбили в Аккермані в XIV ст.). З цим пов'язана майже детективна історія. У XV столітті молдовський господар Олександр Добрий перевіз мощі до Сучави. Наприкінці XVII століття польський король Ян Собєський викрав їх і переправив до Жолкви. Молдовські воєводи з ніг збилися, але так і не змогли повернути мощі назад. У результаті повернув їх Іван Мазепа!

Шедеврами мистецтва та архітектури Румунії вважають фортеці-монастирі неподалік Сучави. Взагалі церкви північної Румунії (Молдовського князівства) занесено до списків ЮНЕСКО. Збудовані в XV—XVII століттях князями та боярами, вони поєднують у собі готичні риси з місцевими. Попри близьке сусідство, геть не схожі на українські. І передусім куполами — вони не випуклі, як у нас, а прямі або увігнуті, переважно чорні. Унікальні церкви тим, що зовнішні їх стіни суціль покриті фресками.

До речі, ктиторами монастиря в Сучавиці були буковинські бояри Могили, які потім ненадовго стали князями Молдови. Саме з цього роду походить київський митрополит і просвітницький діяч Петро Могила.

Дітки-фурмоси

У Сучаві я звернула увагу на ставлення румунів до дітей. Зовсім незнайомі люди, просто проходячи мимо, гладили дочку по голові або плескали по плечу, кажучи при цьому щось румунською. Оскільки дізнатися, чого їм треба, я не встигала, довелося зазирнути до розмовника. З'ясувалося, нічого поганого вони не казали, а навіть навпаки — усіляко хвалили і так самовпевнено донечку. Одне зі слів — фурмос —означає гарний. Отож тепер чадо розуміє, що в казці про Фет Фурмоса Фурмос не дивовижне прізвисько, а цілком певне поняття.

У нас не заведено так виявляти симпатії. У них —звичайнісінька річ. Там діти можуть робити, що хочуть і де хочуть. Тож дочці, звісно, Румунія сподобалася одразу.

Марічка КОРМУШКІНА.

На знімках: церква Івана Нового; церква Св. Франциска.

Фото автора.

(Далі буде).

СУД ІДЕ

Звернень тисячі, рішень — одиниці

Торік Європейський суд з прав людини отримав 2549 звернень, що стосувалися України. Це багато. За кількістю невдоволених діями її посадовців або окремих інституцій наша держава посідає п'яте місце серед 44 країн—членів Ради Європи. А попереду — Франція, Туреччина, Росія та Польща. Остання є лідером — 4173 звернення. Загалом 2002-го суд отримав 30 828 аплікацій. Ці дані було оприлюднено на прес-конференції Голови ЄСПЛ Лузіуса Вільдхабера.

Водночас кількість звернень, які з тих чи інших причин суд не прийняв до розгляду, становила минулого року 17 915. Майже вдвічі побито попередній рекорд кількості відхилених звернень, зафіксований 2001-го року (8989). Нагадаємо, що в липні 2002-го було визнано неприйнятним до розгляду низку заяв українських громадян, що вимагали від України компенсації знецінених вкладів Ощадбанку.

Торік Європейський суд з прав людини виніс 844 присуди. А тут уже безперечним лідером є Італія — 391 раз суд ухвалював рішення, що стосувалися цієї країни, і у 325 випадках визнавав її винною в порушенні тих чи тих положень Європейської конвенції з прав людини. На другому місці — Туреччина (105 присудів —54 порушення) і на третьому, з великим відставанням, — Франція (75 — проте у 61 випадку держава визнавалася винною). Україна за цим показником упевнено пасе задніх — лише одне рішення ЄСПЛ протягом всього 2002 року (справа «Совтрансавто» проти України). Схожа ситуація і з Росією — лише 2 випадки.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Страсбург.

Останній крок найважчий

Прем'єр-міністр Литовської Республіки Альгірдас Бразаускас виступив з оцінкою кроків, які залишилося зробити для вступу до Європейського союзу.

Викладаючи своє бачення фінішної прямої десятирічної євроінтеграції, Альгірдас Бразаускас зазначив, що у перерахунку на душу населення Литва отримає з єврофондів максимальну суму для згладжування шоку від вступу до нового конкурентного середовища. Приміром, якщо говорити про сільських мешканців (найпроблемніша у плані євроінтеграції частина населення), то литовець протягом 2004—2006 рр. отримає 268 євро, естонець —250, латиш — 233, а поляк — 178.

Європа пообіцяла допомогти грошима й енергетикам, адже Євросоюз зобов'язав Литву протягом найближчих років закрити два реактори Ігналінської АЕС і побудувати новий. Підстави — ненадійність реакторів «чорнобильського» типу. Але це рішення викликає чимало суперечок у країні.

А. Бразаускас не міг напередодні вступу до ЄС відверто критикувати рішення про закриття реакторів. Але він навів чимало переконливих доказів на підтримку тих, хто сумнівається.

По-перше, наявні реактори можуть забезпечити країну енергією аж до 2020 року при тому, що споживання електроенергії на одиницю відповідної продукції в Литві у 2—3 рази вище, аніж в ощадливій Європі. Тож коли докласти певних зусиль, можна протягнути ще не один рік.

Надлишок енергії Литва продає сусіднім країнам. Вартість її невисока і — відтак — забезпечує непоганий зиск. Адже амортизаційні відрахування вкрай невеликі: балансова вартість АЕС, побудованих за радянських часів, дуже низька.

А якщо будувати нову станцію, то потужність у мільйон кіловат-годин коштуватиме понад два мільярди євро. До того ж страхування на випадок аварії стане ще десь від 0,3 до 3 мільярдів. Та ще в калькуляцію вартості енергії треба віднести витрати на майбутнє «поховання» ядерних відходів і самих реакторів.

Дбайливий господар А. Бразаускас, який за радянських часів був секретарем ЦК КП Литви з промисловості, а за нових часів — і президентом Литовської Республіки, сумнівається, що такі кошти ЄС надасть. Надто швидко змінюється світ і, дивись, гроші знадобляться на відбудову зруйнованого Іраку. Тому прем'єр дає зрозуміти, що розв'язання делікатного питання слід відкласти до кращих часів.

Володимир СТРОЙ.

Стереотипів більше, ніж інформації

Нещодавно в Польщі було проведено соцопитування про ставлення поляків до українців. Центр дослідження громадської думки здійснив його на прохання фонду Стефана Баторія і представив свої результати минулого тижня.

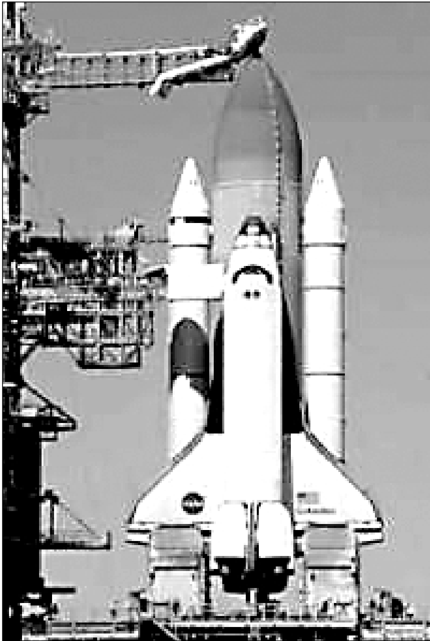
Головний висновок, що напрошується під час аналізу представлених даних: поляки катастрофічно мало знають про Україну. І звідки їм знати. Дефіцит інформації про нашу країну визнають і самі поляки, і українці, які мешкають у Польщі. А коли й з'являється інформація, пов'язана з Україною, то в дев'яти випадках із десяти вона має негативний характер і пов'язана з кримінальними новинами. З другого боку, лише п'ять відсотків опитаних поляків самі бували в Україні як туристи. Ще менше тих — два відсотки, хто приїжджав до нас у справах бізнесу. Крім того, лише 13 відсотків поляків мають знайомих у сусідній країні. Може, тому, що майже третина їх вважає, що в Україні не люблять іноземців?..

Тим часом половина опитаних переконана у відсутності в Україні зростання економіки й організації праці та наявності тут бюрократії і корупції (67 відсотків). Наших політиків вважають некомпетентними 38 відсотків поляків, а сумніваються в наявності в нас громадянських свобод 47 відсотків. Але попри це, 83 відсотки поляків виступають за економічне співробітництво з Україною і 76 відсотків — за політичне. Це свідчить про те, що для наших сусідів Україна як член НАТО та ЄС значно привабливіша за Україну, скажімо, в Союзі Білорусі та Росії. Щодо симпатій та антипатій до всіх сусідів, то українцям, як і росіянам з білорусами, симпатизують вісім відсотків опитаних, тоді як зовсім не люблять нас десять відсотків поляків. Стосовно тих іноземців, з якими полякам доводиться стикатися в Польщі, то українці викликають у них, м'яко кажучи, неабияке роздратування. Більше від українців у Польщі не люблять тільки румун і циган. Не останню роль у цьому, безперечно, зіграли два факти: сповнене взаємними образами історичне минуле двох країн і сучасні українські нелегали.

Цікаво, що майже однакова кількість поляків виступає за те, щоб дозволити працювати в Польщі всім бажаючим, і за те, щоб обмежити кількість тих, хто приїздить до країни на заробітки. Якщо британці, французи або американці становлять один-два відсотки тих, хто приїхав до Польщі, то кількість українців, які в тій чи тій якості перебувають у Польщі, становить 76 відсотків. До того ж торгівлею займаються 70 відсотків, у будівництві та на ремонтних роботах — 39. І хоча українці, на думку поляків, старанні працівники, більш як половина опитаних вважають, що робота нелегалів з України швидше шкодить польському господарству, аніж допомагає. Загалом це опитування, що містить 17 сторінок тексту (!), як на мене, показує розбіжність оцінок і думок, які у свою чергу доводять наявність вакууму інформації і живучість стереотипів стосовно нас у польському суспільстві.

Яна СТАДІЛЬНА.

Останній політ «Колумбії»

Фото АП.

(Початок на 1-й стор.).

Із Космічного центру Джонсона в Х'юстоні повідомляють, що корабель вибухнув під час зниження над центральним районом Техасу перед посадкою в Космічному центрі Кеннеді у Флориді. Рятувальні служби району Даллас-Форт Ворс було піднято по тривозі. Місцевим жителям рекомендовано не наближатися до решток корабля, бо вони можуть бути небезпечні для життя.

Адміністрація Президента США Джорджа Буша планує провести засідання всіх місцевих цивільних і військових служб, які можуть бути залучені в подальшому. Фахівці стверджують, що висота понад 200 тисяч футів, на якій вибухнув шатл, робить малоймовірною версію про те, що його могли збити терористи.

«Колумбія» — найстаріший шатл НАСА. Вперше він вирушив у космос 1981 року. Це був його 28-й політ. Уже тепер багато хто з експертів заявляє, що можливою причиною катастрофи могли стати саме технічні неполадки.

Глава НАСА Шон О'Кіфі офіційно підтвердив загибель усіх семи астронавтів. Він підкреслив, що причинами трагедії не могли бути обставини і люди, котрі перебували на Землі. Тим самим Шон О'Кіфі побічно заперечив версії про можливий теракт. Він також зазначив, що «ніщо не віщувало біди».

Після катастрофи «Колумбії» лунають численні заклики збільшити фінансування модернізації флоту космічних кораблів, що старіє. Попереднього десятиріччя бюджет НАСА було урізано. Однак тепер, на пропозицію Буша, його збільшать до 15,47 млрд. доларів, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

На знімку: Шатл «Колумбія» перед останнім стартом.

Хто кого переконає

Першого лютого на один місяць Німеччина перейняла головування у Раді Безпеки ООН. Саме в лютому головною темою у Раді Безпеки буде конфлікт довкола Іраку. Вже на засіданні в середу керівник американського держдепартаменту Колін Пауел має намір оприлюднити докази наявності в Іраку зброї масового знищення.

Ірак не зумів переконати світове товариство в тому, що він справді роззброюється. Цю заяву тиждень тому зробив шеф інспекторів ООН, безпристрасний та нейтральний швед Ганс Блікс.

США теж не зуміли переконати світове товариство в тому, що Ірак є такою небезпекою, якої потрібно боятися. Якщо нічого не зміниться, то, як твердять міжнародні оглядачі, наприкінці березня війна в Іраку розпочнеться по-справжньому. А тим часом ставлення до неї у світі різне. Хоч розбіжностей між США та їх європейськими союзниками щодо проблеми Іраку насправді не так багато. Всі — не лише європейці, а й Росія з Китаєм — загалом погоджуються, що режим Саддама Хусейна небезпечний. Відмінності лише в тому, якою мірою він небезпечний? І чи будуть наслідки війни менш загрозливими, ніж збереження диктатури, яка створює та застосовує зброю масового знищення?

Європейці, очолювані Німеччиною та Францією, за винятком Великої Британії та восьми країн—членів Європейського союзу, які демонстративно й несподівано для самого товариства стали союзниками США, вважають, що війна все-таки небезпечніша. Така точка зору в Москви та Пекіна. У Сполучених Штатів питання щодо такого порівняння не виникає, бо для них важливіша їхня теза: зло має бути покаране.

Противники військового втручання в Ірак вимагають відповіді на запитання: "Що знайшли інспектори? Де боєголовки, де плутоній для бомб? Де те, що шукали?" Не одержавши відповіді, вони знову запитують: "То чи потрібно воювати?"

А ті, хто вимагає усунення Саддама Хусейна силою, запитують про інше: "Чого не знайшли інспектори в Іраку?" Запитання слушне, бо 1988 року в доповіді інспекторів ООН з роззброєння Іраку невстановленою залишилася доля 550 артилерійських снарядів з гірчичним газом, 30 тисяч снарядів з іншою хімічною начинкою, великої кількості бактеріологічної зброї, здатної заразити величезні території, а також кількох тисяч літрів нервово-паралітичних агентів, які могли бути використані для зарядки арсеналу зброї. І не вдається з'ясувати, куди це все поділося. Тож повідомлення, що «інспектори практично нічого не знайшли», може бути підставою і для того, щоб розпочати війну, і для того, щоб її не розпочинати.

А тим часом, хоч війна в Іраку ще не розпочалася, її жертви вже є: європейська спільнота, члени якої своїми діями починають нагадувати персонажів відомої байки Крилова. У грудні 2000 року в Ніцці була започаткована угода, яка є правовою основою ЄС і зобов'язує усі країни-учасниці до активної та беззастережної співпраці, відмови від будь-яких дій, що суперечили б спільним інтересам союзу, та іншого, що могло б зашкодити дієздатності цієї інституції. Угода набула чинності минулої суботи, однак була одразу порушена: п`ять нинішніх і три майбутні країни—учасниці ЄС в питанні стосовно Іраку зайняли позицію США, що порушує її основоположний принцип.

Їхній спільний лист-заяву до Брюсселя нинішній голова ЄС Костас Сімітіс назвав безцеремонним ставленням до решти партнерів: учасники акції навіть не поінформували його про це. Сімітіс запропонував провести спеціальну зустріч ЄС у верхах, що знайшло підтримку Європейського парламенту. Можливою датою називається проміжок часу — від 5 лютого, коли уряд США має надати докази наявності зброї в Іраку, до середини лютого.

Німецький уряд підтримав пропозицію Греції, яка нині головує в ЄС, про проведення спеціального саміту союзу з проблеми Іраку. Федеративна республіка завжди висловлювалася за спільну в рамках ЄС міжнародну політику, заявив один з речників німецького уряду. Тим часом канцлер Герхард Шрьодер вкотре відхилив війну проти Іраку й наголосив, що Німеччина в жодному разі не залишиться наодинці з такою своєю позицією. Ця реакція спричинена тим, що вісім глав держав та урядів європейських країн демонстративно приєдналися до позиції США.

Валентина ПИСАНСЬКА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Вашингтон

США скорочують допомогу

США майже на п'яту частину скоротили державну допомогу Україні. Як **повідомляє радіо «Свобода»**, 34 млн. доларів буде спрямовано замість підтримки державних програм неурядовим організаціям України.

Вашингтон не задоволений поясненнями Києва з приводу скандалу про можливі поставки українського військового обладнання, в тому числі «Кольчуг», Іраку. А загалом розмір фінансової допомоги Україні з боку США цього року міг би становити 220 млн. доларів.

■ Париж

Пілоти «Ейр Франс» розпочали страйк

Пілоти авіакомпанії «Ейр Франс» розпочали чотириденний страйк. Через це компанії довелося відмінити більш як двісті рейсів. Страйк, як очікують, триватиме до середи. Страйкарі вимагають підвищити платню.

■ Каракас

Протести опозиції тривають

У Венесуелі, попри тимчасове припинення загального страйку, тисячі мешканців країни продовжують вимагати відставки президента Уго Чавеса. Домовленості про припинення страйку було досягнуто в п'ятницю. Та представники опозиції заявили, що вони згодні лише частково призупинити страйк і що й досі вимагають відставки Чавеса.

■ Аддіс-Абеба

Відкрито саміт африканських лідерів

У столиці Ефіопії відкрито позачерговий саміт глав держав, які входять до Африканського союзу. На зустріч до Аддіс-Абеби прибуло майже двадцять президентів і ще стільки само країн направили на саміт делегації на чолі з прем'єр-міністрами. Серед гостей форуму Муамар Каддафі, президенти ПАР і Зімбабве Табо Мбекі і Роберт Мугабе. Головною темою обговорення на саміті буде складна обстановка у Кот-д'Іваурі, Сомалі і Демократичній Республіці Конго, де тривають громадянські конфлікти.

■ Відень

ОПЕК зменшить видобуток нафти?

Міністр нафтової промисловості Лівії Абдулхафід Злітні заявив, що ОПЕК може знизити видобуток нафти у березні, якщо ціни на неї на світових ринках швидко падатимуть і попит залишатиметься стабільним.

■ Ділі

Причиною трагедії стала погана погода

Перші результати розслідування причин катастрофи російського вантажного літака Іл-76 у Східному Тиморі, що сталася минулого тижня, свідчать про те, що причиною аварії була погана погода і вкрай низька видимість.

■ Фотофакт

Боротьба з піратством актуальна не тільки для України. Так, у столиці Філіппін Манілі днями проведено антипіратську кампанію, під час якої було знищено більш як 12 мільйонів лазерних дисків на суму приблизно два мільйони доларів.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Загадки з відгадками

1. Обласний центр України, куди на відкриття фестивалю японського кіно приїздить посол цієї країни. Де гостює датський принц — син королеви-інтелектуалки. Де єдиний в країні музей сучасного мистецтва збирає на художніх сейшенах вершки столичної богеми. Де на традиційному фестивалі «Розкуття» запросто можна зустріти Ступку, Оляліна, Гаврилюка, Заклунну, Роговцеву. Де є знаменитий органний зал, а також кілька симфонічних оркестрів, укомплектованих віртуозами. І де, врешті-решт, існує власна сценічна версія кохання Есмеральди: але — балет, а не те, що ви подумали про популярний французький мюзикл.

2. Область, рідна для Ольги Басистюк, Валентини Степової, Олени Камбурової, Миколи Мозгового, Миколи Гнатюка, Олександра Пономарьова, Василя Зінкевича та пікантної брюнетки Наді з «ВІА-гри».

Відповіді: 1. Хмельницький. 2. Хмельницька область.

Хазяйка ілюзіону, або Кочівниця без шаблі

Наталя Романівна завжди нагадувала мені жінку-свободу з відомого полотна Делакруа. Наталя Семенюк — директор, а точніше — господиня центрального хмельницького кінотеатру імені Т. Г. Шевченка. І разом зі своєю парафією вони являють собою явище воістину унікальне на тлі кепських справ у вітчизняному прокаті.

«Шкода тебе, — на повному серйозі заявив мені знайомий хмельницький кіноман. — От я не міг би жити в Києві. У вас квитки в кіно такі дорогі, що я його там ніколи не бачив би». Річ у тім, що, по-перше, найновіші фільми у Наталі Романівни Семенюк йдуть паралельно зі столичними прем'єрами. По-друге, в її кінотеатрі, звичайно, є долбі-система, і ніхто з того не робить сенсації і не дере по 30-40 гривень за вхід (квитки тут коштують 4—8 грн.). По-третє, колишній «чкальник» (раніше кінотеатр називався на честь Чкалова) — уявіть собі, рекордсмен з відвідуваності. І це в той час, коли український глядач давно забув про такий вид дозвілля, як похід у кіно. І при тому, що за вісім років в облцентрі закрилося 5 кінозалів. За статистикою минулого року, кінотеатр імені Шевченка відвідував кожен п'ятий хмельничанин.

Один з колишніх начальників місцевого кіновідеопрокату казав про директора: «Наталі Романівні шаблю б у руки». І зовсім не через те, що вона якась там агресивна, а через її гіпертрофоване почуття справедливості та діяльну натуру. Прийняти у себе фестиваль японського кіно одразу після Києва — будь ласка! Відсвяткувати 20-річчя виходу на екрани «Травіати» Дзефіреллі —ідея! Влаштувати спецсеанс та нагадати всім про існування так званих клубних фільмів, шедеврів світового кінематографу, — свята справа! Запросити Микиту Михалкова чи влаштувати вечір пам'яті Івана Миколайчука — нема проблем!..

Бос відомого українського телеканалу ахавахав: «Ну, Наталю Романівно, у вас тут європейський рівень!» Гість захоплювався кінозалом, а ще —французькими булочками й розкішною кухнею у стильному кафе «Монмартр», що зрослося з кінотеатром.

Наталя Романівна притягує до себе мов магніт знаменитих артистів, журналістів і різних-різних змістовних людей. Бо сама вона цікава і сповнена враженнями від свого насиченого життя. Об'їздила Європу, побувала в Арабських Еміратах, на Цейлоні, в Індії каталася на слонах. Фанатичне захоплення мандрами — відгомін кочового виховання. Наша героїня народилася в Ярмолинцях у родині кадрового військового. Побачивши стільки красивих країн, Наталя Романівна залишається патріоткою свого міста. Запевняє, що ніколи не хотіла зрадити Хмельницький.

Свого часу вона марила про кар'єру дипломата. Мабуть, з неї він вийшов би непоганий. Але тоді у Хмельницькому люди жили б нудно — без кіно.

ЗВУКИ МУЗИКИ

Двоє і оркестр

Бувають обличчя, що викликають симпатію з першого погляду. Бувають голоси, що зачаровують з першої фрази — і назавжди. Такою стала для мене Олена Леонова, солістка обласної філармонії, викладачка Хмельницького музучилища, лауреат республіканського та міжнародного конкурсів імені Г. Хоткевича. Коли ж до вражень від співу пані Олени додалися почуття, викликані грою симфонічного оркестру Сергія Леонова, бажання познайомитися з цим подружжям стало непереборним.

Шлях до музики в Олени закономірний. У Маківській філії Дунаєвецької музичної школи, де вчилася дівчинка з братом Віктором, викладали і мати з батьком, і тітка з дядьком. Після школи — Хмельницьке музучилище імені В. Заремби, відтак -Київська Національна музична академія імені П. Чайковського. Саме там зустріла Олена свою долю — студента оркестрового, а згодом -оперно-симфонічного факультету Сергія Леонова.

У родині Сергія, що народився в містечку Олександрія Кіровоградської області, музикантів не було. А його тягло до музики з дитячих літ, і вчителі пророкували йому неабиякий успіх.

На другому курсі консерваторії вони побралися. Щастям стало народження первістка Віталика. Направлення Леонови взяли у Хмельницький — музучилищу був потрібен викладач оркестрового відділення і диригент оркестру. Тут 1992 року, від перших кроків роботи в камерному оркестрі, розпочалася їхня копітка праця зі створення великого симфонічного оркестру.

Саме цю подію подружжя вважає нині найбільшим своїм здобутком за десять виснажливих років.

— Створення симфонічного оркестру, — вважає Сергій, — досягнення для нашої області неабияке. Очевидно, обласна рада, котра своїм рішенням взяла на себе його утримання, була свідома тієї високої мети, задля якої йшла на великі витрати... Саме через музику людина здатна показати силу думки, духу, інтелекту, може висловити найпотаємніші та найсильніші почуття!

Галина АРІОН.

Слухняні люди Михайла Ніколаєва

Його тінь може зустріти вас десь у Європі чи в наших містах — скрізь, де є лялькові сцени. Вистави Хмельницького обласного театру ляльок часто перемагають на фестивалях. Один з козирів для цього — мудрі ляльки художника Михайла Ніколаєва. Його слухняні люди.

Натура Ніколаєва подібна до параджановського віяла, бо теж складається із строкатих чудернацьких планочок. Багато барв, незнайомих образів, чимало тиші й замкненості на собі. Свого часу живописець, графік, театральний художник та лялькар порівнював себе з льотчиком. Може, тому, що він — далекий нащадок знаменитого авіатора Нестерова. Може, й тому, що земля так часто душить, тисне, а небо дозволяє летіти.

Уперше на вернісажі його робіт у Хмельницькому музеї сучасного мистецтва побувала років сім тому. Залом, роздивляючись картини, розгулював здоровенний дог. Ляльки були зайняті собою і не заважали гостям карнавалу. Як не заважали й кумедні герої невідомого фарсу в ірреальних строях. Михайло був у фартусі, а на голові щось подібне до половинки кавуна. Господар роздавав усім делікатеси та вино в келишках.

Потім у нього були й інші виставки. Часом, коли збиралася чергова порція цих божевільних, іронічних, пристрасних робіт, Михайло їх експонував. «Щось накопичилося...» — лаконічно відмазувався від журналюг.

Він оберігає свій світ від випадкових навал, бо не є людиною публічною. І це йому вирішувати, як писати і чи зафарбовувати безжалісно те, що так довго створював. Останнім разом, коли прийшла до нього в майстерню, ледь урятувала від авторської страти чудернацького «Буратіно-Метелика» (гарний симбіоз, чи не правда?).

Його (колишнього випускника Ленінградського інституту театру, музики та кінематографії) сто разів переманювали у столицю і ще кудись. Мовляв, така брила — і гробить себе в майстерні периферійного театру. «А! —згодом розуміли друзі. —Так він же у своїй захмарній стихії!» Михайла підозрювали в інертності, а він лускав горіхи житейських труднощів, не скаржачись нікому. Мабуть, «льотчику» Ніколаєву допомагало велике і вільне небо. В один із днів Михайло Юрійович став дідом. Тепер земне місто інколи спостерігає, як колоритний ще досить молодий чоловік веде за ручку крихітну дівчинку. Зводячи очі вгору, вони крокують паралельно хмаринкам та незримим Буратінам з крильцями.

P. S. Може, для такого етюду наступний пасаж — не в масть. Та Ніколаєв, який вірою і правдою служив обласному театру і мешкав у відомчій квартирі понад 15 років, досі «не заслужив» окремого житла. В казенному помешканні тулилася роками вся Михайлова сім'я. А художник тим часом робив унікальні роботи для сцени, працюючи в ім'я слави театру. Михайло уже втомився від судових паперів, від бюрократичної тяганини, відстоювання своїх прав. Мати власні квадратні метри — нормальне бажання кожного, але коли йдеться про таланти — це бажання треба виконувати стократ. Тим паче, у Хмельницькому нині будівництво житла процвітає. Проте Михайлові Ніколаєву не допомагають ані обласне управління культури, ані дирекція рідного театру.

Революція на пуантах

Шиманський, безперечно, — революціонер. Ведучи за собою грацiйних сподвижників, мовчки ігнорував противників. Він повертався потилицею до скептиків, які твердили: «Навіщо лізете у класику? Є ж бо світові зразки, світовий рівень...» Перші стріли летіли у головного балетмейстера Хмельницької обласної муздрами після постановки авторської версії «Кармен» на початку 90-х. Пуанти на небалетній сцені театру імені Петровського викликали недовірливе зітхання навіть у театралів: а що як експерименти сміливця провалються к бісу?

Олександр Шиманський потроху відучав усіх навколо сприймати свої вистави як експерименти. Він поступово викристалізовував трупу — справжню, балетну. Так, як кожен художник, за словами Х. Ортеги-і-Гассета, формує навколо себе особливу народність. Щоб менше занурюватися у чужі сумніви, Шиманський ховався у розарії в себе на дачі, де крім троянд нічого не росте. Слухав платівки. Вертався у місто. І ось вам — «Віліси», авторське трактування «Жизелі» Адана. Балетні вузлики органічно вплiталися і в драматичні вистави. Цей досвід розпочався із п'єси «За зачиненими дверима» Сартра. Публіка, вихована на Сартрах—Камю, приросла до крісел, коли танцівники приборкали п'ятнадцятихвилинне «Болеро» М. Равеля.

Із простого сюжетика з кон'юнктурною назвою «Україною я народилася» Олександр Петрович зробив розкішну хореографічну фантазію. А ще Пігмаліон-хореограф виліпив власну «Веселу вдову», тільки не оперету — балет.

...Спостерігаючи, як нині направо-наліво розкидаються званнями, як блискавично усяке голомозе курча на вітчизняній естраді стає заслуженим, згадуєш Шиманського. Фантазер, естет, професіонал та, повторюся, революціонер Шиманський довго-довго чекав і, нарешті, нещодавно отримав заслуженого — вже кілька років як переступивши свою півстолітню лінію.

Фото з особистих архівів наших героїв.
За життям культурної території спостерігала
Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

ОГОЛОШЕННЯ

Інформація про продаж на аукціоні майна Акціонерного агропромислового банку «Україна»

Ліквідаційна комісія Київської дирекції Акціонерного агропромислового банку «Україна» оголошує аукціон з продажу транспортних засобів банку.

Назва об'єкту	Адреса	Коротка характеристика об'єкту	Початкова ціна продажу, грн. (без ПДВ)
Автомобіль «Фольксваген Транспортер» (вантажний)	м. Київ, вул. Грінченка, 3	Рік випуску 1994, білого кольору, двигун ABB0254876, шасі (рама) № WVRZZZZOZRN083661, реєстраційний № 26-32 КИТ.	29 940,00

Ознайомитись з транспортними засобами можна в робочі дні за адресою: 01001, м. Київ, вул. Б. Грінченка, 3, телефон для довідок: (044) 244-15-27.

Умови продажу: *проведення розрахунків за придбані транспортні засоби здійснюється протягом одного місяця з дня укладання договору, оформлення права власності на придбаний транспортний засіб та зняття їх з обліку у МРЕВ ДАІ здійснюється за рахунок покупця, питання реєстрації транспортного засобу вирішується покупцем самостійно. Засоби платежу — грошові кошти.*

Плата за реєстрацію заяви у розмірі 17 грн. вносить на рахунок № 26009301260745, завдаток у розмірі 10% від початкової ціни продажу об'єкту вносяться на рахунок № 26008302260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, код ЄДРПОУ 22894896, одержувач — філія «Київський аукціонний центр» ДАК «Національна мережа аукціонних центрів».

Заяви на участь в аукціоні приймаються — філією «Київський аукціонний центр ДАК «НМАЦ» за адресою: 02094, м. Київ, вул. Червоноткацька, 42.

Кінцевий термін прийняття заяв за три дні до дати проведення аукціону.

Аукціон буде проведено 05 березня 2003 р. об 11.00 годині в приміщенні філії «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ» за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 42.

Служби з організації та проведення аукціону:

Регіональний уповноважений ліквідатора Банку «Україна», м. Київ, пров. Рильського, 10, тел. (044) 244-16-17.

Філія «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ» м. Київ, вул. Червоноткацька, 42.

Шановний акціонер ЗАТ магазину № 414 «Київський»

ЗАТ магазин 414 «Київський» повідомляє про проведення Загальних зборів акціонерів, які відбудуться 20 березня 2003 року о 10.00 годині за адресою: 03150, м. Київ, вул. Червоноармійська, 45. Реєстрація акціонерів з 8.00 до 9.30 на підставі документів, що засвідчують особу.

Порядок денний:

1. Звіт виконавчого органу за 2002 рік, та основні напрямки роботи на 2003 рік. Звіт контролюючих органів.
2. Затвердження річного звіту та балансу за 2002 рік.
3. Приведення Статуту Товариства у відповідність до вимог чинного законодавства.
4. Затвердження Положення «Про порядок ознайомлення акціонерів з інформацією».

Довідки за тел. 227-14-50.

Виконавчий Орган ЗАТ магазину 414 «Київський».

Правління АТ КАПС «КИЙ АВІА» повідомляє, що 20.03.03 р. о 10:00 за адресою м. Київ, бульв. Шевченка, 38/40 (зал засідань УЦОП), відбудуться загальні збори акціонерів АТ «КИЙ АВІА»

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Звіт Голови Правління АТ «КИЙ АВІА» про результати фінансово-господарської діяльності товариства за 2002 рік, основні напрямки діяльності на 2003 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про перевірку фінансово-господарської діяльності АТ за 2002 рік.
3. Затвердження річного звіту, балансу, розподілу прибутку АТ і ДП за 2002 рік, план розподілу прибутку на 2003 рік.
4. Про виплату дивідендів.
5. Про створення нових структурних підрозділів АТ й участь у створенні інших господарських товариств.
6. Затвердження нової редакції Статуту АТ «КИЙ АВІА».
7. Затвердження внутрішніх документів АТ «КИЙ АВІА». Обрання Ради АТ.

Акціонерний банк «Національні інвестиції»

повідомляє про проведення 21 березня 2003 року річних загальних борів акціонерів банку. Збори відбудуться о 16 годині 00 хв. у приміщенні банку за адресою: м. Київ, вул. Володимирська, 54 з наступним порядком денним:

1. Звіт правління банку про підсумки роботи за 2002 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про підсумки фінансово-господарської діяльності банку за 2002 рік.
3. Затвердження результатів діяльності банку та розподіл прибутку банку за 2002 рік.
4. Про збільшення статутного фонду банку.
5. Про додатковий випуск акцій банку.
6. Про нову редакцію статуту банку.

З метою збільшення капіталу банку планується збільшити статутний фонд банку з 15 000 000 до 25 000 000 гривень шляхом додаткового випуску 40 000 простих іменних акцій номінальною вартістю 250 гривень кожна.

Акціонери банку мають переважне право на придбання акцій додаткового випуску відповідно до їх частки у статутному фонді.

У голосуванні при затвердження результатів розподілу додатково випущених акцій беруть участь особи, які підписалися на ці акції.

У зав'язку із збільшенням статутного фонду пропонуються наступні зміни до п. 3.2. статуту банку:

«3.2. Статутний фонд Банку складає 25 000 000 (двадцять п'ять мільйонів гривень). Статутний фонд поділяється на 100 000 (сто тисяч) простих іменних акцій, які мають однакову номінальну вартість. Номінальна вартість однієї акції складає 250 гривень. Акція є неподільною і випускається у документарній формі».

Реєстрація акціонерів та їх представників буде проводитися з 9-00 до 15-45 за місцем проведення загальних зборів акціонерів. Для реєстрації учасникам необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу. Представникам акціонерів додатково необхідно мати довіреність на участь у зборах.

Телефон для довідок: (044) 490-81-41.

Правління АБ «Національні інвестиції»

Ліцензія НБУ № 78 від 14.12.2001.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) Ухвалою від 19.12.02р. № 10/151 визнав банкрутом приватне підприємство «Конкорд» інд. код 222246111265 (28000 Кіровоградська область, м. Олександрія вул. Лізи Чайкіної, 36) і розпочав ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Воловик О. В. (ліцензія Мінекономіки № 140417, 25006, м. Кіровоград , а/с № 5/41, тел. (0522) 55-27-91, 22-10-65)

До уваги споживачів електроенергії на території розташування ДТГО «Південно-Західна залізниця». *Оголошення № 16 від 28.01.2003р. та № 18 від 30.01.2003р. читати в такій редакції: коефіцієнт нормативних технологічних втрат: 1 клас напруги 35-110 кВ, 2,65%; 2 клас напруги 0,4-10 кВ, 14,80% . Роздрібний тариф для всіх груп споживачів по I класу-142,03 грн. за 1 МВт/год., по II класу-217,2 грн. за 1 МВт/год.*

В зв'язку з рішенням власника, ***ТОВ «Клео»*** *(код 31199041) повідомляє про свою ліквідацію. Продовж двох місяців приймаються претензії за адресою: м. Київ, вул. Деміївська, 5-а, тел. 466-21-47.*

Загублений оригінал Статуту, Свідоцтва про державну реєстрацію, Свідоцтва платника ПДВ, Довідки 4-ОПП, Довідки про включення до ЄДРПОУ ТОВ «ЕКСІВЕР», інд. код 31780157 вважати недійсними.

ПП АФ «Міжнародний Аудит — Сервіс» *зареєстроване Дніпровською РДА в м. Києві 25.08.1998 р. № 03792 повідомляє про зміну найменування підприємства на ПП «Бюро судових експертиз», яке буде перереєстроване в Печерському р-ні м. Києва.*

Господарським судом м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44 «Б») прийнята постанова про визнання банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури ВАТ «Деревокомплекс» (м. Київ, вул. Лугова, 9).

Постанова від 18.10.2002 року за справою № 15-10-Б. Ідентифікаційний номер ВАТ «Деревокомплекс» 04012141.

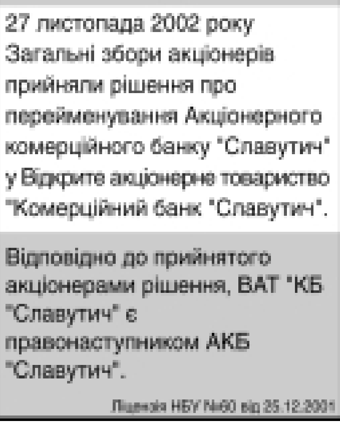
Ліквідатором призначено Баришеву Ліну Олексіївну (ліцензія від 11.12.2001 року № 249506).

До відома громадськості

Товариство з обмеженою відповідальністю «Нафта-Газ», місцезнаходження Куренівський провулок 19/5, Київ, 04073 , тел./факс (044) 467-5545, подало до Національної комісії регулювання електроенергетики заявку про видачу ліцензії з постачання природного газу за нерегульованим тарифом за місцем здійснення заявленої діяльності — територія України.

Постановлением Хозяйственного суда Донецкой области (г. Донецк, ул. Артема, 157) от 15.01.2003 г. в деле 15/268Б признано банкротом и открыта ликвидационная процедура в отношении ОАО «Горняцкий завод железобетонных изделий» (расчетный счет 26001193594002 КФ КБ «Приватбанк» г. Селидово, МФО 335236, код ОКПО 00175358, г. Горняк, Донецкая обл., ул. Энгельса, 1).

Ликвидатором банкрота назначено арбитражного управляющего Несвит Л. Ф., лицензия № 249934. Требования кредиторов рассматриваются в течение месяца после публикации этого объявления.

27 листопада 2002 року Загальні збори акціонерів прийняли рішення про перейменування Акціонерного комерційного банку "Славутич" у Відкрите акціонерне товариство "Комерційний банк "Славутич".

Відповідно до прийнятого акціонерами рішення, ВАТ "КБ "Славутич" є правонаступником АКБ "Славутич".

Ліцензія НБУ №60 від 25.12.2001

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) ухвалою від 27.01.2003 р. порушив справу № Б-23/01-03 про банкрутство сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Колос», ЄДРПОУ 30713341 (с. Соколово, Зміївський р-н, Харківська обл., 63420, р/р 26006301730152 в Комсомольському від. ПІБ, МФО 351210).

Розпорядник майна Сорокін М. І. (ліц. АА № 047711 від 02.10.2001 р.).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

ВАТ Нижньосірогозьке РТП зареєстроване Нижньосірогозькою районною державною адміністрацією Херсонської області 30 травня 1996 року, реєстраційний № 45, ідентифікаційний код 03763081, р/р 260051453, повідомляє про свою ліквідацію згідно з рішенням загальних зборів товариства (протокол від 27 грудня 2002 року).

Заяви з цього приводу приймаються ліквідаційною комісією протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за адресою: Херсонська область, Нижньосірогозький район, с. Верхні Сірогози, вулиця Поштова, 10-а.

Господарським судом Миколаївської області (Україна 54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) порушено провадження по справі № 5/301 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю транспортно-експедиційної компанії «Експотранс» (код ЕДРПОУ 23619883 Україна 54030 м. Миколаїв, пр-т Героїв Сталінграду, 12, к. 121А, р/р 26000866 КБ «Аваль», МФО 326182, р/р 26003584067 КБ «Аваль», МФО 326182, р/р 26000581041 КБ «Аваль», МФО 326182, р/р 260578403 КБ «Аваль», МФО 326182, р/р 26003622 КБ «Аваль», МФО 326182, р/р 260033692 КБ «Аваль», МФО 326182). Розпорядником майна призначено Ратинську Сталіну Вікторівну (Україна, м. Миколаїв, вул. Шевченка, 67, кв. 10; ліц. Серія АА № 250053 від 19.11. 2001 р. Попереднє засідання призначено на 11.02.2002 р.) о 12.00 в приміщенні Господарського суду Миколаївської області.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. С. Тюленіна, 21) постановою від 15.01.2003 р. по справі № 22/3/03 визнав банкрутом СВК «Нива» (70413, с. Широке, Запорізького району, Запорізької області, вул. Маракулова, 1-а, ЄДРПОУ 03749224) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Житника Володимира Петровича, ліцензія № 047630 (тел. 8 (067) 916-02-45).

---

21 марта 2003 года в 12.00 состоится общее собрание акционеров ЗАО «РТИ»

по адресу: г. Горловка Донецкой области, ул. Горловской дивизии, 62.

Повестка дня:

1. Отчет правления и выводы Ревизионной комиссии о работе ЗАО «РТИ» за 2002 год.
2. Об утверждении баланса и распределение прибыли.
3. Об утверждении плана работы на 2003 год.
4. О делегировании отдельных полномочий общего собрания наблюдательному Совету общества.
5. Отчет наблюдательного Совета.
6. Выборы членов ревизионной комиссии.

Постановлением хозяйственного суда Николаевской области (54009, г. Николаев, ул. Адмиральская, 22) от 24 января 2003 года по делу 2/277 Закрытое акционерное общество финансово-промышленная компания «АСА» (54020, г. Николаев, ул. Индустриальная, 2, р/с № 26002107846001 в НФ ОАО КБ «Причерноморье», МФО 326115, код ЕГРПОУ 31159779) признано банкротом.

Ликвидатором назначен Бицюк Андрей Владимирович (лиц. № 000004 от 28.12.99 г. Адрес для корреспонденции: г. Николаев, ул. Фрунзе, 50, НФ ОАО «КБ «Причерноморье»).

Господарським судом Харківської обл. (Держпром, 8-й під'їзд, пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) порушено справу № Б-31/174-02 про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Богодухівський завод будівельних матеріалів», ЄДРПОУ 00291977 (вул. 8 Березня, 32, м. Богодухів, Харківська обл., 62103, р/р 26004302106 в Богодухівському від. «Ощадбанку» № 2831, МФО 350051).

Розпорядник майна Долошко О. П. (ліц. АА № 315484 від 08.08.2002 р, адреса: вул. Артема, 27 б, к. 86, м. Харків, тел. (0572) 43-15-30).

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) порушено провадження у справі № 3/256 б про визнання банкрутом Дочірнього підприємства закритого акціонерного товариства «Трест «Донбасстрансбуд» — Будівельно-монтажний поїзд № 6» (код ОКПО 20314829, 87501, м. Маріуполь, Донецької області, пл. Мічмана Павлова, 10, п/р 2600530171 у Жовтневому відділенні Промінвестбанку м. Маріуполь, МФО 334475).

Розпорядником майна призначено Куріненко Олександра Станіславовича (ліцензія АА № 140444).

Заяви кредиторів про грошові вимоги до боржника, а також заяви інвесторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Мораторій на задоволення вимог кредиторів введено 11.12.02 р.

ТОВ «АТІС»

(код 31303934) повідомляє про ліквідацію. Всі претензії приймаються продовж 2 (двох) місяців за адресою: м. Київ, пр-т Академіка Глушкова, 42, тел. 539-08-30.

ООО «Центр КО» *идентификационный код 31867295, зарегистрированное Печерской администрацией г. Киева 20.02.2002 г. за № 30906 сообщает о своей ликвидации. Претензии принимаются на протяжении двух месяцев со дня выхода объявления по тел. 294-91-61.*

ВИЗНАНО БАНКРУТОМ

ТОВ „Незалежний перевізник „Авіакомпанія „Ікар“, код підприємства № 20015067, за Постановою від 13.01.03 р. № 24/630-б Господарського суду м. Києва.

Стосовно банкрута відкрита ліквідаційна процедура. Адреса для листування: 02081, Київ, вул. Здолбунівська, 3, кв. 18.

Виконавча особа по справі, ліквідатор банкрута — Арбітражний керуючий Левін Володимир Опанасович (ліцензія АА №. 249830 від 19.10.02).

ЛЕКАРСТВО ОТ УСТАЛОСТИ И СТРЕССОВ

Справиться с нервным напряжением, повысить работоспособность, улучшить память и нормализовать сон поможет уникальный ноотропный препарат НООФЕН

Держать весь список дел в голове утомительно, и многие занятые люди расписывают день по минутам: встречи, подписание договоров, совещания, звонки… Постоянный круговорот событий, напряженный график, при котором невозможно расслабиться, передохнуть. Можно ли долго выдержать этот темп без ущерба для здоровья? Да, если постоянно поддерживать силы, не доводя себя до эмоционального и физического истощения. О том, как это сделать, мы попросили рассказать невропатолога, доцента Любовь Бондаренко.

— Хорошие советы давать легко, а следовать им, считают многие, не только трудно, но и скучно. Ну кто не знает, что спать надо не менее восьми часов, что питание должно быть сбалансированным и включать все необходимые витамины и микроэлементы, а вот от сигарет и спиртного лучше отказаться? Все это пустые слова, пока человек не почувствует, что, пренебрегая простыми советами, рискует остаться без работы или оказаться на больничной койке.

— Какие «сигналы бедствия» организм начинает подавать, чувствуя, что перегружен?

— Сначала это может быть раздражительность — любой пустяк выводит из себя. Затем вы замечаете, что, читая текст, не можете сконцентрировать на нем внимание, хуже стали запоминать детали прочитанного. Появляются вялость, слабость, постоянно хочется спать, но выспаться по-настоящему не удается: сон неглубокий, тревожный, а бодрость после него так и не чувствуется. Все эти проявления имеют медицинские названия — астения — психическая и физическая слабость, или истощение нервной системы. Чтобы не запустить заболевание, важно признаться себе в том, что ваше состояние требует помощи. Ведь оставив без внимания эти сигналы организма, вы рискуете вскоре почувствовать проявления невроза, скачки артериального давления, сопровождающиеся учащенным сердцебиением, потливостью, приступами головной боли.

— Что можно порекомендовать тем, кто заметил у себя признаки нервного истощения, хронического переутомления?

— Выйти из этого состояния и восстановить силы можно с помощью курса лечения препаратом НООФЕН. Он уникален, так как одновременно влияет на несколько механизмов, отвечающих за состояние нервной системы. Принимая НООФЕН, можно отказаться от других препаратов, которые обычно прописывают в комплексной терапии астении и неврозов. Обладая ноотропным действием, НООФЕН улучшает работу нервных клеток, защищает их от перегрузок и гипоксии, стимулирует интеллектуальную активность и укрепляет память. Исследования показали, что НООФЕН является самым эффективным препаратом при астеническом состоянии различного происхождения. Кроме того, это мягкий дневной транквилизатор, принимая который можно снять раздражительность, напряженность, тревожность, но при этом не изменяя привычный ритм жизни.

— Как скоро можно ощутить действие НООФЕНА?

— Уже в первые часы или дни лечения. Это важно отметить, так как эффект от других ноотропных препаратов обычно проявляется лишь после одной — двух недель приема. Известно также, что эффект от приема НООФЕНА более стойкий по сравнению с другими ноотропами. Но препарат необходимо принимать регулярно в течение двух — трех недель. НООФЕН заметно улучшает самочувствие, нормализует давление на начальной стадии артериальной гипертензии, избавляет от головных болей, головокружения, улучшает память и повышает работоспособность. Специалисты давно оценили достоинства НООФЕНА как лечебного средства, и считают, что он принесет ощутимую пользу всем, кому по роду деятельности приходится испытывать нервные и физические перегрузки. Купить препарат можно в аптеках Киева и других городов Украины без рецепта.

Подготовила Инна Слободян

Інформація про продаж на аукціоні майна Акціонерного агропромислового банку «Україна»

Ліквідаційна комісія Київської дирекції Акціонерного агропромислового банку «Україна» оголошує аукціон з продажу майна банку.

Назва об'єкту	Адреса	Коротка характеристика об'єкту	Початкова ціна продажу, грн.(без ПДВ)
Нежитлова будівля	м. Ржищів, вул. Радянська,4	Площа 197 кв. м.	21 233,00
Гараж	м. Ржищів, вул. Радянська,4	Площа 40 кв. м.	3 399,00
Майно та обладнання	м. Ржищів, вул. Радянська,4	Характеристика наведена у додатку №1	9 904,50
Будівля сараю	м. Ржищів, вул. Радянська,4	Площа 27,06 кв. м.	1534,00
Будівля погреба	м. Ржищів, вул. Радянська,4	Площа 15,84 кв. м.	621,00

Умови продажу: оформлення прав власності на придбане майно здійснюється за рахунок покупця, питання переоформлення документів на право користування земельною ділянкою вирішується покупцем самостійно, після укладання договору купівлі-продажу об'єкта згідно з чинним законодавством.

Засоби платежу: грошові кошти.

Плата за реєстрацію заяви у розмірі 17 грн. вноситься на рахунок № 26009301260745, завдаток у розмірі 10 % від початкової ціни продажу об'єкту вноситься на рахунок № 26008302260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, код ЄДРПОУ 22894896, одержувач — філія «Київський аукціонний центр» ДАК «Національна мережа аукціонних центрів».

Заяви на участь в аукціоні приймаються філією «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ» за адресою: 02094, м. Київ, вул. Червоноткацька, 42.

Кінцевий термін прийняття заяв за три дні до дати проведення аукціону.

Аукціон буде проведено 04 березня 2003 р. об 11-00 годині в приміщені філії «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ» за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 42.

Ознайомитись з об'єктами можна в робочі дні за вказаною адресою: м. Ржищів, вул. Радянська,4 . Додаткову інформацію про об'єкти можна отримати за тел. (044) 244-15-27.

Служби з організації та проведення аукціону:

Регіональний уповноважений ліквідатора Банку «Україна», м. Київ, пров. Рильського, 10, тел. (044) 244-16-17.

Філія «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ», вул. Червоноткацька, 42, тел. (044) 552-72-55, 552-31-68.

10 березня 2003 р., за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/240 о 14 год. 00 хв. відбудеться аукціон з продажу за грошові кошти автотранспортних засобів ТОВ «Закарпатська фірма «Укрторгбудматеріали»

(ГАЗ 5312, ИЖ 2715, ИЖ 2715, МАЗ 54323, ГАЗ 5312, ЗИЛ 131, ЗИЛ ММЗ 3551, Напівпричеп МАЗ 93866). З усіх питань організації та проведення аукціону слід звертатися до організатора торгів — Регіонального Агентства з питань банкрутства в Закарпатській області за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/240, тел. (03122) 3-59-37.

Господарським судом Київської області (01033, м. Київ-33, вул. Жилянська, 58-Б) порушено справу № 181/11б-2002 про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Селезенівське», код ЄДРПОУ 23572087, 09014, Київська область, Сквирський район, с. Селезенівка, вул. Фрунзе, 1, р/р 260013327 у філії АППБ «Аваль» м. Б. Церква, МФО 321121.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Васильченка Віталія Васильовича, ліцензія Міністерства Економіки з питань Європейської інтеграції від 30.10.02 р. АА № 419230 (04210, м. Київ, вул. Тимошенка, 18).

Вимоги кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОДАЖ НА АУКЦІОННИХ ТРОГАХ НА "ПФТС" ЦІННИХ ПАПЕРІВ, ЩО НАЛЕЖАТЬ БАНКУ "УКРАЇНА"

Ліквідатор Банку "Україна" оголошує про продаж на аукціонних торгах на "ПФТС" цінних паперів, що належать Акціонерному комерційному агропромисловому Банку "Україна":

№ п/п	Вид цінних паперів	Емітент	ЄДРПОУ	АДРЕСА	Номінал 1 шт. ЦП грн.	Кількість ЦП шт.	% в СФ	Початкова Вартість, пакету ЦП грн.
	Дата проведення торгів 25.02.2003			Торги проводить ФК "Укранеттраст"		Тел. для довідок: (044) 227-00-52		
1	Акція проста іменна	ЗАТ "Страхова компанія "Україна"	30636550	м. Київ, вул. Введенська, 25-А	14 500,00	40	23,95	361 000,00
2	Акція проста іменна	ЗАТ "Чернігівська переробна компанія"	30633915	м.Київ, вул. Підвисоцького, 7, кв. 35	0,01	2 461 524 482	99,97	6 180 500,00
3	Акція проста іменна	ВАТ "Концерн "Електрон"	13801109	м. Львів, вул. Стороженка, 32	3,50	469 902	4,38	380 459
4	Акція проста іменна	ЗАТ "Українська фондова біржа"	14281095	м. Київ, пров. Рильський, 10	910,00	4	1,81	36 600,00

В аукціоні можуть брати участь професійні торгівці цінними паперами, які є членами "Першої фондової торгівельної системи" ("ПФТС"), та підключені до торгового терміналу. Покупці, які не є торгівцями ЦП, можуть прийняти участь у торгах, звернувшись до зазначених членів "ПФТС". Телефон для довідок "ПФТС": (044) 252-8808, 252-9209.

Для участі в аукціоні, покупці повинні до 13-й години дня, що передує дню проведення торгів, подати до ДП "Технічний центр "ПФТС" заяву на участь в торгах, та сплатити суму страхового внеску, в розмірі 10% від початкової ціни пакету ЦП, на рахунок № 2600601276217 у ВАТ "УКРЕКСІМБАНК", МФО 322313, ЄДРПОУ 21672206, отримувач ДП"Технічний центр ПФТС".

Акції ЗАТ "Страхова компанія "Україна" випущені в бездокументарній формі. Покупець, для перереєстрації прав власності на ЦП, повинен мати рахунок у Зберігача ЦП.

Акції ЗАТ "Чернігівська переробна компанія" випущені в бездокументарній формі. Покупець, для перереєстрації прав власності на ЦП, повинен мати рахунок у Зберігача ЦП.

Акції ВАТ "Концерн "Електрон" знерухомлені. Покупець, для перереєстрації прав власності на ЦП, повинен мати рахунок у Зберігача ЦП.

Щодо акцій ЗАТ "Українська фондова біржа" реєстратором є емітент.

Телефон для довідок Банку "Україна": (044) 228-97-03.

ОАО "Одесский завод полиграфических машин" сообщает, что очередное собрание акционеров состоится 22 марта 2003 года по адресу: г. Одесса, Овидиопольская дорога, 3, актовый зал Аграрной биржи.

Регистрация участников собрания с 9.00 до 10.50 в вестибюле Аграрной биржи. Начало собрания в 11.00.

Повестка дня:

1. Отчет Председателя Правления ОАО "Полиграфмаш" о работе Правления за период с 01.10.1995 г. по 2002 г. и задачи на 2003 год.
2. Отчет Наблюдательного совета ОАО "Полиграфмаш".
3. Отчет Ревизионной комиссии ОАО "Полиграфмаш".
4. О внесении изменений и дополнений в Устав ОАО "Полиграфмаш".
5. Ликвидация существующих и создание новых обособленных структурных подразделений ОАО "Полиграфмаш".
6. Выборы органов управления ОАО "Полиграфмаш".
7. Утверждение регламента общего собрания акционеров.
8. Решение вопроса по заключению договора на ведение реестра собственников акций ОАО "Полиграфмаш".

Для регистрации участникам собрания необходимо иметь при себе паспорт (свидетельство о рождении детей,которые владеют акциями); представителям акционеров и юридических лиц — доверенность, офоромленную в соответствии с действующим законодательством.

Справки по телефону: (048) 732-09-17.

Правление ОАО "Полиграфмаш".

20 березня 2003 року о 14.00 в актовому залі заводоуправління відбудуться загальні звітно-виборчі збори акціонерів «Полімер» за адресою: м. Київ, пров. Куренівський, 17.

Реєстрація акціонерів з 13.00 до 14.00 години.

Порядок денний:

1. Звіт правління, Ради та Ревізійної комісії за 1998 — 2002 рік.
2. Затвердження фінансового звіту.
3. Внесення змін до установчих документів ЗАТ «Полімер».
4. Вибори Ради.
5. Вибори Правління, Ревізійної комісії.
6. Затвердження положення про Раду.

Правління.

Дирекція ЗАТ «Орлан-Трейд»

повідомляє, що позачергові збори акціонерів ЗАТ «Орлан-Трейд» відбудуться 20 березня 2003 року о 10.00 за адресою: м. Київ, вул. Донця, 29.

Порядок денний:

1. Про деномінацію статутного фонду товариства із збереженням пропорційно існуючих часток акціонерів товариства.

Деномінацію статутного фонду передбачається здійснити з метою приведення статутного фонду ЗАТ «Орлан-Трейд» до кратності з статутним фондом ЗАТ «Орлан-Беверіджиз» з подальшою реорганізацію ЗАТ «Орлан-Трейд» шляхом приєднання до ЗАТ «Орлан-Беверіджиз». Деномінація статутного фонду відбудеться наступним чином: статутний фонд складатиме 542300 (п'ятсот сорок дві тисячі триста) гривень поділений на 290000 акцій номіналом 1,87 гривня кожна із збереженням пропорційності існуючих часток акціонерів. Форма випуску — документарна, категорії акцій — прості іменні.

Збитки, пов'язані із зміною статутного фонду, не передбачаються. Проект змін до Статуту товариства — «8.1. Розмір статутного фонду Товариства складає 542 300 (п'ятсот сорок дві тисячі триста) гривень.

8.4. Статутний фонд Товариства поділяється на 290000 (двісті дев'яносто тисяч) акцій, номіналом 1,87 гривень кожна.

9.4. Товариство випускає в обіг 290 000 (двісті дев'яносто тисяч) акцій, номіналом 1,87 гривень кожна».

Реєстрація акціонерів — з 9.00 до 10.00 год. Для участі в зборах акціонерів слід представити сертифікати акцій та посвідчення особи, представникам — окрім вказаних документів — доручення на право участі в зборах.

Господарським судом Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, Майдан Незалежності, 1) порушено провадження у справах про банкрутство:

- ЗАТ «Кам'янець-Подільськцукор», код ЄДРПОУ 31048194; справа № 7/5-Б; 32300, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, вул. Ценського, 1; р/р 26007890007391, 26030890007391, 260413009739 в Кам'янець-Подільському відділенні «Укрсоцбанк», МФО 315546; розпорядник майна — Жильцов В. П. (01000, м. Київ, вул. Бориса Гмері, 9а, кв. 126; ліцензія від 19.12.2001 р. АА № 250209);
- селянського фермерського господарства «ТІС-Т»; код ЄДРПОУ 30247303; справа № 4/173-Б; 32300 Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, с. Рихта, вул. К. Маркса, 8; р/р 26000301230579/980 в Кам'янець-Подільському відділенні ПІБ, МФО 315416; розпорядник майна — Головата М. Д. (32300, м. Кам'янець-Подільський, вул. Соборна, 4, офіс 417, АФ «Марія»; ліцензія від 27.11.2001 р., № 049502).

До уваги акціонерів ВАТ «КАТП 13062»

Правління підприємства повідомляє, що чергові загальні збори акціонерів відбудуться 3 квітня 2003 року о 17.00 в клубі підприємства за адресою: 04119, м. Київ-119, вул. Дегтярівська, 17.

Порядок денний:

1. Звіт Правління «Про результати діяльності ВАТ «КАТП 13062» за 2002 рік та основні напрями діяльності на 2003 рік.
2. Звіт Спостережної Ради за 2002 рік.
3. Звіт Ревізійної комісії за 2002 рік та затвердження аудиторської перевірки і балансу підприємства за 2002 рік.
4. Затвердження порядку розподілу прибутку за 2002 рік, терміну та порядку виплати дивідендів за 2002 рік.
5. Звіт директора дочірнього підприємства «Автомобіліст».

Реєстрація акціонерів та їх представників проводиться 3 квітня 2003 року з 13.00 до 16.00 за місцем проведення зборів. Під час реєстрації необхідно пред'явити:

Паспорт, або інший документ, що посвідчує особу акціонера чи його представника;

Представники акціонерів повинні мати довіреність, завірену нотаріусом, реєстратором або правлінням ВАТ «КАТП 13062».

Довідки за телефоном: (044) 213-74-37, 213-36-59.

Правління ВАТ «КАТП 13062».

ОГОЛОШЕННЯ

Балансовий звіт на 1 січня 2003р.

(тис.грн.)

Статті балансу	Сума
1	2
АКТИВИ	
Валюта, монета і банківські метали	1 803
Національна валюта	1 193
Іноземна валюта	610
Банківські метали	0
Дорожні та інші чеки	17
Коррахунок в НБУ	5 835
Інші кошти в НБУ	0
Кошти в інших банках	1 181
Депозити та кредити в інших банках	29 440
Резерв під заборгованість інших банків	-402
Цінні папери в портфелі банку :	14 028
Цінні папери в портфелі банку на продаж	12 496
Резерв під знецінення ЦП на продаж	-104
Цінні папери в портфелі банку на інвестиції	1 776
Резерв під знецінення ЦП на інвестиції	-140
Кредити та фінансовий лізинг, надані клієнтам	165 341
Резерв під кредити та фінансовий лізинг клієнтам	-8 807
Інвестиції капіталу в асоційовані компанії	0
Інвестиції капіталу в дочірні компанії	0
Нематеріальні активи	281
Матеріальні активи	39 064
Інші активи	10 147
Резерв під можливі втрати за сумнівною дебіторською заборгованістю банку	-12
Активи оборотів між філіями	40 733
СУКУПНІ АКТИВИ	**298 649**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
Коррахунки банків	359
Депозити та кредити банків :	35 017
в т.ч. кредити, отримані від НБУ	521

(тис.грн.)

Статті балансу	Сума
1	2
Кошти до запитання клієнтів	24 972
Строкові депозити клієнтів	115 515
Цінні папери власного боргу	13 638
Кредити, отримані від міжнародних фінансових організацій	0
Субординована заборгованість	6 653
Інші зобов'язання	2 938
Пасиви оборотів між філіями	40 733
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	**239 825**
КАПІТАЛ	
Статутний капітал	45 000

АКЦІОНЕРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК ПРЕМ'ЄРБАНК — JOINT STOCK COMMERCIAL BANK PREMIERBANK

Зареєстрований статутний капітал банку	45 000
Несплачений зареєстрований статутний капітал банку	0
Прибутки і резерви	13 342
Прибутки минулих років	651
Збитки минулих років	0
Прибуток минулого року, що очікує затвердження	0
Збитки минулого року, що очікують затвердження	0
Загальні резерви	12 691
Прибуток поточного року	**482**
Збитки поточного року	0
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	**58 824**
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І КАПІТАЛ	**298 649**

Голова Правління — **І.М. Фомін**
Головний бухгалтер — **О.С. Бабічева**

Звіт про фінансові результати АКБ "Прем'єрбанк" на 01 січня 2003р.

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	на 01.01.2003
1	2	3
1,1	Процентний дохід	28 754
1,2	Процентні витрати	-24 112
1	**Чистий процентний дохід**	**4 642**
2,1	Комісійний дохід	8 965
2,2	Комісійні витрати	-8 189
2	**Чистий комісійний дохід**	**776**
3	Дивідендний дохід	
4	Чистий торговельний дохід	10 240
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	
7	Інший операційний дохід	282
8	**Операційний дохід**	**15 940**
9	Загальноадміністративні витрати	-9 866
10	Витрати на персонал	-5 491
11	**Прибуток від операцій**	**583**
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	200
13	**Прибуток до оподаткування**	**783**
14	Податок на прибуток	-305
15	Прибуток після оподаткування	478
16	Непередбачені доходи/витрати	4
17	Чистий прибуток/ збиток банку	482

Голова Правління — **І.М. Фомін**
Головний бухгалтер — **О.С. Бабічева**

Зведений балансовий звіт АБ "Експрес-Банк" на 01 січня 2003 року

Форма N11.03

(тис.грн.)

Статті балансу	На початок року 01-01-2002р.	Усього 01-01-2003р.
АКТИВИ	**269 173**	**393 925**
Готівкові кошти	12 054	18 327
Банківські метали	0	0
Дорожні та інші чеки	162	94
Кошти в НБУ	11 328	27 457
Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
у т.ч. цінні папери, емітовані НБУ	0	0
Резерв під знецінення казначейських ЦП	0	0
Кошти в інших банках	59 286	129 137
Резерв під заборгованість інших банків	-543	-1 606
Цінні папери в портфелі банку на продаж	5 020	0
Резерв під знецінення ЦП на продаж	0	0
Цінні папери в портфелі банку на інвестиції	13	13
Резерв під знецінення ЦП на інвестиції	-13	-13
Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	165 306	181 238
Резерв під кредити та фінансовий лізинг (оренду), які надані клієнтам	-5 672	-5 473
Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
Основні засоби та нематеріальні активи	20 515	38 282
Нараховані доходи до отримання	737	3 563
Резерви під сумнівну заборгованість за нарахованими доходами	-20	-77
Інші активи	1 000	2 991
Резерви під можливі втрати за дебіторською та сумнівною дебіторською заборгованістю банку	0	-8
СУКУПНІ АКТИВИ	**269 173**	**393 925**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	**190 278**	**274 489**
Кошти банків	0	0
Депозити та кредити банків	58 019	113 009
у т.ч. кредити, отримані від НБУ	0	0
Кошти клієнтів	118 544	159 490
Інші депозити	0	0
Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
Кредити, отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0	0
у т.ч. кредити, отримані через НБУ	0	0
Субординована заборгованість	0	0
Нараховані витрати до сплати	424	834
Інші зобов'язання	13 291	1 156
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	**190 278**	**274 489**
КАПІТАЛ	**78 895**	**119 436**

Фінансова звітність Акціонерного банку "Експрес-Банк"

Ліцензія НБУ №89 від 3.12.2001 року

Статутний капітал	28 324	43 740
Зареєстрований статутний капітал банку	28 324	44 075
Капіталізовані дивіденди	0	0
Викуплені власні акції	0	-335
Результат минулих років	18 760	30 494
Прибуток минулого року, що очікує затвердження	28 963	39 458
Збитки минулого року, що очікують затвердження	0	0
Емісійні різниці	0	0
Загальні резерви	2 848	5 744
Результат поточного року	0	0
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	**78 895**	**119 436**
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І КАПІТАЛ	**269 173**	**393 925**

Голова Правління банку — **Ю.М.Джус**
Головний бухгалтер — **І.В.Кадємська**

Звіт про прибутки та збитки АБ "Експрес-Банк"

Форма 2-КБ
за станом на 1 січня 2003 року

(тис.грн.)

Рядок Найменування статті	01-01-2002р.	01-01-2003р.
1.1.Процентний дохід	48 352	53 097
1.2.Процентні витрати	-12 694	-14 236
1. Чистий процентний дохід	35 658	38 861
2.1.Комісійний дохід	32 145	47 419
2.2.Комісійні витрати	-1 778	-2 385
2. Чистий комісійний дохід	30 367	45 034
3. Дивідендний дохід	0	0
4. Чистий торговельний дохід	1 877	3 128
5. Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6. Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7. Інший операційний дохід	15	10
8. Операційний дохід	67 917	87 033
9. Загальноадміністративні витрати	-11 554	-20 507
10. Витрати на персонал	-8 946	-11 686
11. Прибуток від операцій	47 417	54 840
12. Витрати на безнадійні та сумнівні борги	-3 921	-937
13. Прибуток до оподаткування	43 496	53 903
14. Податок на прибуток	-14 535	-14 445
15. Прибуток після оподаткування	28 961	39 458
16. Непередбачені доходи/витрати	0	0
17. Чистий прибуток/збиток банку	28 961	39 458
18. Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	104	108
19. Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	104	108

Голова Правління — **Ю.М. Джус**
Головний бухгалтер — **І.В. Кадємська**

Звіт про фінансові результати 351005 за станом на 1 січня 2003 р. консолідований

(тис. грн.)

Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
Процентний дохід	190972	172606
Процентні витрати	(109067)	(90850)
Чистий процентний дохід	**81905**	**81756**
Комісійний дохід	44790	35922
Комісійні витрати	(2353)	(1956)
Чистий комісійний дохід	**42437**	**33966**
Дивідендний дохід	58	-
Чистий торговельний дохід	19355	20747
Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	14256	(4023)
Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	-	-
Інший операційний дохід	719	651
Операційний дохід	**158730**	**133097**
Загальноадміністративні витрати	(84763)	(55386)
Витрати на персонал	(61278)	(36236)
Прибуток від операцій	**12689**	**41475**
Витрати на безнадійні борги	(726)	(20471)
Прибуток до оподаткування	**11963**	**21004**
Податок на прибуток	(4193)	(5263)
Прибуток після оподаткування	**7770**	**15741**
Непередбачені доходи/витрати	-	-
Чистий прибуток/ збиток банку	**7770**	**15741**
Чистий прибуток на одну просту акцію, грн.	0,0043	0,0087
Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію, грн.	**0,0043**	**0,0087**

Зведений балансовий звіт акціонерного комерційного інноваційного банку "УкрСиббанк"

станом на 1 січня 2002 року

Форма № 11.01 АКІБ "УкрСиббанк" 61005, м. Харків, пр. Московський, 60

АКІБ "УкрСиббанк"

(тис. грн.)

Статті балансу	На початок року 01-01 2002р.	Усього 01-01 2003р.
АКТИВИ	**1265903**	**1898358**
Готівкові кошти	19401	34755
Банківські метали	0	0
Дорожні та інші чеки	386	377
Кошти в НБУ	82308	79920
Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	5237
у т.ч. цінні папери, емітовані НБУ	0	0
Резерв під знецінення казначейських ЦП	0	0
Кошти в інших банках	133698	243817
Резерв під заборгованість інших банків	6092	2145
Цінні папери в портфелі банку на продаж	13835	108882
Резерв під знецінення ЦП на продаж	19	68
Цінні папери в портфелі банку на інвестиції	49063	48008
Резерв під знецінення ЦП на інвестиції	904	61
Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	901797	1276929
Резерв під кредити та фінансовий лізинг (оренду), які надані клієнтам	94004	90668
Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	13482	3659
Основні засоби та нематеріальні активи	67881	95632
Нараховані доходи до отримання	28795	33833
Резерви під сумнівну заборгованість за нарахованими доходами	0	3813
Інші активи	56975	64873
Резерви під можливі втрати за дебіторською та сумнівною дебіторською заборгованістю банку	700	807
СУКУПНІ АКТИВИ	**1265903**	**1898358**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	**1102278**	**1726958**
Кошти банків	11378	43372
Депозити та кредити банків	109416	182312
у т.ч. кредити, отримані від НБУ	11165	9900
Кошти клієнтів	746985	1309543
інші депозити	5775	4982
Боргові цінні папери, емітовані банком	18485	19566
Кредити, отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0	0
у т.ч. кредити, отримані через НБУ	0	0
Субординована заборгованість	116845	82859
Нараховані витрати до сплати	15189	26830
Інші зобов'язання	78206	57495
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	**1102278**	**1726958**
КАПІТАЛ	**163625**	**171401**
Статутний капітал	89996	90000
Зареєстрований статутний капітал банку	90000	90000
Несплачений зареєстрований статутний капітал банку	0	0
Капіталізовані дивіденди	0	0
Викуплені власні акції	4	0
Результат минулих років	35838	51198
Прибуток минулого року, що очікує затвердження	568	669
Збитки минулого року, що очікують затвердження	0	0
Емісійні різниці	0	0
Загальні резерви	21483	21762
Результат поточного року	15741	7771
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	**163625**	**171401**
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І КАПІТАЛ	**1265903**	**1898358**

Голова Правління — **Адарич А.Є.**
Головний бухгалтер — **Мар'янко І.В.**

Балансовий звіт ТОВ"КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК"

(Тисяч гривень)

	Найменування статті	01.01.2003	01.01.2002
	АКТИВИ		
1	Готівкові кошти та залишки в НБУ	1918	2529
2	Кошти в інших банках	29911	16411
3	Кредити та заборгованість клієнтів	8148	17041
4	Інвестиційні цінні папери	0	0
5	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	684	366
6	Основні засоби та нематеріальні активи	2020	2260
7	Нараховані доходи до отримання	4101	3477
8	Інші активи	461	606
9	**Усього активів**	**47243**	**42690**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
10	Кошти банків	8818	3000
11	Кошти клієнтів	1121	2935
12	Нараховані витрати до справи	38	0
13	Інші зобов'язання	10077	10839
14	**Усього зобов'язань**	**20054**	**16774**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
15	Статутний капітал	25082	25082
16	Резерви	742	317
17	Результат переоцінки основних засобів	38	38
18	Результат минулих років	54	54
19	Прибуток, що очікує затвердження	1273	425
20	**Усього власного капіталу**	**27189**	**25916**
21	**Усього пасивів**	**47243**	**42690**

Звіт про прибутки та збитки ТОВ"КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК"

(Тисяч гривень)

	Найменування статті	31.12.2002	31.12.2001
1.1.	Процентний дохід	9160	9710
1.2.	Процентні витрати	(1815)	(2624)
1.	**Чистий процентний дохід**	**7345**	**7086**
2.1.	Комісійний дохід	304	406
2.2.	Комісійні витрати	(145)	(129)
2.	**Чистий комісійний дохід**	**159**	**277**
3.	Чистий торговельний дохід	35	(183)
4	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	40
5.	**Операційний дохід**	**7539**	**7220**
6.	Загальноадміністративні витрати	(4554)	(4600)
7.	Витрати на персонал	(1026)	(777)
8.	**Прибуток від операцій**	**1959**	**1843**
9.	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(479)	(235)
10.	Прибуток до оподаткування	1480	1608
11.	Податок на прибуток	(215)	(1183)
12.	Прибуток після оподаткування	1265	425
13.	Непередбачені доходи/витрати	8	0
14.	**Чистий прибуток/збиток банку**	**1273**	**425**

СіБ

Голова Правління — *Концедайло Л.С*
Головний бухгалтер — *Корнієнко Н.В.*

Ліцензія НБУ №186 від 14 грудня 2001 року

Повідомлення

Шановні акціонери ВАТ «Подільський універмаг»!

25 березня 2003 року о 13 годині в приміщенні ВАТ «Подільський універмаг» за адресою: м. Київ, вул. Сагайдачного, 24, відбудуться загальні збори акціонерів ВАТ «Подільський універмаг». Реєстрація акціонерів та їх представників для участі у зборах розпочнеться 25 березня 2003 року о 12 годині за цією ж адресою.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про господарську діяльність товариства за 2002 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії товариства.
3. Затвердження балансу товариства за 2002 рік.
4. Питання розподілу прибутку товариства.
5. Питання про передачу ведення реєстру власників іменних цінних паперів товариства.

Для участі у зборах акціонерам необхідно мати паспорт, представникам акціонерів — паспорт та документ, що підтверджує повноваження представника акціонера, оформлений відповідно до чинного законодавства.

Організаційний комітет з проведення загальних зборів акціонерів ВАТ «Подільський універмаг». Телефон для довідок: (044) 417-23-64.

Постановою господарського суду Київської області (01033, м. Київ, вул. Жилянська, 58-б) від 05.12.2002 р. по справі № 212/14б-02 ВАТ «Камінь Богуславщини» (09700, Київська область, м. Богуслав, код 20580904, рах. 260014450 в Обухівській філії АППБ «Аваль», МФО 321585) визнано банкрутом та відкрито його ліквідаційну процедуру. Ліквідатором ВАТ «Камінь Богуславщини» призначено арбітражного керуючого Щербаня Олексія Миколайовича, ліцензія № 047812, від 19.10.01, поштова адреса: 01030,: м. Київ-30, а/с 157.

ПІСЛЯ ВИХІДНИХ

Вогонь ювілею Євпаторії

Як уже повідомлялося у нашій газеті в суботу, 1 лютого з нагоди святкування у серпні н. р. 2500-літнього ювілею Євпаторії на Театральній площі древнього міста запалав вогонь. Його з сонячного проміння запалили у грецькому побратимі нашого ювіляра — місті Закінхос, а привезли до міста українські моряки великого десантного корабля «Костянтин Ольшанський».

Учасники велелюдної урочистої церемонії запалення вогню на Театральній площі Євпаторії згадали, як до берегів сучасної Євпаторії підійшли перші грецькі кораблі. Нове місце їм сподобалося, вони зупинилися тут надовго і назвали своє поселення Керкінітіда. Оберігав місто привезений з батьківщини вогонь богині домашнього вогнища Гестії. Цікава акція стала можливою завдяки міцним шефським зв'язкам євпаторійців з українськими військовими моряками. Вони разом з євпаторійцями та іншими почесними гостями оглянули виставку проектів оригінальних пам'ятників і малих архітектурних форм, які невдовзі мають прикрасити місто до його ювілею.

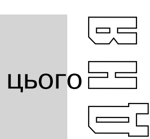
На перетині вулиці Шевченка і проспекту Леніна постане п`ятиметровий пам'ятник Великому Кобзареві, а семиметровий могутній Геракл розташується на центральній набережній. Планують і скульптурні зображення Мітрідата Євпатора, батька історії Геродота, є пропозиція на в`їзді у місто поставити на високий курган триметрову скіфську бабу, одну з тих, яких і досі чимало в кримських і придніпровських степах.

Міська влада має намір витратити кошти і на скульптурні твори жартівливого характеру.

На всіх магістралях встановлять прикордонні стовпи з емблемою міста. Скульптори сподіваються, що їхні витвори приваблять на курорт любителів екзотики і будуть популярні у фотолюбителів. До свята планують повністю змінити і центр Євпаторії, зокрема, відреставрувати фрагменти середньовічних воріт і невільницького ринку, які існували за часів турецького владарювання. Щоб проекти не стали віртуальними, необхідні не лише загальнодержавні і кримські бюджетні, а й спонсорські гроші. Адже час не чекає: хоча головні ювілейні заходи заплановано на 6-7 серпня, насичена цікавими заходами естафета урочистостей, яку започаткував вогонь святкування, вже почалася.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

4 лютого

■ 1722 р. У Російській імперії введено "Табель про ранги". Встановлювалося 14 чинів та форми титулування. Проіснувала до 1917 р. ■ 1913 р. Помер учений Володимир Підвисоцький, патолог. Тривалий час викладав в університетах Києва та Одеси. ■ 1936 р. Народився археолог і поет Борис Мозолевський. Знайшов знамениту золоту пектораль. ■ 1945 р. У Ялті відкрилася Кримська конференція лідерів СРСР, США та Великобританії — союзників у війні з гітлерівською Німеччиною. ■ 1978 р. На "Запоріжсталі" випущено 100-мільйонну тонну металу.

КОНКУРСИ

Державі — кадри, педагогам — нагороди

У столичному Будинку вчителя нагороджували переможців міського конкурсу «Кращий працівник профтехосвіти-2002». Захід проводився вчетверте, його організатор — Управління профтехосвіти Київської міськдержадміністрації. За підсумками відкритих уроків, міських методичних секцій, конкурсів професійної майстерності й учнівських олімпіад було визначено 79 переможців у вісьмох номінаціях. Зокрема, серед кращих майстрів виробничого навчання — Галина Науменко з ВПТУ № 33, Микола Остап'юк з ПТУ № 16, Роман Поліщук з ПТУ № 28. Людмилу Возненко з ВПТУ № 43 відзначено в номінації викладачів професійної підготовки. Серед кращих авторів підручників — Василь Бондар зі столичного ПТУ № 8.

Сергій ХОМІНСЬКИЙ.

У НОМЕР

На волю хочеться...

Утричі зменшилася вартість електроенергії, яку в Кам'янці-Подільському використовують на подачу питної води мешканцям міста. Як запевняє міський голова Олександр Мазурчак, це сталося завдяки об'єднанню водоканалу і «Теплоенерго». Об'єднане підприємство виробляє власну електроенергію по 9 копійок за кіловат.

Міська влада та керівництво цього підприємства мають намір створити свій власний енергетичний комплекс і вийти зі складу обленерго. Це поки що не підтримують владні структури.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

На Бога надійся, але правил дотримуйся

У присілку Петрушеві села Тернова Тячівського району загорілася церква, яку місцева громада тривалий час зводила всім миром. Причина пожежі — коротке замикання силового кабелю. Сталося воно через технічні порушення, що їх припустилися під час його прокладання. На щастя, завдяки оперативності та злагодженим діям вогнеборців храм вдалося врятувати: вогонь пошкодив лише покрівлю та кілька вікон.

Пожежа в Терновій, можна сказати, закономірність. Згідно зі статистикою, через нехтування правилами протипожежної безпеки під час спорудження культових споруд у Закарпатській області від вогню щороку потерпає одна церква.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

Пишеться сільська історія

У селищі Михайло-Коцюбинському відбулася науково-практична конференція «Чернігівський район: минуле і сьогодення». Науковці з Чернігова розповіли про археологічні розкопки останнього часу поблизу Десни, наслідки голодомору та репресій у селах округи. Участь у конференції взяли всі сільські голови, вчителі історії Чернігівського району. Нині райадміністрація готує велику книгу-розповідь про минуле всіх сіл.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

Навчіть дітей не бути інвалідами

У Миколаєві створено унікальну методику ранньої соціальної реабілітації, аналогів якій немає у світі

Діти з обмеженими можливостями здоров'я — це проблема не тільки родини, а й держави, усього суспільства. Рання реабілітація таких дітей потребує системного підходу за участю педагогів, сім'ї, медиків, учених-реабілітологів, дефектологів, логопедів, соціальних працівників та інших фахівців. Такий висновок всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми і шляхи впровадження ранньої соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями здоров'я», що відбулася у Миколаєві.

Перший в Україні Центр ранньої соціальної реабілітації створили саме тут, у Миколаєві. Нині в області діють 27 районних, міських, сільських центрів і відділень. У чотирьох з них побували учасники конференції. Вони були присутні на заняттях, розмовляли з дітьми, батьками, вчителями-реабілітологами і навіть побачили виступи маленьких вихованців.

Сьогодні в Україні більше 150 тисяч дітей-інвалідів. Загальний показник зростає на тлі зменшення народжуваності. Ситуація ускладнюється тим, що інвалідизуюче захворювання створює штучну ізоляцію хворої дитини. Родина залишається сам на сам з болем. Дитина-інвалід для медиків — пацієнт, для соціальних служб — пенсіонер. І тільки комплексна система ранньої соціалізації дає можливість дитині повністю чи частково інтегруватися в життя суспільства, відзначали учасники конференції, підкреслюючи, що досвід миколаївців вартий упровадження по всій країні.

Дев'ять років тому Центр ранньої соціальної реабілітації створювали як українсько-американський проект. Але українські фахівці розробляли власну методику, що дозволяє розширити поняття соціальної адаптації: 70% вихованців центру успішно вчаться у загальноосвітніх школах. Однак для кожної дитини-інваліда це довга і важка дорога — і до школи, і до людей. Сьогодні можна говорити про те, що в Миколаєві створили унікальну методику, аналогів якій немає у світі.

За дев'ять років змінився і сам центр. Спочатку він розташовувався у кількох приміщеннях санаторію-профілакторію «Перемога». Тепер —окремий комфортабельний будинок колишнього дитячого садка. Йде реорганізація центру в Державний комплекс ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів. У структурі комплексу чотири підрозділи: управління комплексом, Центр ранньої соціальної реабілітації, Центр дитячої ортопедії й реабілітації, навчально-методичний центр.

Будують Центр дитячої ортопедії й реабілітації. У ньому обладнають спеціальні виробничі приміщення, пансіонат для проживання дітей, блок водних процедур, реабілітаційний відділ, їдальню, госпблок.

Для Галини Михайлівни Тазарачевої, голови Миколаївського відділення Фонду соціального захисту інвалідів, центр став справою життя. Нагорода держави — орден Княгині Ольги — їй до лиця. Реальну підтримку і допомогу центрові надає місцева влада. Обласний міжвідомчий комітет з питань ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів очолює Олексій Гаркуша, голова Миколаївської облдержадміністрації.

Президент України Леонід Кучма після відвідання центру сказав: просіть, що хочете. Хтось, природно, заговорив би про гроші. Галина Михайлівна — про державну програму соціалізації дітей-інвалідів, про відповідну концепцію і закон, який захищав би їхні права. Вона переконана: проблема соціалізації таких дітей повинна бути державною політикою.

У прийнятій конференцією резолюції намічено створення всеукраїнської мережі центрів і відділень ранньої соціальної реабілітації.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Ⓡ Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311021. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-89-34, 454-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos